

Onderwijsmeter 2006

Onderwijsmeter 2006

juli 2006

drs. Robert Wendte
drs. Marc Haufe
ir. Paulien Schieven

Een onderzoek in opdracht van het **Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**, te **Den Haag**.

© AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN.

- Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Voor nadere toelichtingen en/of verzoeken om exemplaren van dit rapport kunt u zich wenden tot het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Voorwoord

Voor het achtste achtereenvolgende jaar is het onderzoek de Onderwijsmeter uitgevoerd. Met de Onderwijsmeter wordt in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap jaarlijks de mening gepeild van de Nederlandse bevolking en van ouders met kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Nederlanders zijn ondervraagd over het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs in het algemeen. Ouders zijn ondervraagd over het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs dat hun kind volgt.

Net als voorgaande jaren is er ook dit jaar aandacht besteed aan de beleidskernpunten onderwijskwaliteit, leraren, beroepsonderwijs en hoger onderwijs, de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind, de verantwoordelijkheden binnen het onderwijs en autonomie van scholen en onderwijsinstellingen.

De Onderwijsmeter 2006 is uitgevoerd door MarketResponse Nederland en The SmartAgent Company. Vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is de meting begeleid door Barbara Kuethe en Nicole Hack.

Leusden, juli 2006

Robert Wendte
Marc Haufe
Paulien Schieven

Inhoudsopgave

1.	SAMENVATTING	1
1.1.	HOOFDCONCLUSIES	1
1.2.	BELANG EN BEOORDELING VAN ONDERWIJS(BELEID)	2
1.3.	BEOORDELING KWALITEIT ONDERWIJS EN LERAREN	2
1.4.	SECTORSPECIFIEKE TRENDS	3
1.4.1.	Wat speelt er in het basisonderwijs	3
1.4.2.	Wat speelt er in het voortgezet onderwijs	5
1.4.3.	Wat speelt er in het middelbaar beroepsonderwijs	6
1.4.4.	Wat speelt er in het hoger onderwijs	7
1.5.	LERARENBELEID	8
1.6.	AUTONOMIE VOOR SCHOLEN EN OUDERBETROKKENHEID	8
2.	ONDERZOEKSOMSCHRIJVING	9
2.1.	ACHTERGROND EN DOELSTELLING	9
2.2.	OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	9
2.2.1.	Steekproefkader en steekproef	9
2.2.2.	Methode van dataverzameling	10
2.2.3.	Trendbreuk 2003	10
2.2.4.	Respons	11
2.2.5.	De vragenlijst	11
2.2.6.	De rapportage	12
2.3.	ANALYSES	12
3.	ALGEMEEN BEELD ONDERWIJS	13
3.1.	SAMENVATTING	13
3.2.	BELANG VAN HET ONDERWIJS	16
3.2.1.	Ook zonder diploma's kun je het ver brengen in de maatschappij	16
3.2.2.	Bereidheid om meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs	17
3.2.3.	Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs	18
3.3.	BEOORDELING VAN HET ONDERWIJS	20
3.3.1.	Rapportcijfers kwaliteit onderwijs	20
3.3.2.	Rapportcijfers kwaliteit leraren	21
3.3.3.	Welke kant gaat het op met het onderwijs?	22
3.4.	SUCCEFACTOREN EN ZORGPUNTEN	23
3.4.1.	Succesfactoren (spontaan)	23
3.4.2.	Zorgpunten (spontaan)	27
3.5.	AANDACHT VOOR PROGRAMMAONDERDELEN	31
3.6.	GROTE EN KLEINE SCHOLEN	36

4.	<u>ouders over de school van hun kind</u>	<u>37</u>
4.1.	SAMENVATTING	37
4.2.	MATE WAARIN OUDERS OP DE HOOGTE ZIJN	41
4.3.	BETROKKENHEID BIJ DE SCHOOL VAN HET KIND	42
	4.3.1. Pro-actieve houding van de school	42
	4.3.2. Actieve betrokkenheid van ouders.....	44
4.4.	KWALITEIT EN INHOUD VAN HET ONDERWIJS VAN HET KIND	45
	4.4.1. Rapportcijfers kwaliteit onderwijs kind.....	45
	4.4.2. Succesfactoren en zorgpunten (spontaan)	46
	4.4.2.1 <i>Succesfactoren (spontaan)</i>	46
	4.4.2.2 <i>Zorgpunten (spontaan)</i>	49
	4.4.3. Beoordeling zorgpunten.....	51
	4.4.4. Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school.....	55
	4.4.4.1 <i>Aandacht voor verschillende aspecten van de school</i>	55
	4.4.4.2 <i>Aandacht voor programmaonderdelen</i>	58
4.5.	ORGANISATIE VAN HET ONDERWIJS	62
	4.5.1. Lesuitval	62
	4.5.2. Onderwijsondersteunend personeel	64
5.	<u>HET LERAARSCHAP</u>	<u>65</u>
5.1.	SAMENVATTING	65
5.2.	WAARDERING VOOR HET BEROEP VAN LERAAR.....	67
5.3.	OVERWEGEN ZELF LERAAR TE WORDEN	69
5.4.	REDENEN VOOR AFWIJZEN VAN HET LERAARSCHAP	70
5.5.	BEOORDELING VAN LERAREN (RAPPORTCIJFER)	71
6.	<u>BEROEPSONDERWIJS EN HOGER ONDERWIJS.....</u>	<u>72</u>
6.1.	SAMENVATTING	72
6.2.	VOORBEREIDEND MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS (VMBO)	74
	6.2.1. Mening over het VMBO	74
	6.2.2. Welke spontane associaties roept de naam VMBO op	76
6.3.	MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS	77
	6.3.1. Mening over het middelbaar beroepsonderwijs.....	77
	6.3.2. De prestatiebeurs in het middelbaar beroepsonderwijs	79
	6.3.3. Het geschatte aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding	81
	6.3.4. Voorkeur vooropleiding voor het MBO	82
6.4.	HOGER ONDERWIJS.....	83
	6.4.1. Mening over het hoger onderwijs.....	83
	6.4.2. Geschat aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs 84	
	6.4.3. Voorkeur vooropleidingen hoger onderwijs	85
6.5.	VORMGEVING LOOPBAAN	87

7.	VERANTWOORDELIJKHEDEN EN AUTONOMIE	88
7.1.	SAMENVATTING	88
7.2.	VERANTWOORDELIJKHEDEN.....	91
7.2.1.	Verdeling verantwoordelijkheden volgens Nederlanders.....	91
7.2.2.	Verdeling verantwoordelijkheden in het basisonderwijs.....	93
7.2.3.	Verdeling verantwoordelijkheden in het voortgezet onderwijs.....	95
7.3.	AUTONOMIE	97
7.3.1.	Autonomie volgens Nederlanders.....	97
7.3.2.	Autonomie in het basisonderwijs	98
7.3.3.	Autonomie in het voortgezet onderwijs.....	99
8.	ACTUELE ONDERWERPEN	100
8.1.	ACTUELE ONDERWERPEN	100
8.1.1.	Veiligheidsbeleid	100
8.1.2.	Bijzondere scholen	101
8.1.3.	Zwarte scholen	101
8.1.4.	Eindoets basisonderwijs	102
8.1.5.	Buitenschoolse opvang	102
8.1.6.	Criteria schoolkeuze.....	103
8.1.7.	Ouderbetrokkenheid.....	104
8.1.8.	Onderwijstijd.....	105
8.1.9.	Personeelsbeleid leraren	105
8.1.10.	(Studie)financiering	106
8.1.11.	Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken	106
8.1.12.	Studiehouding studenten	106
8.1.13.	De concurrentiepositie van de Nederlandse economie	107
9.	BIJLAGEN.....	108
9.1.	DEFINITIES VARIABELEN	110
9.2.	ONDERZOEKSVERANTWOORDING	111
9.2.1.	Opzet en methode	111
9.2.2.	Vragenlijst.....	111
9.2.3.	Uitvoering van het onderzoek	112
9.2.4.	Steekproef	112
9.2.5.	Responseverantwoording.....	114
9.2.6.	Veldwerk.....	115
9.2.7.	Weging	115
9.2.8.	Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	116
9.3.	VERSCHILLEN TUSSEN SUBGROEPEN	117

9.4.	TABELLEN.....	120
9.4.1.	Algemeen beeld van het onderwijs	121
9.4.1.1	Belang van het onderwijs	121
9.4.1.2	Beoordeling van het onderwijs	121
9.4.1.3	Succesfactoren en zorgpunten	122
9.4.1.4	Aandacht voor programmaonderdelen	126
9.4.2.	Ouders over de school van hun kind	127
9.4.2.1	Mate waarin ouders op de hoogte zijn	127
9.4.2.2	Betrokkenheid bij de school van het kind	128
9.4.2.3	Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind	128
9.4.2.4	Organisatie van het Onderwijs	136
9.4.3.	Het leraarschap	137
9.4.3.1	Waardering voor het beroep van leraar	137
9.4.3.2	Overwegen zelf leraar te worden	137
9.4.3.3	Redenen voor afwijzen van het leraarschap	138
9.4.3.4	Beoordeling van leraren (rapportcijfer)	138
9.4.4.	Beroepsonderwijs en hoger onderwijs	139
9.4.4.1	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO).....	139
9.4.4.2	Middelbaar beroepsonderwijs	141
9.4.4.3	Hoger onderwijs	142
9.4.4.4	Vormgeving loopbaan	143
9.4.5.	Verantwoordelijkheden en autonomie	143
9.4.5.1	Verantwoordelijkheden.....	143
9.4.5.2	Autonomie.....	144
9.4.6.	Actuele onderwerpen	144
9.4.6.1	Veiligheidsbeleid.....	144
9.4.6.2	Bijzondere scholen.....	145
9.4.6.3	Zwarte scholen.....	145
9.4.6.4	Eindtoets basisonderwijs.....	146
9.4.6.5	Buitenschoolse opvang	146
9.4.6.6	Criteria schoolkeuze.....	147
9.4.6.7	Ouderbetrokkenheid	148
9.4.6.8	Onderwijstijd	148
9.4.6.9	Personeelsbeleid leraren.....	148
9.4.6.10	(Studie)financiering	149
9.4.6.11	Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken.....	149
9.4.6.12	Studiehouding studenten	149
9.4.6.13	De concurrentiepositie van de Nederlandse economie	150
9.4.7.	Mediagebruik	150
9.4.8.	Achtergrondkenmerken	151
9.5.	NOMOGRAM	153

1. Samenvatting

1.1. Hoofdconclusies

- Een meerderheid van de Nederlanders zegt redelijk tot (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat leerlingen en studenten leren in alle onderwijstypen. Toch geven steeds meer Nederlanders (ruim vier op de tien) aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn. In dit opzicht lijkt de betrokkenheid van Nederlanders bij het onderwijs te dalen. Dit komt ook tot uitdrukking in de antwoorden, relatief vaak wordt voor 'weet niet' gekozen.
- Sinds 2000 is een licht dalende trend waarneembaar in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs door Nederlanders. Het valt op dat de kwaliteit van het VMBO beter wordt beoordeeld door ouders dan in voorgaande jaren.
- Nederlanders zijn, net als in voorgaande jaren, beter op de hoogte van wat leerlingen leren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs dan in het middelbaar beroeps-onderwijs en het hoger onderwijs. Ouders, met name met kinderen in het basisonderwijs, zijn over het algemeen beter op de hoogte van wat kinderen leren op school dan Nederlanders.
- De voornaamste positieve punten voor Nederlanders in het onderwijs zijn individuele aandacht en begeleiding en het aanleren van vaardigheden. Zorgpunten van Nederlanders zijn meestal aan gedrag gerelateerd (een gebrek aan normen en waarden, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, een gebrek aan motivatie).
- Ouders zijn meer uitgesproken over succesfactoren en knelpunten in het onderwijs. Ook ouders noemen als belangrijkste succesfactoren individuele aandacht en begeleiding en het aanleren van vaardigheden. Daarnaast worden aandacht en tijd voor ouders door de school (ouderbetrokkenheid) en de vakinhoud op school vaak genoemd als succesfactoren.
- In het basisonderwijs maken ouders zich zorgen over zaken die individuele aandacht in de weg staan (de grootte van de klassen, te weinig geld voor onderwijs, een tekort aan personeel). In het voortgezet onderwijs maken ouders zich meer zorgen over lesuitval en gedragsproblemen van leerlingen. In principe zijn ouders wel tevreden over de hoeveelheid onderwijstijd die de school aanbiedt. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs hebben echter regelmatig met lesuitval te maken.
- De dalende trend in het aantal Nederlanders dat zich zorgen maakt over het lerarentekort blijft doorzetten. Desondanks blijft een aanzienlijk deel van de Nederlanders zich over dit punt zorgen maken. In het algemeen loopt de interesse in het beroep van leraar door de jaren heen terug.
- De belangrijkste aspecten bij de keuze voor de basisschool van het kind zijn volgens ouders de kwaliteit en het imago van de school en de afstand van de school tot huis. Bij het kiezen van een school in het voortgezet onderwijs voor het kind is, anders dan in het basisonderwijs, de voorkeur van het kind het meest belangrijke criterium. Het kind krijgt de rol van medebeslisser.
- Het aantal Nederlanders dat voorstander is van meer autonomie voor scholen loopt enigszins terug. Een minderheid wil bijvoorbeeld dat scholen meer vrijheden krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren.

- Het organiseren/ coördineren van buitenschoolse opvang zien Nederlanders niet als een taak van de school. De verantwoordelijkheid wordt voornamelijk gelegd bij de overheid en ouders.
- Bijzondere scholen hebben voor de meeste Nederlanders geen uitzonderingspositie, een meerderheid vindt dat bijzondere scholen net als openbare scholen elke leerling moeten aannemen. Vier op de tien Nederlanders geven aan dat islamitische scholen evenveel bestaansrecht hebben als andere bijzondere scholen, één op de drie Nederlanders is het hier niet mee eens.

1.2. Belang en beoordeling van onderwijs(beleid)

- Een diploma blijft volgens de meeste Nederlanders een voorwaarde om het ver te kunnen brengen in de maatschappij. Minder dan in voorgaande jaren denken Nederlanders dat je het ook zonder diploma's ver kunt brengen in de maatschappij.
- De bereidheid om meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs blijft laag, doch daalt niet verder.
- De helft van de Nederlanders geeft aan dat het noch de goede, noch de verkeerde kant opgaat met het onderwijs in Nederland. Eenderde van de Nederlanders is van mening dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs.
- De meeste Nederlanders vinden het belangrijk om met een vergoeding van de werkgever of de overheid mogelijkheden te krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven.

1.3. Beoordeling kwaliteit onderwijs en leraren

Nederlanders en ouders hebben met een rapportcijfer een algemeen oordeel over de kwaliteit van het onderwijs en de leraren gegeven.

- Nederlanders geven het hoogste rapportcijfer aan de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs (6,7), gevolgd door het basisonderwijs (6,6) en het hoger beroepsonderwijs (6,5). Het voortgezet onderwijs (6,4) en daarbinnen het VMBO (6,1) krijgen net als het MBO (6,3) een iets lager (niet sign.) rapportcijfer dan de eerder genoemde onderwijstypen.
- Leraren in het basisonderwijs (6,7), docenten in het hoger beroepsonderwijs (6,6) en docenten in het wetenschappelijk onderwijs (6,6) krijgen het hoogste rapportcijfer.
- De kwaliteit van leraren in het voortgezet onderwijs (6,5), en daarbinnen in het VMBO (6,5), wordt iets lager beoordeeld. Dit geldt tevens voor de kwaliteit van leraren in het middelbaar beroepsonderwijs (6,5).
- De beoordeling van de kwaliteit van leraren is stabiel door de jaren heen.
- Ouders beoordelen, net als in voorgaande jaren, de kwaliteit van de school en de leraren van hun kind hoger dan Nederlanders. Door de jaren heen is deze beoordeling stabiel.
- Het hoogste rapportcijfer geven ouders aan de kwaliteit van het basisonderwijs (7,6). Het voortgezet onderwijs (7,5) en daarbinnen het VMBO (7,4) krijgen een iets lager cijfer. De kwaliteit van het VMBO wordt hiermee significant beter beoordeeld door ouders dan in voorgaande jaren.

- De beoordeling van de kwaliteit van leraren door ouders laat een vergelijkbaar beeld zien; de basisschoolleraar (7,7) krijgt het hoogste rapportcijfer, leraren in het voortgezet onderwijs (7,1) een iets lager cijfer. Leraren in het VMBO (7,1) krijgen hetzelfde cijfer als andere leraren in het voortgezet onderwijs.

1.4. Sectorspecifieke trends

Nederlanders en ouders hebben aangegeven welke specifieke succesfactoren en zorgpunten spelen binnen het onderwijs¹. Daarnaast hebben zij hun oordeel gegeven over de aandacht die scholen besteden aan programmaonderdelen en aspecten.

1.4.1. *Wat speelt er in het basisonderwijs*

Volgens Nederlanders

- Individuele aandacht en begeleiding worden het vaakst (spontaan) genoemd als positief punt in het basisonderwijs. Eén op de vijf Nederlanders noemt dit punt. Individuele aandacht lijkt een cruciale factor te zijn; dit punt komt ook terug als spontaan genoemd zorgpunt.
- Een andere veel genoemde succesfactor is de aandacht voor het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.
- Tevreden is een meerderheid van de Nederlanders over de hoeveelheid aandacht voor de programmaonderdelen ICT en creativiteit in het basisonderwijs.
- Minder tevreden zijn Nederlanders, net als in voorgaande jaren, over de hoeveelheid aandacht voor gedragsaspecten op school. Men wil meer aandacht voor zaken zoals waarden en normen, orde, netheid en discipline, sociale vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling.
- Het meest genoemde zorgpunt in het basisonderwijs is dan ook, net als in de overige onderwijstypen, gedragsproblemen van leerlingen. Nederlanders maken zich zorgen over een gebrek aan waarden en normen bij leerlingen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen en een gebrek aan motivatie.
- Een hieraan gerelateerd punt is de zorg over de overdracht van normen en waarden. Nederlanders achten voor het merendeel ouders en leerlingen zelf verantwoordelijk voor de overdracht van waarden en normen.
- Gedragsproblemen op school (zoals pesten, schelden en vechten) zijn volgens Nederlanders voornamelijk een verantwoordelijkheid van de school. Dit geldt ook voor de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs, de aansluiting van het voortgezet onderwijs op de vervolgopleidingen, de kwaliteit van het onderwijs en het behalen van een startkwalificatie.
- Nederlanders noemen het aantal allochtonen (in relatie tot minder aandacht voor autochtone leerlingen door taalachterstanden of niveauverschillen) eveneens als zorgpunt in het basisonderwijs.

¹ Ouders en Nederlanders hebben in een open vraag de belangrijkste succesfactoren en zorgpunten benoemd (=spontaan), ouders en Nederlanders hebben daarnaast per sector een lijst met zorgpunten beoordeeld (=geholpen).

- Slechts een kleine groep Nederlanders (minder dan in 2005) geeft aan bereid te zijn om de vorming van zwarte scholen tegen te gaan door de eigen kinderen te plaatsen op een andere dan de gewenste school. De overheid krijgt van Nederlanders voornamelijk de verantwoordelijkheid voor de spreiding van allochtone leerlingen.
- De meeste Nederlanders zijn van mening dat basisscholen ook zonder een eindtoets een goed advies kunnen geven over de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs. Een eindtoets kan leiden tot stress onder leerlingen en ouders. Door vier op de tien Nederlanders wordt een eindtoets meer gezien als een middel om basisscholen met elkaar te vergelijken.
- De verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang leggen Nederlanders zowel bij de overheid als bij ouders. Weinig Nederlanders achten de school of het bedrijfsleven hiervoor verantwoordelijk.

Volgens ouders

- In het algemeen zijn ouders met kinderen in het basisonderwijs tevreden over de school van hun kind. Dit geldt zowel voor de aandacht voor de verschillende programmaonderdelen en aandachtsgebieden als voor de pro-actieve opstelling van de school ten opzichte van ouders. De meeste ouders zijn positief over de mate waarin de school hen informeert en betreft bij de school.
- De helft van de ouders vindt dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school. Een ruime meerderheid van de ouders weet waar ze op school met hun klachten terecht kunnen.
- Ook volgens ouders is individuele aandacht en begeleiding de voornaamste (meest spontaan genoemde) succesfactor in het basisonderwijs. Wel blijven ouders zich zorgen maken over de grootte van de klassen (zowel spontaan als geholpen) en, waarschijnlijk daarmee samenhangend, een gebrek aan individuele aandacht. Daarnaast wordt een gebrek aan geld voor het basisonderwijs als voornaamste (spontane) zorgpunt genoemd.
- Vaker dan in 2005 worden vakinhoud, goed ontwikkelde lesmethodes en ouderbetrokkenheid spontaan genoemd als succesfactor.
- Persoonlijke ontwikkeling blijft voor ouders een belangrijk aspect. Het is het enige programmaonderdeel waarvoor een meerderheid van de ouders meer aandacht vraagt. Tevens wordt dit punt als succesfactor genoemd in de vorm van het aanleren van vaardigheden, zoals zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.
- Een kleine groep ouders met een kind in het basisonderwijs maakt gebruik van buitenschoolse opvang. De verantwoordelijkheid voor deze buitenschoolse opvang verdelen ouders (net als Nederlanders) over de overheid en ouders. Als de school van het kind de buitenschoolse opvang zou coördineren geven meer ouders aan er gebruik van te maken.

1.4.2. *Wat speelt er in het voortgezet onderwijs*

Volgens Nederlanders

- Nederlanders noemen spontaan als succesfactor in het voortgezet onderwijs het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen. Ook het opleidingsaanbod in het voortgezet onderwijs en het gebruik van moderne leermaterialen worden als succesfactoren gezien.
- De meeste Nederlanders zijn van mening dat de programmaonderdelen ICT, zelf kennis verwerven en zelfstandig kunnen werken voldoende aandacht krijgen in het voortgezet onderwijs.
- Meer aandacht willen Nederlanders (net als in het basisonderwijs) vooral voor gedraggerelateerde aspecten zoals orde, netheid en discipline, waarden en normen, persoonlijke ontwikkeling en sociale vaardigheden.
- Gedragsproblemen van leerlingen zijn volgens Nederlanders dan ook het voornaamste zorgpunt in het voortgezet onderwijs. Een ander vaak genoemd zorgpunt dat hiermee samenhangt, zijn de zorgen over de overdracht van normen en waarden.
- Veiligheid wordt dit jaar door aanzienlijk minder Nederlanders genoemd als zorgpunt dan in 2005. Wel zijn de meeste Nederlanders van mening dat voor leerlingen die problemen blijven veroorzaken op school een oplossing buiten het onderwijs gezocht moet worden. Bijna alle Nederlanders geven aan dat scholen moeten worden verplicht om geweldsincidenten te melden aan ouders.

Volgens ouders

- Vergelijkbaar met het basisonderwijs zijn ouders positiever dan Nederlanders over het voortgezet onderwijs.
- Ook in het voortgezet onderwijs is individuele begeleiding de meest genoemde succesfactor. Eveneens wordt vaak het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen genoemd.
- De meeste ouders met een kind in het voortgezet onderwijs geven aan dat de school van hun kind voldoende onderwijstijd aanbiedt. De praktijk wordt anders ervaren: de meeste ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs hebben meer dan één keer per week met lesuitval te maken. Lesuitval voert dan ook de lijst van spontaan genoemde zorgpunten aan.
- Naast lesuitval noemen veel ouders spontaan gedragsproblemen als voornaamste zorgpunt in het voortgezet onderwijs. Gedragsproblemen staan eveneens bovenaan de lijst van voorgelegde zorgpunten. In voorgaande jaren gaven wel meer ouders aan zich hierover zorgen te maken.
- Meer ouders dan vorig jaar noemen de inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs spontaan als zorgpunt. Vernieuwingen in het onderwijs staan tevens hoog op de lijst van voorgelegde zorgpunten samen met het personeelstekort, de werkdruk van leraren en de werkdruk voor leerlingen. De trend dat steeds minder ouders zich zorgen maken over het personeelstekort blijft doorzetten.
- Gemiddeld gezien zijn ouders met een kind in het voortgezet onderwijs iets minder tevreden dan in 2005 met de hoeveelheid aandacht die geschonken wordt aan de verschil-

lende programmaonderdelen. Zij vragen vaker om meer aandacht voor de programmaonderdelen dan ouders met kinderen in het basisonderwijs. De meeste extra aandacht wordt gevraagd voor feitenkennis. De trend dat ouders vragen om meer aandacht voor sociale vaardigheden blijft doorzetten.

- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs verdelen de verantwoordelijkheden op een vergelijkbare manier als ouders met een kind in het basisonderwijs.

Het VMBO

- De beoordeling van de kwaliteit van het VMBO door ouders is significant gestegen ten opzichte van voorgaande jaren en krijgt dit jaar met een 7,4 de hoogste beoordeling sinds het begin van de metingen in 2004. Nederlanders blijven het VMBO het laagste rapportcijfer geven van alle onderwijstypen.
- De meeste Nederlanders en ouders geven aan dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen.
- Het VMBO wordt spontaan vooral geassocieerd met beroepsgericht onderwijs, het (oude) MAVO, 'met je handen werken', praktijkgericht onderwijs, een technische school en met een niet al te goed of negatief imago.
- Binnen het VMBO spelen zorgen over gedragsproblemen en veiligheid sterker dan binnen het overige voortgezet onderwijs.

1.4.3. *Wat speelt er in het middelbaar beroepsonderwijs*

- Nederlanders zijn minder uitgesproken over het middelbaar beroepsonderwijs vergeleken met het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Een meerderheid van de Nederlanders vindt het middelbaar beroepsonderwijs een goede opleiding om een goede baan te krijgen. De dalende trend in dit aandeel (sinds 2002) blijft wel doorzetten. Met name de combinatie van leren met werken wordt aantrekkelijk gevonden.
- Een derde van de Nederlanders geeft aan dat het MBO voldoende onderwijstijd aanbiedt, één op de vijf Nederlanders is het hier niet mee eens. De meeste Nederlanders hebben echter geen uitgesproken mening over de hoeveelheid onderwijstijd in het MBO.
- Nederlanders noemen als voornaamste succesfactoren in het MBO, net als in voorgaande jaren, de praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod (bijvoorbeeld kunnen kiezen tussen verschillende opleidingen en de aansluiting van opleidingen en niveaus op elkaar).
- Gedragsproblemen van jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs blijft het voornaamste spontaan genoemde zorgpunt van Nederlanders. Eveneens noemen Nederlanders veiligheid (toename van agressie en geweld op school) als zorgpunt.
- Voor gedragsgerelateerde aspecten in het MBO zoals waarden en normen, sociale vaardigheden en orde, netheid en discipline wordt dan ook door een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht gevraagd. De helft van de Nederlanders vraagt daarnaast om meer aandacht voor vakbekwaamheid. Het meest positief zijn Nederlanders over de hoeveelheid aandacht voor ICT.

- De helft van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het MBO; zij verwachten tevens dat dit meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn deze mening minder vaak toegedaan.
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren schatten ongeveer vier op de tien Nederlanders juist in dat ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding heeft gehad.
- Een derde van de Nederlanders blijft de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de beste vooropleiding voor het MBO vinden. Ouders verkiezen vaker de theoretische leerweg van het VMBO.

1.4.4. Wat speelt er in het hoger onderwijs

- Net als over het middelbaar beroepsonderwijs zijn Nederlanders minder uitgesproken over het hoger onderwijs vergeleken met het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- De meest (spontaan) genoemde succesfactoren zijn praktijkgerichtheid en het aanleren van vaardigheden. Als voornaamste zorgpunten worden (vaker dan in voorgaande jaren) gedragsproblemen genoemd.
- Ook in het hoger onderwijs zijn Nederlanders het meest te spreken over de aandacht voor ICT. De helft van de Nederlanders wil, net als in voorgaande jaren, meer aandacht voor orde, netheid en discipline, sociale vaardigheden en vakbekwaamheid.
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat het hoger onderwijs voldoende keuzemogelijkheden aan opleidingen biedt.
- Meer Nederlanders (ongeveer een derde) dan in voorgaande jaren geven aan dat het niveau van het hoger onderwijs in Nederland ten opzichte van andere Europese landen hoog ligt. Minder Nederlanders zijn van mening dat het hoger onderwijs over te weinig financiële middelen beschikt om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen.
- Ongeveer de helft van de Nederlanders is positief over het stellen van aanvullende eisen aan de toelating van studenten om verschillende kwaliteitsniveaus te realiseren en is positief over het mogelijke ontstaan van verschillende kwaliteitsniveaus binnen het hoger onderwijs.
- Minder uitgesproken zijn Nederlanders over de vraag of variatie van het collegegeld om verschillende kwaliteitsniveaus te realiseren een goed middel is. Meer Nederlanders blijven hierop tegen dan voor. Wel geeft een kleine meerderheid van de Nederlanders aan dat instellingen in het hoger onderwijs op hun prestaties moeten kunnen worden afgerekend.
- De helft van de Nederlanders geeft aan, evenals in voorgaande jaren, dat excellente opleidingen noodzakelijk zijn voor de concurrentiepositie van Nederland.
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat van studenten verwacht mag worden dat zij zich inzetten voor maximale studieresultaten, in plaats van maar net een voldoende halen. De werkdruk van studenten vindt slechts een beperkt deel van de Nederlanders te hoog.
- De helft van de Nederlanders schat correct in welk deel van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad.

- Nederlanders hebben een voorkeur voor het VWO als vooropleiding voor het HBO of de universiteit. Ouders zijn iets vaker van mening dat het HAVO in plaats van VWO de beste vooropleiding is voor het HBO.

1.5. Lerarenbeleid

- De meeste Nederlanders (zeven op de tien) hebben waardering voor het beroep van leraar. Dit aandeel ligt iets hoger dan in 2005 maar blijft lager liggen dan in andere voorgaande jaren. De inschatting van Nederlanders van de waardering van anderen voor het beroep van leraar blijft lager liggen dan de eigen waardering: ongeveer drie op de tien Nederlanders denken dat anderen waardering hebben voor het beroep van leraar.
- Het aantal Nederlanders dat overweegt zelf leraar te worden blijft, over het geheel genomen, licht afnemen. De meest genoemde redenen voor het afwijzen van het beroep zijn: zichzelf niet geschikt achten, onvoldoende geduld hebben en het beroep niet vinden aanspreken. Ook, zij het in mindere mate, speelt de mentaliteit van leerlingen een rol. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- De dalende trend in zowel het aantal Nederlanders als ouders dat zich zorgen maakt over het lerarentekort blijft doorzetten. De overheid blijft volgens de meeste Nederlanders en ouders de primair verantwoordelijke voor het lerarentekort. Ook wordt voornamelijk de overheid verantwoordelijk geacht voor de kwaliteit van leraren.
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders geeft aan dat het goed is dat er binnen de school steeds meer mogelijkheden zijn voor het opleiden van onderwijspersoneel. De helft van de Nederlanders kan zich vinden in prestatiebeloning voor leraren.

1.6. Autonomie voor scholen en ouderbetrokkenheid

- Nederlanders en ouders blijven beperkt enthousiast aangaande meer vrijheid voor scholen en onderwijsinstellingen met betrekking tot de organisatie van onderwijs.
- Ongeveer de helft van de Nederlanders en ouders blijft vinden dat ouders, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- Minder dan de helft van de Nederlanders en ouders vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren.
- Een minderheid van de Nederlanders en ouders denkt dat meer autonomie voor scholen de kwaliteit van het onderwijs bevordert.
- De helft van de ouders is van mening dat ouders zich alleen met praktische zaken moeten bemoeien, niet met het beleid. Ouders laten veelal in het midden of scholen beter functioneren als ze meer overleggen met ouders. Eveneens de meeste ouders zijn neutraal over de gewenste hoeveelheid inspraak op school.

2. Onderzoeksomschrijving

2.1. Achtergrond en doelstelling

Vanaf 1999 wordt jaarlijks, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het onderzoek *de Onderwijsmeter* uitgevoerd. De Onderwijsmeter heeft als doel het peilen van meningen van Nederlanders over onderwijs in Nederland. Het onderzoek kent als doelgroepen (een representatieve groep) Nederlanders en ouders met kinderen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

2.2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

De Onderwijsmeter is dit jaar voor de vierde maal uitgevoerd door MarketResponse Nederland BV in samenwerking met The SmartAgent Company. Er is ten opzichte van vorig jaar een aantal wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de steekproef en de inhoud van de vragenlijst. In deze paragraaf wordt de onderzoeksaanpak van de Onderwijsmeter 2006 beschreven, inclusief de veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren.

2.2.1. Steekproefkader en steekproef

De steekproef is ook dit jaar getrokken uit De Onderzoek Groep van MarketResponse. De Onderzoek Groep is een aselect tot stand gekomen steekproef van ongeveer 25.000 huishoudens met daarin circa 60.000 personen, die representatief is voor Nederland volgens de Zilveren Standaard. De leden van De Onderzoek Groep hebben aangegeven op regelmatige basis mee te willen te doen aan marktonderzoek van MarketResponse. Bijna alle ondervragden van de Onderwijsmeter 2006, doen dit jaar voor het eerst mee aan het onderzoek.

De steekproef voor de Onderwijsmeter bestaat enerzijds uit Nederlanders en anderzijds uit ouders. Nederlanders worden ondervraagd over het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs in het algemeen. De groep Nederlanders, bevat (omdat deze groep representatief is) ook mensen met kinderen in een van deze onderwijstypen (ouders). De groep ouders bestaat uit ouders met kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ouders hebben in hoofdzaak vragen beantwoord over het onderwijs dat hun kind volgt. De groep ouders met kinderen in het VMBO is ook dit jaar als aparte groep binnen de groep ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs bekeken.

Veranderingen ten opzichte van 2005

De steekproefopbouw van de Onderwijsmeter 2006 is anders dan vorig jaar. Aan de oudersteekproef van dit jaar is geen aanvullende steekproef van allochtone ouders toegevoegd zoals in 2005.

In 2005 zijn 1.000 Nederlanders en 900 ouders ondervraagd. De steekproefopbouw die dit jaar is gehanteerd, is weergegeven in de figuur op de volgende pagina. De totale steekproefomvang is, gezien het wegvallen van aanvullende allochtone ouders, afgenomen (van

n=1.900 naar n=1.800) en ook de verdeling over de subgroepen is veranderd, echter de resultaten van verschillende jaren blijven per subgroep vergelijkbaar.

Onderwijsmeter 2005: totale steekproef n=1900					
n=250 Nederlanders Basisonderwijs	n=250 Nederlanders Voortgezet onderwijs	n=250 Nederlanders Middelbaar beroeps- onderwijs	n=250 Nederlanders Hoger onderwijs	n=450 Ouders over basisonderwijs	n=450 Ouders over voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, VWO)
Onderwijsmeter 2006: totale steekproef n=1800					
n=250 Nederlanders Basisonderwijs	n=250 Nederlanders Voortgezet onderwijs	n=250 Nederlanders Middelbaar beroeps- onderwijs	n=250 Nederlanders Hoger onderwijs	n=400 Ouders over basisonderwijs	n=400 Ouders over voortgezet onderwijs (VMBO, HA- VO, VWO)

2.2.2. Methode van dataverzameling

Vanaf 1999 is het veldwerk voor de Onderwijsmeter door middel van telefonische enquêtes uitgevoerd. Vanwege de aard en lengte van de vragenlijst is in 2003 besloten over te stappen op een 'hybride design'. Dit is een onderzoeksopzet waarin meerdere veldwerkmethodes worden gecombineerd. Respondenten zijn allereerst telefonisch geselecteerd. In dit gesprek is de voorkeur voor een schriftelijke- of internetvragenlijst vastgelegd. Aan de groep ouders is in dit gesprek tevens een aantal vragen gesteld om de juiste versie van de vragenlijst te kunnen bepalen. Dit was afhankelijk van het onderwijstype waarin het kind/ één van de kinderen zit: ouders met twee of meer kinderen zijn afhankelijk van de mate waarin een quotacel gevuld was aan een bepaald onderwijstype toegewezen.

Van de in totaal 1.834 respondenten heeft 24% de vragenlijst schriftelijk ingevuld, de andere 76% deed dit via Internet. Het veldwerk heeft plaatsgevonden van 31 maart tot en met 17 april 2006.

2.2.3. Trendbreuk 2003

Veranderingen in het steekproefkader en de methode van dataverzameling kunnen gevolgen hebben voor de uitkomsten van longitudinaal onderzoek; er kan een trendbreuk optreden. In de Onderwijsmeter 2003 is overgestapt van een 'verse steekproef' naar een 'panel' (De Onderzoek Groep van MarketResponse) en is de methode van dataverzameling gewijzigd van telefonisch onderzoek naar het 'hybridedesign' (zoals beschreven in paragraaf 2.2.2). Om te kunnen bepalen of er sprake was van een trendbreuk, is in 2003 een 'split-run testdesign' (schaduwonderzoek) uitgevoerd volgens de 'oude', telefonische veldwerkmethode. Dit schaduwonderzoek liet zien dat er in een deel van de resultaten van 2003 sprake was van een trendbreuk ten opzichte van 2002. Er trad echter geen systematische afwijking op, waardoor het toepassen van een generieke correctiefactor niet mogelijk was. In de rapportage is, daar

waar deze trendbreuk destijds optrad, dit middels een voetnoot aangegeven, zodat resultaten juist kunnen worden geïnterpreteerd.

2.2.4. Respons

In totaal hebben 1.834 respondenten de vragenlijst van de Onderwijsmeter volledig ingevuld.

Tabel 1. Respons in aantallen
Basis. Totale steekproef (n=1834)

Nederlanders over het basisonderwijs	254
Nederlanders over het voortgezet onderwijs	251
Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs	256
Nederlanders over het hoger onderwijs	258
Ouders over het basisonderwijs	404
Ouders over het voortgezet onderwijs	411
Totaal	1.834

2.2.5. De vragenlijst

De vragenlijst van de Onderwijsmeter 2006 is enigszins veranderd ten opzichte van die van voorgaande jaren. Enerzijds is een aantal vragen geschrapt aangezien de relevantie hiervan niet meer bestond. Anderzijds is een aantal nieuwe vragen toegevoegd en is de volgorde van enkele vragen gewijzigd. Vragen die zijn gehandhaafd zijn zoveel mogelijk onveranderd, dit om vergelijkingen met voorgaande jaren mogelijk te maken. Daar waar een vergelijking met voorgaande jaren niet meer mogelijk is, bijvoorbeeld doordat een antwoordschaal is aangepast of doordat de groep respondenten aan wie de vraag is voorgelegd is gewijzigd, is dit aangegeven in de rapportage.

Tabel 2 geeft een overzicht van de nieuwe vraag- en meetpunten uit de Onderwijsmeter 2006.

Tabel 2. Nieuwe vraag- en meetpunten Onderwijsmeter 2006

Meetpunten	Nederlanders				Ouders	
	PO	VO	MBO	HO	PO	VO
Eindtoets basisonderwijs	x	x			x	x
Ouderbetrokkenheid					x	x
Onderwijstijd in het middelbaar beroepsonderwijs	x	x	x	x	x	x
Onderwijstijd					x	x
Criteria bij de keuze van een school					x	x
Studiekeuze en kansen op de arbeidsmarkt	x	x	x	x		
Verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang	x	x	x	x	x	x
Buitenschoolse opvang					x	x

2.2.6. De rapportage

De rapportage van de Onderwijsmeter bestaat dit jaar uit twee delen. Deze rapportage gaat in op de trendmatige vragen over de kwaliteit van onderwijs. Hiernaast is er een tabellenboek verschenen dat de cijfermatige resultaten bevat van de Onderwijsmeter in de periode 1999-2006. U vindt dit tabellenboek op de website van het Ministerie van OCW: www.minocw.nl/documenten/onderwijsmetertabellenboek1999-2006.pdf.

2.3. Analyses

In de rapportage van de Onderwijsmeter 2006 wordt (daar waar mogelijk) een vergelijking gemaakt tussen Nederlanders en ouders met schoolgaande kinderen en tussen het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Tevens worden de resultaten van de meting van 2006 vergeleken met die van voorgaande jaren en specifiek met die van de meting van 2005. Daar waar er significante verschillen optreden wordt dit expliciet in de tekst vermeld door middel van: (sign.).

Daarnaast is gekeken in hoeverre achtergrondkenmerken van invloed zijn op de gegeven antwoorden van ouders. Hiervoor zijn structureel de volgende kenmerken bekeken:

- woonplaats: 4 grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag), versus rest Nederland

In de bijlage zijn de volgende kenmerken bekeken:

- welstandsniveau (op basis van inkomen)
- geloof (daar waar relevant)

Zie voor de exacte definiëring van alle achtergrondkenmerken bijlage 1.

3. Algemeen beeld onderwijs

In dit hoofdstuk wordt het algemene beeld dat Nederlanders hebben van het onderwijs in Nederland beschreven. Gemeten is het belang dat men hecht aan onderwijs, de mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs en de beoordeling van het onderwijs. Daarnaast is gevraagd naar welke zaken goed gaan en naar welke zorgpunten er spelen in het onderwijs.

3.1. Samenvatting

Belang van het onderwijs

- Een diploma is volgens de meeste Nederlanders een voorwaarde om het ver te kunnen brengen in de maatschappij. Minder Nederlanders dan in voorgaande jaren (één op de vier) zijn van mening dat je het ook zonder diploma's ver kunt brengen in de maatschappij.
- Een minderheid geeft aan bereid te zijn meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs. De dalende trend sinds 2001 is hiermee gestopt.

Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs

- Een meerderheid van de Nederlanders geeft aan redelijk tot (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat leerlingen en studenten leren in alle onderwijstypen. Enigszins meer Nederlanders dan in 2005 geven aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn.
- De kennis over wat leerlingen leren is groter voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs dan voor het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs.

Beoordeling van het onderwijs

Rapportcijfers onderwijs

- De licht dalende trend in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs op totaalniveau sinds 2000 zet door.
- Het wetenschappelijk onderwijs krijgt de beste beoordeling, gevolgd door het basisonderwijs en het hoger beroepsonderwijs.

Rapportcijfers leraren

- Gemiddeld ligt de beoordeling van de kwaliteit van de leraren op hetzelfde niveau als in 2005.
- Leraren in het basisonderwijs, het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs krijgen het hoogste rapportcijfer.
- De kwaliteit van leraren in het voortgezet onderwijs, en daarbinnen in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs wordt iets lager beoordeeld. Dit geldt eveneens voor de kwaliteit van leraren in het middelbaar beroepsonderwijs.

Welke kant gaat het op met het onderwijs?

- De helft van de Nederlanders heeft geen uitgesproken mening over welke kant het opgaat met het onderwijs in Nederland en geeft aan dat het noch de goede, noch de verkeerde kant opgaat.

- Eenderde van de Nederlanders is van mening dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs in Nederland, een kleine minderheid blijft positief.

Succesfactoren (spontaan)

Basisonderwijs

- Ongeveer een vijfde van de Nederlanders is van mening dat individuele aandacht en begeleiding de voornaamste succesfactor is in het basisonderwijs.
- Ruim één op de tien Nederlanders noemt hier het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.

Voortgezet onderwijs

- De meest genoemde succesfactor in het voortgezet onderwijs is het aanleren van vaardigheden (zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen). Eén op de zeven Nederlanders noemt dit punt spontaan.
- Eén op de tien Nederlanders noemt het opleidingsaanbod in het voortgezet onderwijs. Moderne leermaterialen worden eveneens door één op de tien Nederlanders als succesfactor genoemd.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Nederlanders zijn minder uitgesproken over de succesfactoren binnen het middelbaar beroepsonderwijs dan over de succesfactoren binnen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod zijn de meest genoemde (door één op de tien Nederlanders) succesfactoren. Vergeleken met 2005 is het percentage Nederlanders dat praktijkgerichtheid noemt als succesfactor significant gedaald.

Hoger onderwijs

- Over de succesfactoren binnen het hoger onderwijs zijn Nederlanders eveneens minder uitgesproken. De meest genoemde succesfactoren zijn praktijkgerichtheid en het aanleren van vaardigheden (beiden worden door één op de tien Nederlanders genoemd).

Zorgpunten (spontaan)

Basisonderwijs

- Vergelijkbaar met voorgaande jaren staan gedragsproblemen bovenaan de lijst van spontaan genoemde zorgpunten binnen het basisonderwijs. Ongeveer één op de zes Nederlanders noemt dit punt.
- Andere belangrijke zorgpunten in het basisonderwijs zijn de overdracht van normen en waarden, het aantal allochtonen op school en de grootte van de klassen.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs staan gedragsproblemen eveneens bovenaan de lijst van spontane zorgpunten (genoemd door ongeveer één op de vijf Nederlanders).
- Daarnaast wordt vaker dan in voorgaande jaren de overdracht van normen en waarden als zorgpunt ervaren, ruim één op de tien Nederlanders maakt zich hier zorgen over.
- Veiligheid wordt dit jaar door aanmerkelijk minder Nederlanders (6%) genoemd als zorgpunt dan in 2005 (14%).

Middelbaar beroepsonderwijs

- Gedragsproblemen van jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs blijft het voornaamste zorgpunt van Nederlanders (één op de zeven Nederlands noemt spontaan dit punt).
- Andere genoemde zorgpunten zijn veiligheid, de kwaliteit van leraren, het tekort aan personeel en de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs.

Hoger onderwijs

- Vergeleken met het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs zijn Nederlanders minder uitgesproken over de zorgpunten binnen het hoger onderwijs.
- Meer dan in voorgaande jaren worden gedragsproblemen genoemd als zorgpunt.

Aandacht voor programmaonderdelen

Basisonderwijs

- Volgens een meerderheid van de Nederlanders krijgen de programmaonderdelen ICT en creativiteit voldoende aandacht in het basisonderwijs.
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren willen Nederlanders meer aandacht voor gedragsaspecten zoals waarden en normen, orde, netheid en discipline en sociale vaardigheden.

Voortgezet onderwijs

- Een meerderheid van de Nederlanders is van mening dat de programmaonderdelen ICT, zelf kennis verwerven en zelfstandig kunnen werken voldoende aandacht krijgen in het voortgezet onderwijs.
- Vergelijkbaar met het basisonderwijs wil een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht voor orde, netheid en discipline, waarden en normen, persoonlijke ontwikkeling en sociale vaardigheden.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Positief zijn Nederlanders vooral over de aandacht voor ICT in het middelbaar beroepsonderwijs.
- Een meerderheid van de Nederlanders wil meer aandacht voor de gedragsaspecten, te weten, waarden en normen, sociale vaardigheden en orde, netheid en discipline.
- De helft van de Nederlanders wil meer aandacht voor vakbekwaamheid.

Hoger onderwijs

- Ook in het hoger onderwijs zijn Nederlanders het meest te spreken over de aandacht voor ICT.
- Relatief vaak wordt voor het antwoord 'weet niet' gekozen bij het toekennen van de gewenste aandacht aan de verschillende programmaonderdelen. Het lagere kennisniveau over het hoger onderwijs onder Nederlanders speelt hierbij een rol.
- De helft van de Nederlanders wil, net als in voorgaande jaren, meer aandacht voor orde, netheid en discipline, sociale vaardigheden en vakbekwaamheid.

Grote en kleine scholen

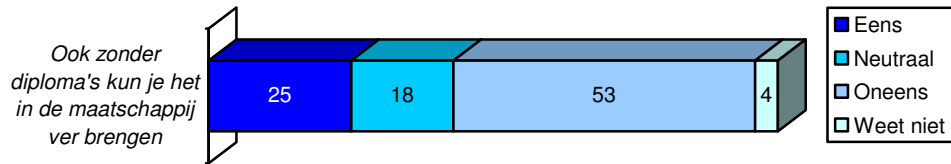
- Ruim driekwart van de Nederlanders heeft, net als voorgaande jaren, een voorkeur voor kleine scholen in zowel het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs.

3.2. Belang van het onderwijs

3.2.1. Ook zonder diploma's kun je het ver brengen in de maatschappij

Aan Nederlanders is de vraag voorgelegd of je het ook zonder diploma's ver kunt brengen in de maatschappij. Figuur 1 laat zien hoe Nederlanders hier over denken.

Figuur 1. *Percentage Nederlanders dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. Nederlanders (n=1019)

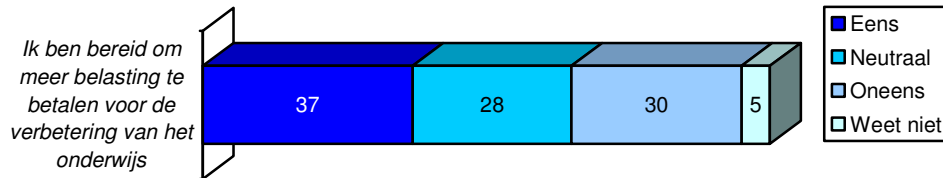
Een meerderheid van de Nederlanders is van mening dat diploma's nodig zijn om het ver te kunnen brengen in de maatschappij.

- Een kwart van de Nederlanders van mening dat je het ook zonder diploma's ver kunt brengen in de maatschappij. Dit percentage ligt significant lager vergeleken met voorgaande jaren. Tussen 1999 en 2005 schommelde dit percentage tussen de 43% en 33%.

3.2.2. *Bereidheid om meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs*

Figuur 2 laat zien in welke mate Nederlanders bereid zijn meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs.

Figuur 2. *Percentage Nederlanders dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. Nederlanders (n=1019)

De meeste Nederlanders zijn niet bereid meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs of staan hier neutraal tegenover.

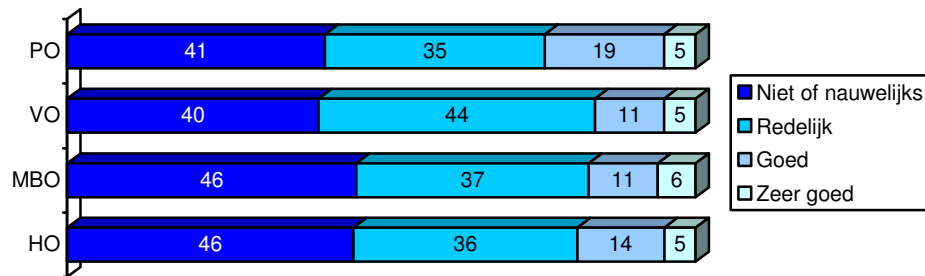
- Bijna vier op de tien Nederlanders (37%) geven aan bereid te zijn meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs. Dit percentage ligt hoger (sign.) dan in 2004 en 2005 (beide 29%) en is vergelijkbaar met het percentage van 2003 (38%)². De daling in dit percentage sinds 2001 is hiermee gestopt.
- Van 2000 tot en met 2002 gaf nog meer dan de helft van de Nederlanders aan bereid te zijn meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs.

² De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van 2002.

3.2.3. Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs

Figuur 3 geeft weer in welke mate Nederlanders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school.

Figuur 3. Mate waarin Nederlanders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school (%)
 Basis. Nederlanders over PO (n=254), VO (n=251), MBO (n=256) en HO (n=258)

Een meerderheid van de Nederlanders geeft aan redelijk tot (zeer) goed op de hoogte van wat leerlingen en studenten leren. Een in omvang toegenomen groep geeft aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn.

Basisonderwijs

- Zes op de tien Nederlanders (59%) geven aan redelijk tot zeer goed op de hoogte te zijn van wat leerlingen leren op de basisschool. Dit percentage ligt lager (sign.) vergeleken met de jaren 2003 t/m 2005 (rond de 73%) en ligt hiermee op hetzelfde niveau als in 2002.
- Het aandeel Nederlanders (41%) dat aangeeft niet of nauwelijks op de hoogte te zijn ligt hoger (sign.) dan in 2005 (29%) en komt overeen met het percentage in de periode van 1999 t/m 2002 (rond de 40%).

Voortgezet onderwijs

- Vergelijkbaar met het basisonderwijs geeft 60% van de Nederlanders aan redelijk tot zeer goed op de hoogte te zijn van wat leerlingen leren in het voortgezet onderwijs.
- Het aandeel Nederlanders (40%) dat aangeeft niet of nauwelijks op de hoogte te zijn van wat kinderen in het voortgezet onderwijs leren is licht gestegen (niet sign.) ten opzichte van 2005 (35%) en is het grootst sinds de start van de Onderwijsmeter. Ter vergelijking: in 2004 gaf 22% aan niet of nauwelijks op de hoogte te zijn.

Middelbaar beroepsonderwijs³

- Ruim de helft van de Nederlanders (55%) is naar eigen zeggen op de hoogte van wat leerlingen leren in het MBO. Dit percentage ligt lager (sign.) dan in 2004 en 2005 (beide 70%).

Hoger onderwijs³

- Eveneens 54% van de Nederlanders geeft aan op de hoogte te zijn van wat leerlingen leren in het hoger onderwijs. In 2005 en 2004 lag dit percentage op een enigszins hoger (niet sign.) niveau (respectievelijk 62% en 59%).

³ Voor het eerst gemeten in 2004

3.3. Beoordeling van het onderwijs

Om te peilen hoe Nederlanders over het onderwijs in Nederland denken, is hen gevraagd het onderwijs en de leraren te beoordelen met een rapportcijfer. Tevens is Nederlanders gevraagd naar hun mening over de ontwikkeling van het onderwijs in Nederland.

3.3.1. Rapportcijfers kwaliteit onderwijs

Aan Nederlanders is gevraagd de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen met een rapportcijfer. Tabel 3 laat de gemiddelde cijfers zien.

Tabel 3. Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van het onderwijs
Basis. Nederlanders over basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs/ VMBO (n=251), MBO (n=256) en HBO/ WO (n=258)

2006					
PO	VO	VMBO	MBO	HBO	WO
6,6	6,4	6,1 ⁴	6,3 ⁵	6,5 ⁴	6,7 ⁴

De beoordeling van de kwaliteit van het voortgezet onderwijs, het VMBO en het HBO daalt licht. De beoordeling van de kwaliteit van de overige onderwijstypen blijft stabiel. Op totaal-niveau zet de (licht) dalende trend sinds 2000 door.

Basisonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van het basisonderwijs is met een 6,6 vergelijkbaar met 2004 en 2005. Tussen 1999 en 2003 werd de kwaliteit iets hoger (niet sign.) beoordeeld met gemiddeld een 6,8.

Voortgezet onderwijs

- De kwaliteit van het voortgezet onderwijs wordt met een 6,4 lager (niet sign.) beoordeeld dan in voorgaande jaren. Hiermee zet de dalende trend van een 6,9 (sign. lager) in 2000 naar een 6,5 in 2005 door.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- De kwaliteit van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs wordt met een 6,1 enigszins lager (niet sign.) beoordeeld dan in 2005. Evenals in 2005 krijgt het VMBO het laagste rapportcijfer van alle onderwijstypen.

⁴ Voor het eerst gemeten in 2005.

⁵ Voor het eerst gemeten in 2004.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Nederlanders beoordelen de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs met een 6,3. In 2005 lag dit cijfer op hetzelfde niveau, in 2004 lag het iets hoger (niet sign.) met een 6,4.

Hoger beroepsonderwijs

- De kwaliteit van het hoger beroepsonderwijs (6,5) krijgt dit jaar een iets lagere (niet sign.) beoordeling dan in 2004 en 2005 (beide 6,6).

Wetenschappelijk onderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs blijft met een 6,7 op hetzelfde niveau als in 2005.

3.3.2. Rapportcijfers kwaliteit leraren

Nederlanders is tevens gevraagd de leraren in het Nederlandse onderwijs te beoordelen met een rapportcijfer. Tabel 4 laat de gemiddelde cijfers zien.

Tabel 4. Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van leraren
Basis. Nederlanders over basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs/ VMBO (n=251), MBO (n=256), MBO en HBO/ WO (n=258)

2006					
PO	VO	VMBO	MBO	HBO	WO
6,7	6,5	6,5 ⁶	6,5 ⁷	6,6 ⁷	6,6 ⁷

De beoordeling van leraren in het basisonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs daalt licht. De beoordeling van leraren van het voortgezet onderwijs en het VMBO stijgt licht. Die van het MBO en HBO blijft gelijk.

Basisonderwijs

- Met een 6,7 krijgen de leraren in het basisonderwijs een iets lager (niet sign.) cijfer dan in 2005 (6,8). Hiermee lijkt, met uitzondering van vorig jaar, de vanaf 2000 ingezette dalende trend door te zetten. In 2000 en 2001 werden leraren met een 7,0 gemiddeld het hoogst beoordeeld.

Voortgezet onderwijs

- Leraren in het voortgezet onderwijs krijgen met een 6,5 een iets hoger cijfer (niet sign.) dan in 2005 (6,4). Dit cijfer is lager (niet sign.) dan in de periode van 1999 tot en met 2002 toen het op gemiddeld een 6,9 lag.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van leraren in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs is met een 6,5 licht gestegen (niet sign.) ten opzichte van 2004 (6,4).

⁶ Voor het eerst gemeten in 2005.

⁷ Voor het eerst gemeten in 2004.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Leraren in het middelbaar beroepsonderwijs krijgen evenals in 2005 van Nederlanders een 6,5 als rapportcijfer.

Hoger beroepsonderwijs

- Ook het rapportcijfer dat Nederlanders geven aan docenten in het hoger beroepsonderwijs is met 6,6 onveranderd ten opzichte van 2005.

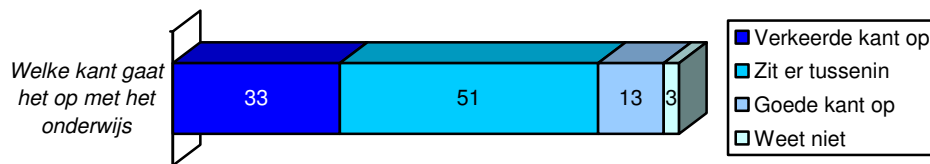
Wetenschappelijk onderwijs

- Docenten in het wetenschappelijk onderwijs krijgen met een 6.6 een iets lager (niet sign.) cijfer dan in 2005 (6,7).

3.3.3. Welke kant gaat het op met het onderwijs?

Aan Nederlanders is de vraag voorgelegd of zij vinden dat het de laatste tijd met het onderwijs in Nederland de goede kant of de verkeerde kant op gaat, of dat het er tussenin zit. Figuur 4 geeft deze resultaten weer.

Figuur 4. Welke kant gaat het op met het onderwijs in Nederland (%)?
Basis. Nederlanders (n = 1019)

Een derde van de Nederlanders is van mening dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs in Nederland.

- De helft van de Nederlanders (51%) is van mening dat het noch de goede, noch de verkeerde kant op gaat met het onderwijs in Nederland. Dit percentage is licht gestegen (niet sign.) ten opzichte van 2004 en 2005 (respectievelijk 47% en 48%).
- Minder Nederlanders (33%) dan in 2005 en 2004 (respectievelijk 40% en 38%) geven aan dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs. In 2002 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (32%).
- Een minderheid van de Nederlanders (13%) is uitgesproken positief over de kant die het opgaat met het onderwijs. Tussen 2001 en 2005 daalde dit percentage van 23% naar 12%.

3.4. Succesfactoren en zorgpunten

3.4.1. Succesfactoren (spontaan)

Voor het tweede achtereenvolgende jaar is aan Nederlanders gevraagd wat er volgens hen momenteel goed gaat in het onderwijs. Het gaat hierbij om het punt dat door Nederlanders als het meest positief wordt ervaren. Het betrof hier, net als bij de zorgpunten, een open vraag⁸.

Basisonderwijs

Tabel 5 geeft een overzicht van de meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs.

Tabel 5. Meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs (%)⁹
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254)

	Nederlanders PO
Individuele aandacht en begeleiding	
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	17
Vaardigheden	13
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Omgang met leerlingen met leerproblemen	9
Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapten, enz.	
Vakinhoud	7
Vakkenpakket, ICT, gym, enz.	
Aandacht voor waarden en normen	7
Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor de multiculturele samenleving	
Moderne leermaterialen	7
Leren omgaan met moderne technieken/ computers	
Plezier	6
Met plezier naar school gaan, lol erin hebben, enz.	
Kwaliteit van het onderwijs	6

Individuele aandacht en begeleiding is volgens Nederlanders het meest positieve punt in het basisonderwijs.

- Individuele aandacht en begeleiding is, net als in 2005, de meest door Nederlanders (17%) genoemde succesfactor in het basisonderwijs.
- Eveneens noemen Nederlanders (13%) vaak het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen. In 2005 lag dit percentage iets lager (niet sign.) met 11%.

⁸ De positie van deze open vragen in de vragenlijst is dit jaar gewijzigd, vergelijkingen met voorgaande jaren dienen met enige voorzichtigheid te worden gemaakt.

⁹ Succesfactoren die door minder dan 6% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Op de derde plaats van succesfactoren staat, met 9%, de omgang met leerlingen met leerproblemen. In 2005 noemden significant minder Nederlanders (2%) dit punt.
- Vakinhoud en aandacht voor waarden en normen worden door 7% van de Nederlanders als de succespunten van het basisonderwijs ervaren. Beide percentages liggen op een vergelijkbaar niveau als in 2005.
- Vaker (sign.) dan in 2005 (1%) noemen Nederlanders (7%) moderne leermaterialen, zoals leren omgaan met moderne technieken en computers, als succesfactor in het basisonderwijs.
- Tot slot noemt 6% van de Nederlanders plezier en kwaliteit van het onderwijs als succesfactor.

Voortgezet onderwijs

Tabel 6 geeft de meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 6. Meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs (%)¹⁰
Basis. Nederlanders over het VO (n=251)

	Nederlanders VO
Vaardigheden Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	15
Opleidingsaanbod Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/opleidingen op elkaar	11
Moderne leermaterialen Leren omgaan met moderne technieken/ computers	10
Individuele aandacht en begeleiding O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	8
Praktijkgerichtheid/ vorming Stages, aandacht voor ambachten en vakken	7
Vakinhoud Vakkenpakket, ICT, gym, enz.	6

Het aanleren van vaardigheden (zoals zelfstandigheid, goed kunnen plannen en jezelf kunnen uiten) is de meest genoemde succesfactor in het voortgezet onderwijs.

- De meest genoemde succesfactor in het voortgezet onderwijs is het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen. 15% van de Nederlanders noemt dit punt spontaan, in 2005 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (13%).
- Eén op de tien Nederlanders (11%) geeft aan dat het opleidingsaanbod een belangrijke succesfactor is in het voortgezet onderwijs. In 2005 lag dit percentage lager (sign.) op 6%.

¹⁰ Succesfactoren die door minder dan 6% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Eveneens één op de tien Nederlanders (10%) noemt spontaan moderne leermaterialen als succesfactor in het voortgezet onderwijs. In 2005 werd dit punt nauwelijks genoemd (1%).
- Individuele aandacht en begeleiding wordt door iets minder dan één op de tien Nederlanders (8%) als succesfactor genoemd. Vergeleken met 2005 (5%) ligt dit percentage iets hoger (niet sign.).
- Nederlanders noemen verder praktijkgerichtheid/ vorming (7%) en vakinhoud (6%) als succespunten. Deze percentages lagen in 2005 op een vergelijkbaar niveau (beide 5%).

Middelbaar beroepsonderwijs

Tabel 7 geeft de meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs weer.

Tabel 7. Meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs (%)¹¹
Basis. Nederlanders over het MBO (n=256)

	Nederlanders MBO
Praktijkgerichtheid/ vorming	9
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Opleidingsaanbod	9
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen/ opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Vaardigheden	8
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen, enz.	
Individuele aandacht en begeleiding	5
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Spijbelen/ discipline	5

Praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod zijn de meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs.

- Nederlanders zijn minder uitgesproken over de succesfactoren binnen het middelbaar beroepsonderwijs dan over de succesfactoren binnen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Praktijkgerichtheid (stages en de aandacht voor ambachten en vakken) en het opleidingsaanbod delen de eerste plaats van meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs. Eén op de tien Nederlanders (9%) geeft aan dat het met deze zaken goed gaat. Vergeleken met 2005 (17%) is het percentage Nederlanders dat praktijkgerichtheid noemt als succesfactor significant gedaald. Het percentage Nederlanders dat het opleidingsaanbod in het middelbaar beroepsonderwijs noemt is vergelijkbaar gebleven met 2005 (8%).

¹¹ Succesfactoren die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Derde op de ranglijst van succesfactoren staat het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen. 8% van de Nederlanders noemt dit punt. In 2005 (4%) noemden enigszins minder (niet sign.) Nederlanders het aanleren van vaardigheden.
- Het aandeel Nederlanders (5%) dat individuele aandacht en begeleiding noemt als succesfactor in het middelbaar beroepsonderwijs ligt op een zelfde niveau als in 2005 (7%).
- Tot slot noemt eveneens 5% van de Nederlanders discipline als succesfactor in het middelbaar beroepsonderwijs.

Hoger onderwijs

Tabel 8 geeft een overzicht van de meest genoemde succesfactoren in het hoger onderwijs.

Tabel 8. Meest genoemde succesfactoren in het hoger onderwijs (%)¹²
Basis. Nederlanders over het HO (n=258)

	Nederlanders HO
Praktijkgerichtheid/ vorming	10
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Vaardigheden	10
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen, enz.	
Opleidingsaanbod	8
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen/ opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Kwaliteit van het onderwijs/ goede kwaliteit	7
Vakinhoud	6
Inhoud colleges, vakken, ICT enz.	
Groepsgevoel/ groepsonwikkeling/ samenwerken	5

Nederlanders vinden praktijkgerichtheid en het aanleren van vaardigheden de meest positieve punten in het hoger onderwijs.

- Vergelijkbaar met het middelbaar beroepsonderwijs zijn Nederlanders minder uitgesproken over de succesfactoren binnen het hoger onderwijs dan over de succesfactoren binnen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Bovenaan de lijst van succesfactoren staan praktijkgerichtheid en het aanleren van vaardigheden. Beide succesfactoren worden door 10% van de Nederlanders spontaan genoemd. In 2005 lagen deze percentages respectievelijk op 8% (niet sign.) en 5% (sign. lager).
- Het opleidingsaanbod wordt door 8% van de Nederlanders genoemd, in 2005 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau met 7%.
- De kwaliteit van onderwijs wordt door 7% van de Nederlanders aangemerkt als succesfactor. Vergeleken met 2005 (1%) is dit percentage significant gestegen.
- Daarnaast worden vakinhoud (6%) en groepsgevoel (5%), zoals samenwerken, genoemd als succesfactoren.

¹² Succesfactoren die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

3.4.2. Zorgpunten (spontaan)

Nederlanders hebben eveneens een spontaan antwoord gegeven op de vraag wat momenteel het grootste probleem is waarmee het onderwijs wordt geconfronteerd¹³.

Basisonderwijs

Tabel 9 geeft een overzicht van de meest genoemde zorgpunten in het basisonderwijs.

Tabel 9. Meest genoemde problemen in het basisonderwijs (%)¹⁴
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254)

	Nederlanders PO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	16
Overdracht normen en waarden	
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	14
Aantal allochtonen	
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	13
De grootte van de klassen	10
Kwaliteit onderwijs	7
Onvoldoende individuele aandacht	7
Gebrek aan individuele aandacht voor de (niet gemiddelde) leerling	7
Bezuinigen/ te weinig geld voor onderwijs	6

Gedragsproblemen, de overdracht van waarden en normen en het aantal allochtonen zijn de meest genoemde zorgpunten in het basisonderwijs.

- Vergelijkbaar met voorgaande jaren staan gedragsproblemen (16%) bovenaan de lijst van spontaan genoemde zorgpunten binnen het basisonderwijs. In 2005 (19%) en 2004 (19%) lag dit percentage iets hoger (niet sign.).
- De overdracht van normen en waarden wordt door 14% van de Nederlanders genoemd. Dit percentage is significant gestegen ten opzichte van 2004 en 2005 (beide 8%).
- Op de derde plaats van zorgpunten staat, net als vorig jaar, het aantal allochtonen op school (13%).
- Eén op de tien Nederlanders (10%) maakt zich spontaan zorgen over de grootte van de klassen in het basisonderwijs. In 2005 en 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (respectievelijk 12% en 11%).
- Zowel de kwaliteit van het onderwijs als het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen wordt door 7% van de Nederlanders genoemd als zorgpunt. Het aandeel Neder-

¹³ In 2004 is gekozen voor een nieuwe categorisering van deze open vraag gezien de opkomst van nieuwe zorgpunten. Een directe vergelijking met de jaren voor 2004 is hierdoor niet mogelijk.

¹⁴ Zorgpunten die door minder dan 6% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

landers dat de kwaliteit van het basisonderwijs als zorgpunt noemt is significant gestegen ten opzichte van 2005 en 2004 (beide 3%). Het percentage Nederlanders dat het gebrek aan individuele aandacht noemt is vergelijkbaar met 2005 (6%) en 2004 (9%).

- Tot slot worden bezuinigingen (6%) als zorgpunt in het basisonderwijs genoemd.

Voortgezet onderwijs

Tabel 10 geeft de meest genoemde problemen in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 10. Meest genoemde problemen in het voortgezet onderwijs (%)¹⁵
Basis. Nederlanders over het VO (n=251)

	Nederlanders VO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	18
Overdracht normen en waarden	
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	13
Lesuitval	7
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	7
Studiehuis/ grotere zelfstandigheid leerlingen	
Veiligheid	6
Toename agressie en geweld op school, onveiligheid op school	6
Kwaliteit onderwijs	6
Onvoldoende individuele aandacht	6
Gebrek aan individuele aandacht voor de (niet gemiddelde) leerling	

Gedragsproblemen en de overdracht van normen en waarden zijn de meest genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs.

- Ongeveer één op de vijf Nederlanders (18%) noemt, net als in 2005 (20%), spontaan gedragsproblemen bij leerlingen als grootste zorgpunt in het voortgezet onderwijs. In 2004 lag dit percentage significant hoger op 28%.
- Op de tweede plaats van spontaan genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs staat de overdracht van normen en waarden (13%). Dit percentage ligt hoger (sign.) dan in de twee voorgaande jaren (6% in 2005 en 7% in 2004).
- Lesuitval en inhoudelijke vernieuwingen in het voortgezet onderwijs worden door 7% van de Nederlanders genoemd als zorgpunten.
- Veiligheid wordt dit jaar door minder (sign.) Nederlanders (6%) genoemd dan in 2005 (14%). In 2004 lag dit percentage iets hoger (niet sign.) met 10%.
- Eveneens 6% van de Nederlanders geeft aan dat de kwaliteit van het onderwijs en onvoldoende individuele aandacht de voornaamste zorgpunten zijn binnen het voortgezet onderwijs.

¹⁵ Zorgpunten die door minder dan 6% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

Middelbaar beroepsonderwijs

Tabel 11 geeft de meest genoemde zorgpunten in het middelbaar beroepsonderwijs weer.

Tabel 11. Meest genoemde problemen in het middelbaar beroepsonderwijs (%)¹⁶
Basis. Nederlanders over het MBO (n=256)

	Nederlanders MBO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	15
Veiligheid	
Toename agressie en geweld op school, onveiligheid op school	8
Kwaliteit leraren	
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	7
Lerarentekort	6
Kwaliteit onderwijs	
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	6
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	
Studiehuis/ grotere zelfstandigheid leerlingen	5
Overdracht normen en waarden	
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	5
Lesuitval	5

Gedragsproblemen zijn het meest genoemde zorgpunt in het middelbaar beroepsonderwijs.

- Gedragsproblemen van jongeren (15%) is in het middelbaar beroepsonderwijs, net als in het voortgezet onderwijs en het basisonderwijs, het belangrijkste zorgpunt van Nederlanders. Dit percentage verschilt niet significant van de percentages in 2005 (20%) en 2004 (13%).
- Veiligheid wordt door 8% van de Nederlanders spontaan genoemd als probleem in het middelbaar beroepsonderwijs. In 2005 lag dit percentage lager (sign.) met 3%, in 2004 iets lager (niet sign.) met 5%.
- De kwaliteit van de leraren wordt door 7% van de Nederlanders als zorgpunt ervaren. Vorig jaar lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (5%), in 2004 lag dit percentage lager (sign.) op 3%. Daarnaast maakt 6% van de Nederlanders zich zorgen over de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs.
- Eveneens 6% van de Nederlanders geeft aan dat het tekort aan personeel een zorgpunt is. In voorgaande jaren lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.
- De inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs, de overdracht van normen en waarden en lesuitval zijn voor 5% van de Nederlanders zorgpunten in het middelbaar beroepsonderwijs.
- De aansluiting van het onderwijs op de praktijk wordt dit jaar door 4% van de Nederlanders genoemd als zorgpunt. In 2005 stond dit punt op de tweede plaats van zorgpunten binnen het MBO met 9% (sign. hoger). In 2004 werd dit zorgpunt door 7% genoemd.

¹⁶ Zorgpunten die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

Hoger onderwijs

Tabel 12 geeft een overzicht van de meest genoemde problemen in het hoger onderwijs.

Tabel 12. Meest genoemde problemen in het hoger onderwijs (%)¹⁷
Basis. Nederlanders over het HO (n=258)

	Nederlanders HO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	11
Bezuinigen/ te weinig geld voor onderwijs	6
Kwaliteit onderwijs	6
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	
Overdracht normen en waarden	
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	5
Organisatie van het onderwijs	5

Nederlanders zijn minder uitgesproken over spontane zorgpunten in het hoger onderwijs, vergelijkbaar met de andere onderwijstypen worden gedragsproblemen het meest genoemd.

- Vergeleken met het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs zijn Nederlanders minder uitgesproken over de zorgpunten binnen het hoger onderwijs.
- Nederlanders zijn (met 11%) het meest bezorgd over de gedragsproblemen van leerlingen in het hoger onderwijs. Vorig jaar stond dit zorgpunt op de vijfde plaats in de ranglijst met 5% (sign. lager). In 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) met 8%.
- De nummer één van vorig jaar, bezuinigingen, is dit jaar gezakt naar een gedeelde tweede plaats. Het percentage Nederlanders (6%) dat zich hierover spontaan zorgen zegt te maken ligt iets lager (niet sign.) vergeleken met 2005 en 2004 (respectievelijk 9% en 8%).
- De kwaliteit van het onderwijs wordt eveneens door 6% van de Nederlanders als zorgpunt gezien. In 2005 lag dit percentage op hetzelfde niveau (6%), in 2004 lag het enigszins lager (niet sign.) op 2%.
- De overdracht van normen en waarden en organisatie van het onderwijs worden door 5% van de Nederlanders genoemd als zorgpunten in het hoger onderwijs.
- De hoogte van het collegegeld (3%) en de aansluiting van het onderwijs op de praktijk (2%) worden minder vaak (sign.) dan in 2005 (beide 8%) genoemd als zorgpunten.

¹⁷ Zorgpunten die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

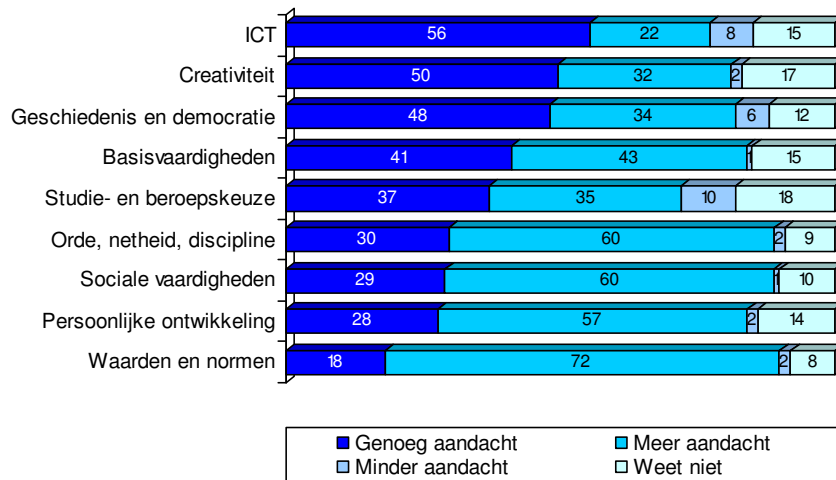
3.5. Aandacht voor programmaonderdelen

Nederlanders is een aantal programmaonderdelen voorgelegd. Gevraagd is om aan te geven of hieraan binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt.

Basisonderwijs

Figuur 5 laat zien aan welke programmaonderdelen basisscholen genoeg aandacht geven volgens Nederlanders.

Figuur 5. Aandacht voor zaken die basisscholen kunnen leren aan leerlingen (%)
Basis. Nederlanders over PO (n=254)

Nederlanders vragen om meer aandacht voor gedragsgerelateerde programmaonderdelen in het basisonderwijs. Voor ICT en creativiteit is er voldoende aandacht.

- Nederlanders zijn het meest te spreken over de aandacht voor ICT (56%), creativiteit (50%) en geschiedenis en democratie (48%) in het basisonderwijs. In 2005 lagen deze percentages iets hoger (niet sign.) op respectievelijk 64%, 56% en 49%.
- Het aandeel Nederlanders (41%) dat aangeeft dat er voldoende aandacht is voor basisvaardigheden is kleiner (sign.) geworden vergeleken met 2005 (52%) en 2004 (56%). Eveneens geven minder (sign.) Nederlanders (37%) aan dat er voldoende aandacht is

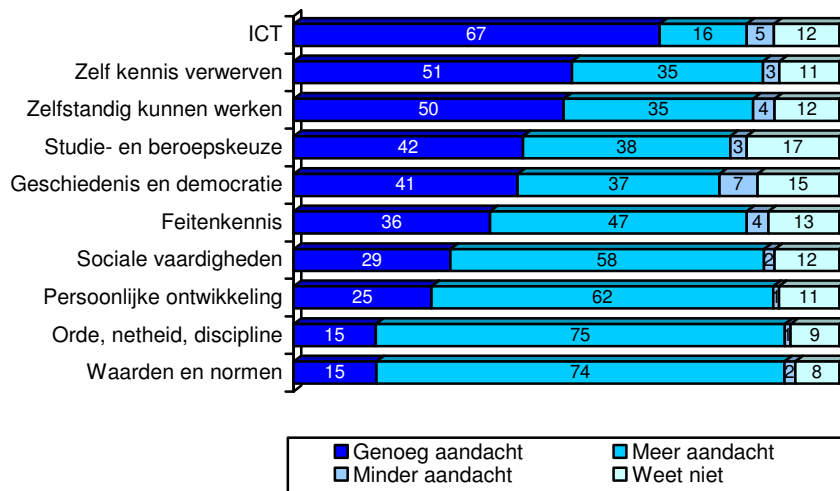
voor studie- en beroepskeuze in het basisonderwijs. In 2005 en 2004 lag dit percentage op 47%.

- Vergelijkbaar met voorgaande jaren willen Nederlanders meer aandacht voor gedragsgerelateerde onderdelen. Waarden en normen (72%) blijft bovenaan staan. Eveneens wil een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht voor orde, netheid en discipline (60%), sociale vaardigheden (60%) en persoonlijke ontwikkeling (57%).

Voortgezet Onderwijs

Figuur 6 laat zien welke programmaonderdelen in het voortgezet onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders.

Figuur 6. Aandacht voor zaken die scholen in het voortgezet onderwijs kunnen leren aan leerlingen
Basis. Nederlanders over VO (n=251)

Volgens Nederlanders krijgen ICT, zelf kennis verwerven en zelfstandig kunnen werken voldoende aandacht in het voortgezet onderwijs, te weinig aandacht is er voor gedragsaspecten.

- Volgens een ruime meerderheid van de Nederlanders (67%) krijgt ICT voldoende aandacht in het voortgezet onderwijs. Dit percentage ligt aanmerkelijk hoger (sign.) dan in 2005 (56%).

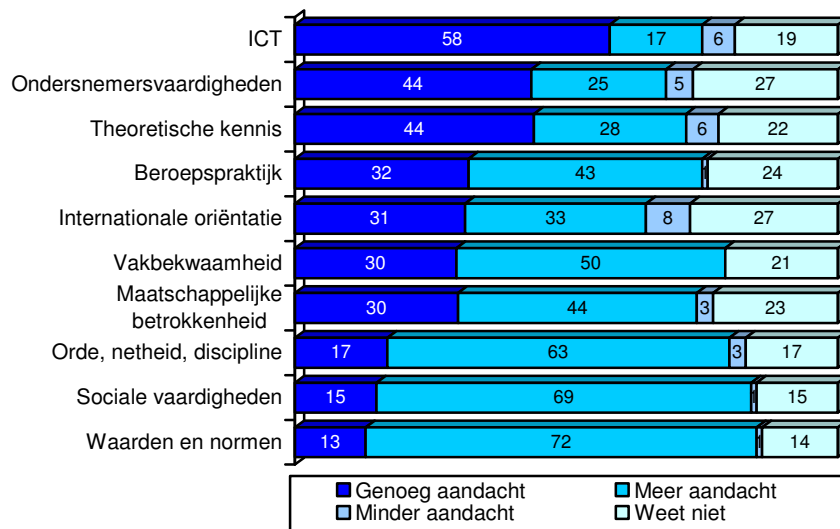
- Een meerderheid van de Nederlanders blijft meer aandacht willen voor orde, netheid en discipline (75%), waarden en normen (74%), persoonlijke ontwikkeling (62%) en sociale vaardigheden (58%). Deze percentages verschillen niet significant met 2005.
- Het aandeel Nederlanders (47%) dat meer aandacht wil voor feitenkennis is stabiel gebleven (2005: 46%). In 2004 lag dit aandeel lager (sign.), op 28%.

Middelbaar beroepsonderwijs

Figuur 7 geeft weer welke programmaonderdelen in het middelbaar beroepsonderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders.

Figuur 7. Aandacht voor zaken die scholen in het middelbaar beroepsonderwijs kunnen leren aan leerlingen

Basis. Nederlanders over MBO (n=256)

Ook in het MBO vragen Nederlanders om meer aandacht voor gedragsaspecten.

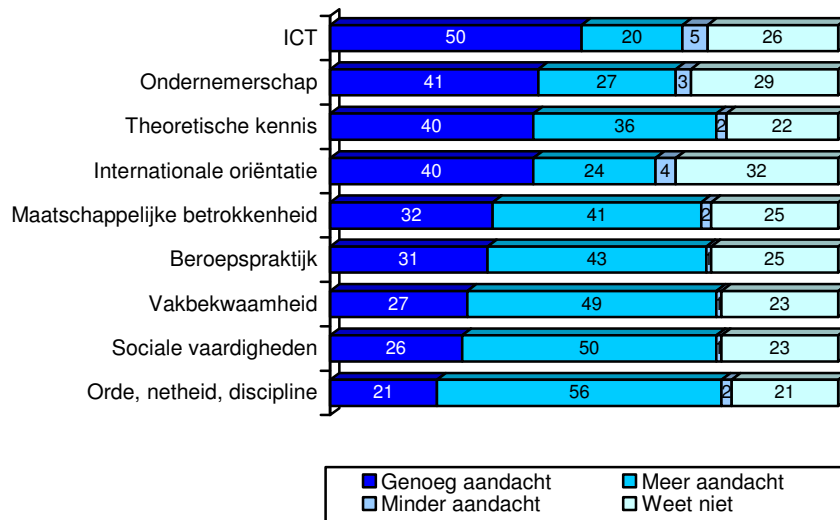
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders (58%) is van mening dat ICT voldoende aandacht krijgt in het middelbaar beroepsonderwijs. In zowel 2005 (62%) als 2004 (58%) lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.
- Nederlanders zijn over het algemeen minder uitgesproken over de aandacht voor de verschillende programmaonderdelen in het middelbaar beroepsonderwijs. Relatief vaak wordt voor het antwoord 'weet niet' gekozen.

- Voor drie van de tien programmaonderdelen wil een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht, te weten: waarden en normen (72%), sociale vaardigheden (69%) en orde, netheid, discipline (63%). In 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau (respectievelijk 76%, 73% en 59%).
- De helft van de Nederlanders (50%) wil meer aandacht voor vakbekwaamheid. In 2005 lag dit percentage significant hoger op 63%, in 2004 lag het op een vergelijkbaar niveau van 57%.

Hoger onderwijs

Figuur 8 geeft weer welke programmaonderdelen in het hoger onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders.

Figuur 8. *Aandacht voor zaken die scholen in het hoger onderwijs kunnen leren aan leerlingen*
 Basis. Nederlanders over HO (n=258)

Nederlanders vragen vooral om meer aandacht voor orde, netheid en discipline en sociale vaardigheden in het hoger onderwijs.

- Vergelijkbaar met het middelbaar beroepsonderwijs hebben Nederlanders over het algemeen minder kennis over het hoger onderwijs. Relatief vaak wordt voor het antwoord 'weet niet' gekozen.

H3 Algemeen beeld onderwijs

- Het meest positief zijn Nederlanders over de aandacht voor ICT. De helft (50%) is, net als in 2005 (51%), van mening dat dit programmaonderdeel voldoende aandacht krijgt. In 2004 lag dit percentage significant hoger op 60%.
- Meer aandacht willen Nederlanders vooral voor orde, netheid en discipline (56%), sociale vaardigheden (50%) en vakbekwaamheid (49%). In 2005 lagen deze percentages op respectievelijk 58%, 58% en 50% (allen niet sign.).
- Het aandeel Nederlanders (41%) dat meer aandacht wil voor maatschappelijke betrokkenheid blijft stabiel vergeleken met 2005 (42%). In 2004 lag dit percentage hoger (sign.) op 50%.

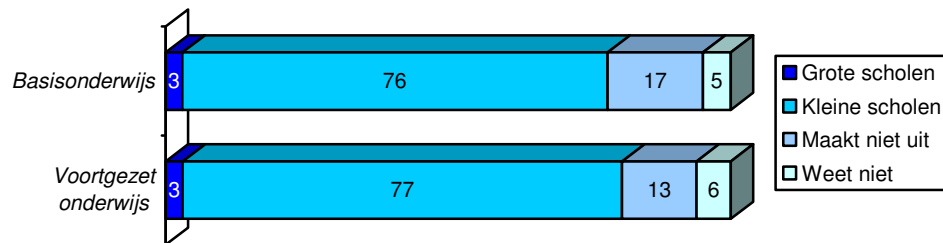
3.6. Grote en kleine scholen

In deze paragraaf wordt beschreven wat de mening is van Nederlanders over de grootte van scholen.

Figuur 9 geeft weer wat Nederlanders in het algemeen beter vinden: grote scholen of kleine scholen. Het antwoord 'maakt niet uit' kon ook gekozen worden.

Figuur 9. Grote scholen versus kleine scholen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs (% voorkeur)

Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254) en het voortgezet onderwijs (n=251)

Ruim driekwart van de Nederlanders heeft een voorkeur voor kleine scholen boven grote scholen.

- Nederlanders blijven duidelijk een voorkeur hebben voor kleine scholen boven grote scholen in zowel het basisonderwijs (76%) als het voortgezet onderwijs (77%). Beide percentages zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.

4. Ouders over de school van hun kind

In dit hoofdstuk geven ouders een oordeel over de school van hun kind. Er is gerapporteerd over ouders met kinderen in het basisonderwijs en ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs. Daarnaast is de groep ouders met kinderen in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs apart in de analyses meegenomen wanneer zij significant anders antwoorden dan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs¹⁸. Achtereenvolgens komen in dit hoofdstuk aan de orde: de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kind, de kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind en de ervaringen van ouders met de organisatie van het onderwijs.

4.1. Samenvatting

Mate waarin ouders op de hoogte zijn

- Het merendeel van de ouders met kinderen in het basisonderwijs zegt, net als in voorgaande jaren, (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school.
- Voor ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geldt dat zij minder goed op de hoogte zijn; iets meer dan de helft zegt (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school.

Betrokkenheid bij school

Pro-actieve houding school kind

- De pro-actieve houding van de school wordt evenals in voorgaande jaren meer gewaardeerd door ouders met een kind in het basisonderwijs dan door ouders met een kind in het voortgezet onderwijs.
- Acht op de tien ouders zijn positief over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken.
- Zes op de tien ouders zijn te spreken over de mate waarin de school hen informeert over rechten en plichten van zichzelf als ouders en van hun kind als leerling.

Actieve betrokkenheid ouders

- Bijna de helft van de ouders met een kind in het basisonderwijs en een derde van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs vinden dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school.
- Een ruime meerderheid van de ouders weet waar ze op school met hun klachten terecht kunnen.

¹⁸ De beoordeling van de kwaliteit van de school van het kind vormt hierop een uitzondering: deze is wel opgenomen voor ouders met kinderen in het VMBO hoewel deze niet afwijkt van de beoordeling van het overige voortgezet onderwijs.

Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

Rapportcijfers

- De kwaliteit van het basisonderwijs wordt met een 7,6, evenals voorgaande jaren, hoger (niet sign.) beoordeeld dan de kwaliteit van het voortgezet onderwijs (7,5) en daarbinnen het VMBO (7,4).
- Ouders met een kind in het basisonderwijs beoordelen de kwaliteit van de school iets lager (niet sign.) dan vorig jaar.
- Iets hoger (niet sign.) dan vorig jaar ligt de beoordeling van ouders met een kind in het voortgezet onderwijs. Dit betreft de hoogste waardering tot nu toe.
- De beoordeling van de kwaliteit van het VMBO is significant gestegen ten opzichte van vorig jaar. Het VMBO krijgt hiermee de hoogste beoordeling sinds het begin van de metingen in 2004.

Succesfactoren (spontaan)

Basisonderwijs

- De meest genoemde succesfactor in het basisonderwijs is, net als vorig jaar, individuele aandacht en begeleiding. Ruim een kwart van de ouders met kinderen in het basisonderwijs noemt dit spontaan.
- Vaker dan in 2005 worden vakinhoud, goed ontwikkelde lesmethodes en ouderbetrokkenheid spontaan genoemd. Eén op de tien ouders noemt deze punten.
- Vergelijkbaar met 2005 noemt één op de tien ouders het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen de belangrijkste succesfactor.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs is eveneens individuele begeleiding de meest genoemde succesfactor. Eén op de zes ouders blijft dit punt noemen.
- Eveneens één op de zes ouders noemt het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.

Zorgpunten (spontaan)

Basisonderwijs

- Ouders met kinderen in het basisonderwijs maken zich het meeste zorgen over de grootte van de klassen; één op de zes ouders maakt zich hier zorgen over.
- Daarnaast worden het gebrek aan geld voor het basisonderwijs en het gebrek aan individuele aandacht genoemd.

Voortgezet onderwijs

- Eén op de vijf ouders geeft aan dat lesuitval het voornaamste zorgpunt is in het voortgezet onderwijs. Dit aandeel ligt hoger dan in voorgaande jaren.
- Gedragsproblemen zijn voor één op de tien ouders het belangrijkste zorgpunt.
- Meer ouders (één op de tien) dan vorig jaar noemen de inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs als zorgpunt.

Beoordeling zorgpunten (geholpen)

Basisonderwijs

- Wederom is de grootte van de klassen dit jaar het meest genoemde zorgpunt (zoals ook spontaan naar voren kwam); iets meer dan zes op de tien ouders met kinderen in het basisonderwijs maken zich hierover zorgen.
- Naast de grootte van de klassen maken ouders zich het meeste zorgen over gedragsproblemen (iets minder dan zes op de tien ouders), de mate van individuele aandacht en onderhoud en schoonmaak van de school (beide genoemd door vier op de tien ouders).
- Vergeleken met 2005 maken minder (sign.) ouders zich zorgen over de werkdruk voor leraren, het tekort aan personeel, de omvang van de school en de kosten van het onderwijs voor de ouders.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs staan gedragsproblemen boven aan de lijst van zorgpunten; ruim zes op de tien ouders geven aan zich hier zorgen over te maken. In voorgaande jaren lag dit aandeel hoger (sign.).
- Zes op de tien ouders geven aan zich zorgen te maken over het tekort aan personeel. Sinds 2003 daalt dit aandeel.
- Eveneens zes op de tien ouders maken zich zorgen over vernieuwingen in het onderwijs, de werkdruk voor leraren en de werkdruk van leerlingen.

Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

Basisonderwijs

- De meeste ouders vinden dat er voldoende aandacht wordt besteed aan alle van de aan hen voorgelegde aandachtsgebieden van basisscholen; gemiddeld genomen blijft de tevredenheid vrijwel gelijk aan vorig jaar.
- Ten opzichte van 2005 zijn ouders enigszins minder (allen niet sign.) tevreden over het signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen, het toezicht buiten lesuren, de informatie over de vorderingen van het kind en de veiligheid op school.

Voortgezet onderwijs

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn in vergelijking met vorig jaar over het geheel genomen iets meer (niet sign.) tevreden.
- Over twee aspecten, te weten aandacht voor leerlingen die extra hulp/ begeleiding nodig hebben en aandacht voor de voorbereiding op en begeleiding bij stages, zijn ouders in vergelijking met 2005 meer (sign.) tevreden.

Aandacht voor programmaonderdelen

Basisonderwijs

- Met uitzondering van de programmaonderdelen persoonlijke ontwikkeling en waarden en normen is meer dan de helft van de ouders tevreden over de hoeveelheid aandacht die door scholen wordt besteed aan de diverse onderdelen.
- Het meest tevreden zijn ouders over de aandacht voor basisvaardigheden zoals rekenen, lezen en schrijven.
- Persoonlijke ontwikkeling blijft het aspect waar de meeste ouders meer aandacht voor vragen.
- De vraag om meer aandacht voor waarden en normen neemt, met bijna vijf op de tien ouders, dit jaar weer toe (sign.).

Voortgezet onderwijs

- Gemiddeld zijn ouders met een kind in het voortgezet onderwijs minder tevreden dan in 2005 met de hoeveelheid aandacht die geschonken wordt aan de verschillende programmaonderdelen.
- In vergelijking met ouders in het basisonderwijs, vragen zij vaker meer aandacht voor de programmaonderdelen.
- De meeste aandacht wordt gevraagd voor feitenkennis, dit aandeel lag niet eerder op dit hoge niveau (55%).
- Voor een viertal programmaonderdelen willen ouders significant meer aandacht vergelijken met 2005, te weten: feitenkennis, zelfstandig kunnen werken, zelf kennis verwerken en sociale vaardigheden.

Organisatie van het onderwijs

Lesuitval

- Ongeveer één op de vijf ouders met kinderen in het basisonderwijs heeft te maken met lesuitval. In het voortgezet onderwijs komt lesuitval veel vaker voor, negen op de tien ouders geven aan hier wel eens mee te maken te hebben.
- Eenvijfde van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs geeft aan dat hun kind meer dan één keer per week met lesuitval te maken heeft.

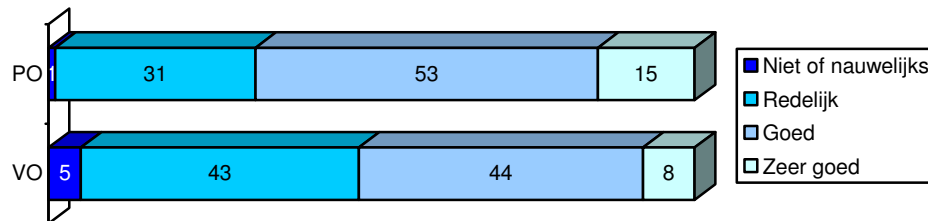
Onderwijsondersteunend personeel

- Driekwart van de ouders met kinderen in het basisonderwijs zegt dat er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt tegen ongeveer de helft van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs. Deze percentages komen overeen met de afgelopen 2 jaar.

4.2. Mate waarin ouders op de hoogte zijn

Aan ouders is gevraagd in hoeverre zij op de hoogte zijn van wat hun kinderen leren op school. Figuur 10 geeft de resultaten weer per onderwijstype.

Figuur 10. Mate waarin ouders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school (%)
 Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404) en het voortgezet onderwijs (n=411)

Ouders zijn vaker goed op de hoogte van wat kinderen leren in basisonderwijs dan in het voortgezet onderwijs.

Basisonderwijs

- Zeven op de tien ouders met kinderen in het basisonderwijs (68%) geven aan (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school. Tussen 2003 en 2005 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van rond de 70%. In de periode 2000-2002 lag het significant lager rond de 60%.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders die buiten de grote steden wonen geven aan vaker (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school (69% versus 52%).

Voortgezet onderwijs

- De helft van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (52%) zegt (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school. Hiermee zijn zij, net als in voorgaande jaren, significant minder op de hoogte dan ouders met kinderen in het basisonderwijs. Door de jaren heen schommelt dit percentage rond de 50%.

4.3. Betrokkenheid bij de school van het kind

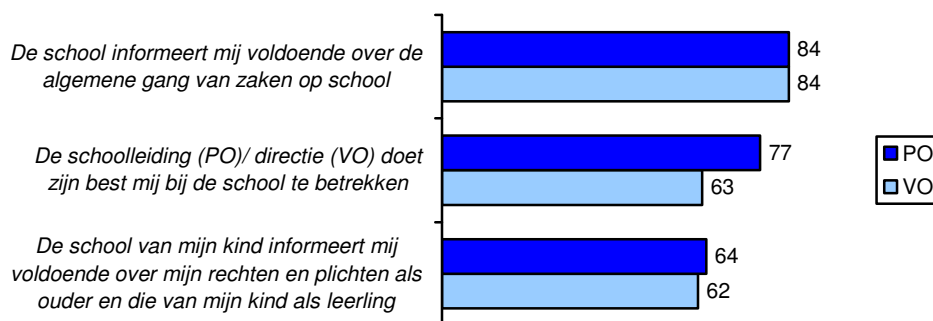
Aan ouders is een aantal stellingen voorgelegd over de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind. Deze stellingen gaan enerzijds over de (pro-actieve) houding van de school en anderzijds over de (actieve) betrokkenheid van ouders.

4.3.1. Pro-actieve houding van de school

Met drie stellingen is onderzocht in hoeverre de school van het kind zich pro-actief opstelt ten aanzien van ouders. Figuur 11 laat de resultaten uitgesplitst naar onderwijstype zien.

Figuur 11. Percentage ouders dat het (helemaal) eens is met de stellingen over de pro-actieve houding van de school van het kind

Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404) en het voortgezet onderwijs (n=411)

Ouders zijn, net als vorig jaar, in het algemeen positief over de pro-actieve opstelling van de school van hun kind. Dit geldt vooral voor de mate waarin de school ouders informeert over de algemene gang van zaken.

Basisonderwijs

- Een ruime meerderheid (84%) van de ouders met een kind in het basisonderwijs is positief over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken. Dit resultaat is vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- Net als voorgaande jaren is ruim driekwart van de ouders (77%) positief over de mate waarin de schoolleiding zijn best doet om ouders bij de school te betrekken.
- Bijna tweederde van de ouders (64%) is van mening dat de school ouders voldoende informeert over rechten en plichten van ouders en leerlingen. Ten opzichte van 2005 (60%) is de tevredenheid licht (niet sign.) toegenomen. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (67%).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders woonachtig in de grote steden zijn vaker dan ouders buiten de grote steden van mening dat de school hen voldoende informeert over rechten en plichten van ouders en leerlingen (80% versus 63%).

Voortgezet onderwijs

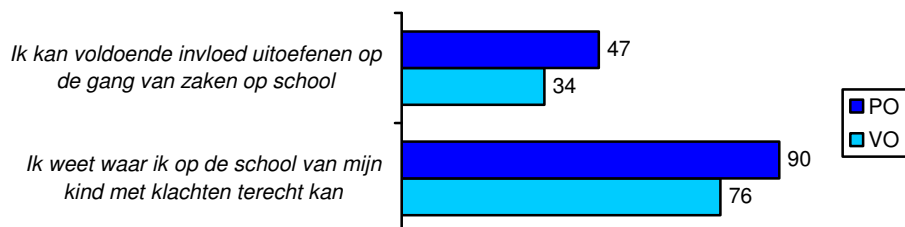
- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn het meest tevreden over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken op school. Net als de ouders met een kind in het basisonderwijs zegt 84% zich voldoende geïnformeerd te voelen. Dit percentage ligt even hoog als in 2005, maar blijft hoger (sign.) liggen vergeleken met 2004 (75%) en 2003 (77%).
- Bijna tweederde van de ouders (63%) is positief over de mate waarin de schooldirectie zijn best doet om ouders bij de school te betrekken. Hiermee lijkt de opwaartse trend van de afgelopen jaren (54% in 2003, 59% in 2004 en 64% in 2005) tot stilstand te komen.
- Ongeveer zes op de tien ouders (62%) met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn te spreken over de mate waarin de school hen informeert over rechten en plichten van zichzelf als ouders en van hun kind als leerling. Dit percentage ligt significant hoger vergeleken met 2005 (55%) en is in overeenstemming met het niveau van 2004 (65%).

4.3.2. Actieve betrokkenheid van ouders

Aan ouders zijn twee stellingen voorgelegd aangaande hun actieve betrokkenheid bij de school van hun kind. Figuur 12 laat de resultaten zien per onderwijstype.

Figuur 12. Percentage ouders dat het (helemaal) eens is met de stellingen over actieve betrokkenheid

Basis. Ouders met kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs

Minder dan de helft van de ouders is van mening dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school. De meeste ouders weten wel waar ze op school met hun klachten terecht kunnen.

Basisonderwijs

- De helft van de ouders met een kind in het basisonderwijs (47%) is van mening dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school. In voorgaande jaren lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.
- Negen op de tien ouders met een kind in het basisonderwijs (90%) weten waar op school ze met hun klachten terecht kunnen. Ook dit is in overeenstemming met voorgaande jaren.

Voortgezet onderwijs

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn minder vaak (34%) (sign.) van mening dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op de school van hun kind dan ouders met een kind in het basisonderwijs (47%).
- Het percentage ouders dat het eens is met de stelling (34%) ligt hoger (sign.) dan in 2005 (26%) en iets hoger (niet sign.) dan in 2004 en 2003 (beide 29%).
- Driekwart van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs (76%) weet, net als in 2005 (77%), waar op school ze met hun klachten terecht kunnen. In 2004 lag dit percentage significant hoger op 92%.

4.4. Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

4.4.1. Rapportcijfers kwaliteit onderwijs kind

Aan alle ouders is gevraagd om de kwaliteit van de school van hun kind met een rapportcijfer te beoordelen. Tabel 13 geeft de gemiddelde rapportcijfers weer per onderwijstype.

Tabel 13. Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de school van het kind
Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

2006		
PO	VO	VMBO
7,6	7,5	7,4

De beoordeling van de kwaliteit van het basisonderwijs daalt licht, die van het voortgezet onderwijs stijgt licht. Binnen het voortgezet onderwijs krijgt het VMBO een betere beoordeling dan vorig jaar.

Basisonderwijs

- Ouders met een kind in het basisonderwijs beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met een 7,6. Dit cijfer ligt iets lager (niet sign.) dan in 2005 (7,7). Tussen 1999 en 2004 schommelen de rapportcijfers tussen de 7,5 en de 7,6.

Voortgezet onderwijs

- Over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs zijn ouders dit jaar met een 7,5 enigszins positiever (niet sign.) dan in alle voorgaande jaren toen een 7,3 of 7,4 werd gegeven.
- Binnen het voortgezet onderwijs krijgt het VMBO met een 7,4 een hoger (sign.) rapportcijfer van ouders dan in 2005 (7,0). Hiermee krijgt de kwaliteit van het VMBO de hoogste beoordeling sinds de eerste meting in 2003 (7,1).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend in één van de vier grote steden beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met gemiddeld een 7,8 significant hoger dan ouders in de rest van Nederland, die de school met gemiddeld een 7,5 beoordelen.

4.4.2. Succesfactoren en zorgpunten (spontaan)

4.4.2.1 Succesfactoren (spontaan)

Voor het tweede achtereenvolgend jaar is aan ouders gevraagd wat volgens hen momenteel goed gaat in het onderwijs. Net als bij de zorgpunten (paragraaf 4.4.2.2), ging het hier om een open vraag¹⁹.

Basisonderwijs

Tabel 14 geeft een overzicht van de meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs.

Tabel 14. Meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs (%)²⁰
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

	Ouders PO
Individuele aandacht en begeleiding O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	28
Vaardigheden Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	9
Ouderbetrokkenheid Aandacht en tijd voor ouders	9
Vakinhoud Vakkenpakket, ICT, gym enz.	9
Lesmethodes zijn goed ontwikkeld Aandacht voor waarden en normen	9
Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving	8
Aandacht voor pestbeleid Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden	6
Rugzakleerlingen, achterstandsleerlingen en gehandicapte leerlingen	5
Groepsgevoel Groepsontwikkeling/ samenwerken	5
Modern/ onderwijs gaat met tijd mee	4

Het meest genoemde positieve punt in het basisonderwijs is individuele aandacht en begeleiding

- De meeste ouders met kinderen in het basisonderwijs (28%) noemen, net als in 2005 (26%), individuele aandacht en begeleiding als succesfactor in het basisonderwijs.
- Eén op de tien ouders (9%) geeft aan dat het goed gaat in het basisonderwijs met het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen. In 2005 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau met 11%.

¹⁹ De positie van deze open vragen in de vragenlijst is dit jaar gewijzigd, vergelijkingen met voorgaande jaren dienen met enige voorzichtigheid te worden gemaakt.

²⁰ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Ouderbetrokkenheid (9%) wordt eveneens vaker (sign.) dan in 2005 (5%) spontaan als succesfactor genoemd.
- Vakinhoud en goed ontwikkelde lesmethodes worden door 9% van de ouders genoemd als positieve punten in het basisonderwijs. In 2005 noemden minder (sign.) ouders (respectievelijk 5% en 3%) deze punten spontaan.
- Vergelijkbaar met vorig jaar geeft 8% van de ouders aan dat de aandacht voor waarden en normen het voornaamste punt is dat momenteel goed gaat in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

Tabel 15 geeft de meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 15. Meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs (%)²¹
Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

	Ouders VO
Individuele aandacht en begeleiding O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	17
Vaardigheden Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	16
Ouderbetrokkenheid Aandacht en tijd voor ouders	8
Vakinhoud Vakkenpakket, ICT, gym enz.	5
Aandacht voor waarden en normen Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving	5
Moderne leermaterialen Leren omgaan met moderne technieken/ computers	5
Praktijkgerichtheid/ vorming Stages, aandacht voor ambachten en vakken	4
Opleidingsaanbod Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	4
Kwaliteit van leraren Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	4
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapte leerlingen enz.	4
Spijbelen/ discipline Aandacht voor pestbeleid	4

De meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs zijn individuele aandacht/begeleiding en het aanleren van vaardigheden.

- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs noemen als voornaamste succesfactoren individuele begeleiding (17%) en het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandig-

²¹ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

heid, jezelf kunnen uiten en plannen (16%). In 2005 stonden deze succesfactoren eveneens bovenaan (beide werden door 18% genoemd).

- Meer (sign.) ouders (8%) dan in 2005 (3%) geven aan dat het met ouderbetrokkenheid momenteel goed gaat in het voortgezet onderwijs.
- Vakinhoud en de aandacht voor waarden en normen worden door 5% van de ouders als voornaamste succesfactoren genoemd, in 2005 lagen deze percentages op hetzelfde niveau (4%).
- Een iets kleinere groep ouders noemt praktijkgerichtheid, het opleidingsaanbod, de kwaliteit van leraren, de omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden of spijbelen/discipline (allen 4%). Ook deze percentages lagen in 2005 op een vergelijkbaar niveau.
- Wat opvalt is dat dit jaar 4% van de ouders aandacht voor pestbeleid noemt, in 2005 kwam dit punt niet spontaan naar voren.

4.4.2.2 Zorgpunten (spontaan)

Aan ouders is eveneens gevraagd wat het grootste probleem is waarmee het onderwijs momenteel te kampen heeft. Het betrof hier een open vraag²².

Basisonderwijs

Tabel 16 laat zien welke problemen het meest genoemd worden in het basisonderwijs.

Tabel 16. Meest genoemde problemen in het basisonderwijs (%)²³
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

	Ouders PO
De grootte van de klassen	14
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	13
Onvoldoende individuele aandacht	9
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	
Tekort aan personeel	6
Lerarentekort	
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	6
Organisatie van het onderwijs	5
Kwaliteit onderwijs	
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	4
Aantal allochtonen	
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	4

De meest genoemde zorgpunten in het basisonderwijs zijn de grootte van de klassen, het gebrek aan geld voor het basisonderwijs en het gebrek aan individuele aandacht.

- Ouders met kinderen (14%) in het basisonderwijs geven aan zich het meeste zorgen te maken over de grootte van de klassen. In 2004 (15%) en 2005 (16%) lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.
- Bezuinigingen en te weinig geld voor onderwijs wordt door 13% van de ouders genoemd als zorgpunt. Deze resultaten komen eveneens overeen met 2004 en 2005.
- Enigszins minder (niet sign) ouders (9%) dan in 2004 en 2005 (beide 13%) geven aan zich zorgen te maken over het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen.
- Iets minder (niet sign.) ouders dan vorig jaar noemen gedragsproblemen (6%, tegen 8% in 2005 en 10% in 2004) als zorgpunt in het basisonderwijs.

²² In 2004 is gekozen voor een nieuwe categorisering van deze open vraag gezien de opkomst van nieuwe zorgpunten. Een directe vergelijking met de jaren voor 2004 is hierdoor niet mogelijk.

²³ Zorgpunten die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Eveneens 6% noemt het lerarentekort als voornaamste zorgpunt in het basisonderwijs. In 2005 (8%) en 2004 (10%) lagen deze percentages iets (niet sign.) hoger.

Voortgezet onderwijs

Tabel 17 geeft de meest genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 17. Meest genoemde problemen in het voortgezet onderwijs (%)²⁴
Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

	Ouders VO
Lesuitval	17
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	11
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	
Studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen	9
Lerarentekort	8
Kwaliteit onderwijs	
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	8
Organisatie van het onderwijs	5
Aantal allochtonen	
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	4
Kwaliteit van leraren	
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	4

Ouders in het voortgezet onderwijs maken zich de meeste zorgen over lesuitval en gedragsproblemen.

- Het zorgpunt lesuitval staat dit jaar op de eerste plaats; 17% ouders noemt spontaan dit punt. Zowel in 2005 (11%) als 2004 (8%) lag dit percentage lager (sign.).
- Iets minder (niet sign.) ouders (11%) dan in 2005 (14%) maken zich zorgen over gedragsproblemen. In 2004 (12%) noemden evenveel ouders dit zorgpunt.
- Meer (sign.) ouders (9%) dan in 2005 (4%) noemen de inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs het voornaamste punt van zorg. Dit percentage ligt hiermee weer op het niveau van 2004 (9%).
- Vergeleken met 2005 (2%) maken meer (sign.) ouders (8%) zich zorgen over de kwaliteit van het onderwijs. In 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) op 5%.
- Over het lerarentekort maakt 8% van de ouders zich zorgen. Dit verschilt niet significant van voorgaande jaren.

²⁴ Zorgpunten die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

4.4.3. Beoordeling zorgpunten

Aan alle ouders is ook geholpen naar een aantal zorgpunten gevraagd. Hierbij konden zij per zorgpunt aangeven of zij zich hierover wel of geen zorgen over maken.

Basisonderwijs

Figuur 13 geeft weer over welke zaken ouders van kinderen in het basisonderwijs zich zorgen maken.

Figuur 13. *Percentage ouders dat zich wel eens zorgen maakt over... Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)*

Binnen het basisonderwijs maken ouders zich vooral zorgen over de grootte van de klassen en gedragsproblemen.

- De grootte van de klassen is, evenals vorig jaar, het punt waar ouders met een kind in het basisonderwijs (63%) zich het meest zorgen over maken. In 2005 (60%) en 2004 (62%) lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau. In 2003 (69%) gaven iets meer (niet sign.) ouders aan zich hierover zorgen te maken. Bij de spontane zorgpunten kwam de grootte van de klassen ook als grootste zorgpunt naar voren.
- Zes op de tien ouders (59%) geven aan zich zorgen te maken over gedragsproblemen. Dit percentage ligt enigszins hoger (niet sign.) dan in 2005 (55%) doch blijft significant lager liggen dan in 2004 (71%). Door de jaren heen schommelt dit percentage tussen de 55% en 73%.

- Op de derde plaats van zorgpunten staat dit jaar de mate van individuele aandacht voor leerlingen. Evenals vorig jaar maakt 44% van de ouders met een kind in het basisonderwijs zich over dit punt zorgen.
- Ouders maken zich daarnaast zorgen over het onderhoud en de schoonmaak van de school. De mate waarin zij zich zorgen maken is, vergeleken met vorig jaar, licht (niet sign.) gestegen (43% versus 41%).
- Het lerarentekort is voor steeds minder ouders (41%) een punt van zorg. Tussen 1999 en 2003 vormde het lerarentekort nog het belangrijkste zorgpunt voor ouders met percentages tussen de 73% en 82%. Na 2003 is een sterke afname te zien in het percentage ouders dat zich over dit punt zorgen maakt.
- Ten opzichte van 2005 maken ouders zich significant *minder* zorgen over: de werkdruk voor leraren (41% tegen 52%), het tekort aan personeel (41% versus 48%), de omvang van de school (27% tegen 34%) en de kosten van het onderwijs voor de ouders (24% versus 31%).

Grote stad versus rest Nederland

Ouders in de grote steden maken zich vaker zorgen over:

- de grootte van de klassen (83% versus 62%)
- de omvang van de school (56% versus 25%)

Voortgezet onderwijs

Figuur 14 laat de volgorde van zorgpunten zien voor ouders van kinderen in het voortgezet onderwijs.

Figuur 14. Percentage ouders dat zich wel eens zorgen maakt over...
Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

Gedragsproblemen, een tekort aan personeel en vernieuwingen in het onderwijs zijn de voornaamste zorgpunten van ouders met een kind in het voortgezet onderwijs.

- Gedragsproblemen blijven net als in 2005 en 2004 het voornaamste zorgpunt van ouders met een kind in het voortgezet onderwijs (63%). Dit percentage ligt lager (sign.) dan in de periode 2002-2005 toen het tussen 76% en 71% schommelde. In 2001 lag het op een vergelijkbaar niveau met 65%. Bij de spontane zorgpunten stonden gedragsproblemen op de twee plaats (na lesuitval).
- Op de tweede plaats van zorgpunten staat het tekort aan personeel (60%). Vergelijkbaar met het basisonderwijs daalt sinds 2003 (82%) het aandeel ouders dat zegt zich hierover zorgen te maken. Van 1999 tot en met 2003 schommelde dit percentage rond de 80% en voerde het de lijst met zorgpunten aan.
- Zes op de tien ouders (60%) maken zich zorgen over vernieuwingen in het onderwijs. Door de jaren heen schommelt dit percentage tussen 53% en 66%.

- Ruim de helft van de ouders (58%) geeft aan, net als in 2005 (56%) en 2004 (54%), zich zorgen te maken over de werkdruk voor leraren.
- Eveneens ruim de helft van de ouders (56%) maakt zich wel eens zorgen over de werkdruk van leerlingen. In 2005 lag dit percentage enigszins hoger (niet sign.) op 61%. In 2004 en 2003 lag dit percentage significant lager op 25%.
- Minder (sign.) ouders (53%) dan in 2005 (61%) maken zich zorgen over het gebruik van alcohol en drugs op school. Door de jaren heen schommelt dit percentage tussen 43% en 62%.
- Andere punten waar ouders zich minder (sign.) zorgen over maken vergeleken met 2005 zijn: lesuitval (46% tegen 55%), individuele aandacht (42% tegen 51%), de omvang van de school (32% versus 45%) en de kosten van het onderwijs voor ouders (28% versus 39%). Lesuitval voert echter wel de lijst met spontane zorgpunten aan.
- Meer (sign.) ouders (45%) dan in 2005 (38%) maken zich zorgen over de kwaliteit van het onderwijs.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

Er treedt binnen het voortgezet onderwijs een aantal significante verschillen op tussen het VMBO en de overige onderwijstypen in het voortgezet onderwijs (HAVO en VWO).

Relatief *meer* ouders met kinderen in het VMBO maken zich zorgen over:

- gedragsproblemen en gebrek aan discipline op school (69% tegen 58%)
- de veiligheid op school (46% versus 31%)
- de werkdruk van leraren (65% tegen 52%)

Relatief *minder* ouders met kinderen in het VMBO maken zich zorgen over:

- de vernieuwingen in het onderwijs (54% tegen 65%)
- de wijze waarop de school wordt geleid (12% tegen 20%)

Grote stad versus rest Nederland

Bij vergelijking van de vier grote steden met de rest van Nederland komt een aantal verschillen naar voren. Ouders in de grote steden maken zich vaker zorgen over:

- de veiligheid op school (63% versus 35%)
- een tekort aan personeel (73% versus 58%)
- of er genoeg voorzieningen op de school aanwezig zijn (29% tegen 17%)
- de grootte van de klassen (57% tegen 39%)

4.4.4. Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

Aan alle ouders is gevraagd de school van hun kind op een aantal onderdelen te beoordelen. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de tevredenheid met betrekking tot een aantal aspecten zoals het veiligheidsgevoel van het kind op school, het plezier waarmee het kind naar school gaat en de motivatie van leraren. Daarna wordt ingegaan op de aandacht die scholen besteden aan de verschillende programmaonderdelen.

4.4.4.1 Aandacht voor verschillende aspecten van de school

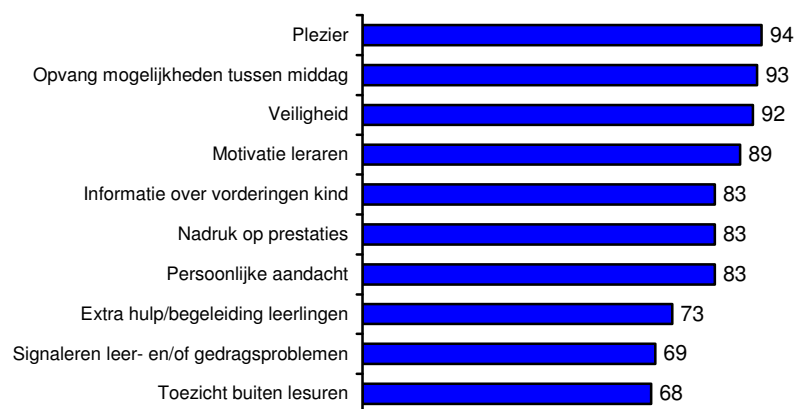
Aan ouders is gevraagd aan te geven of de school van hun kind in hun ogen wel of niet voldoende aandacht geeft aan een aantal aspecten. De resultaten worden besproken per onderwijstype.

Basisonderwijs

Figuur 15 laat zien welke aspecten volgens ouders binnen het basisonderwijs voldoende aandacht krijgen.

Figuur 15. Percentage ouders dat vindt dat aan een aspect voldoende aandacht wordt besteed

Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

De meeste ouders zijn tevreden over de aandacht die de basisschool aan de diverse aspecten besteedt.

- Het merendeel van de ouders vindt dat er aan alle aspecten voldoende aandacht wordt besteed. Voor zeven van de tien aspecten geldt dat meer dan 80% van de ouders tevreden is over de aandacht die de school hieraan besteedt.
- De rangorde van de aspecten verschilt niet opvallend van voorgaande jaren.
- Ten opzichte van 2005 zijn ouders iets minder (allen niet sign.) tevreden over de aandacht voor het signaleren van leer- en/of gedragsproblemen (69% tegen 70%), toezicht

buiten lesuren (68% versus 71%), informatie over de vorderingen van het kind (83% versus 86%) en veiligheid op school (92% tegen 95%).

- Over de aandacht voor de zes overige aspecten zijn ouders iets meer tevreden dan in 2005. Ook hier zijn de verschillen echter niet significant.

Grote stad versus rest Nederland

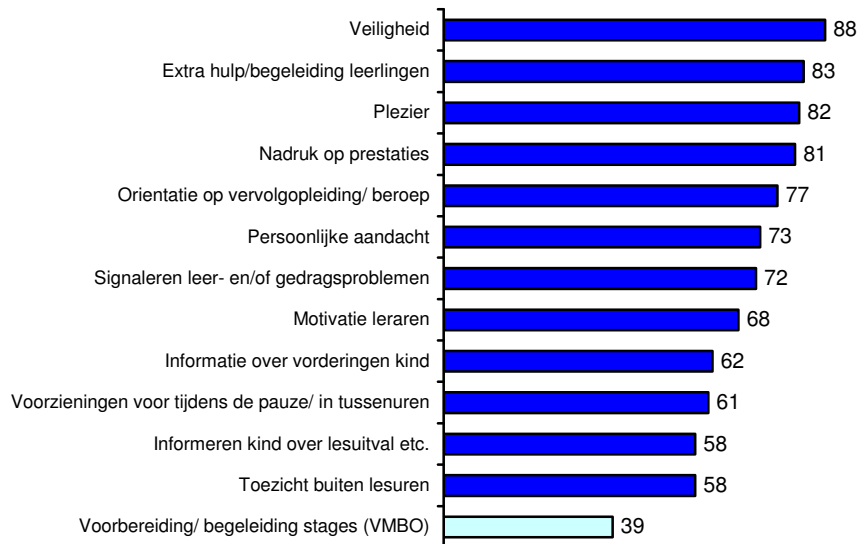
- Ouders uit één van de vier de grote steden zijn minder te spreken over de aandacht die er is voor leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (48% tevreden versus 74%).

Voortgezet onderwijs

Aan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is eveneens gevraagd welke aspecten wel of niet voldoende aandacht krijgen op de school van hun kind. Figuur 16 geeft de resultaten weer.

Figuur 16. Percentage ouders dat vindt dat aan een aspect voldoende aandacht wordt besteed

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn voor het merendeel tevreden met de aandacht van de school voor de aspecten. Over het geheel genomen zijn zij wel minder tevreden dan ouders met een kind in het basisonderwijs.

- In vergelijking met vorig jaar is er over het geheel genomen een lichte stijging in de tevredenheid over de hoeveelheid aandacht voor de aspecten (niet sign.).
- Meer dan 80% van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs geeft aan tevreden te zijn over de aandacht van de school voor vier van de dertien aspecten (veiligheid

op school, begeleiding kinderen, plezier waarmee kinderen naar school gaan en nadruk die op prestaties wordt gelegd).

- Over de aandacht voor leerlingen die extra hulp/ begeleiding nodig hebben zijn ouders significant positiever dan in 2005 (83% versus 76%).
- Hoewel het aandachtspunt veiligheid op school dit jaar wederom op de eerste plaats in de rangorde staat, is het de eerste keer sinds de invoering van de Onderwijsmeter dat het percentage tevreden ouders onder de 90% komt.
- Aan ouders met kinderen in het VMBO is een aparte stelling voorgelegd over de aandacht voor de voorbereiding op en de begeleiding tijdens stages. Bijna vier op tien ouders (39%) zijn van mening dat de school van hun kind hieraan voldoende aandacht besteedt. In 2005 lag dit percentage aanzienlijk lager op 25% (sign.), in 2004 significant hoger op 53%.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

Ouders met kinderen in het VMBO geven *minder vaak* aan dat:

- de school van hun kind voldoende nadruk legt op prestaties en cijfers (77% versus 84%)
- de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het signaleren van leer en/ of gedragsproblemen (67% tegen 77%)

Grote steden versus rest Nederland

Ouders in de grote steden zijn *vaker* van mening dat:

- de school van hun kind voldoende nadruk legt op cijfers en prestaties (94% versus 80%)

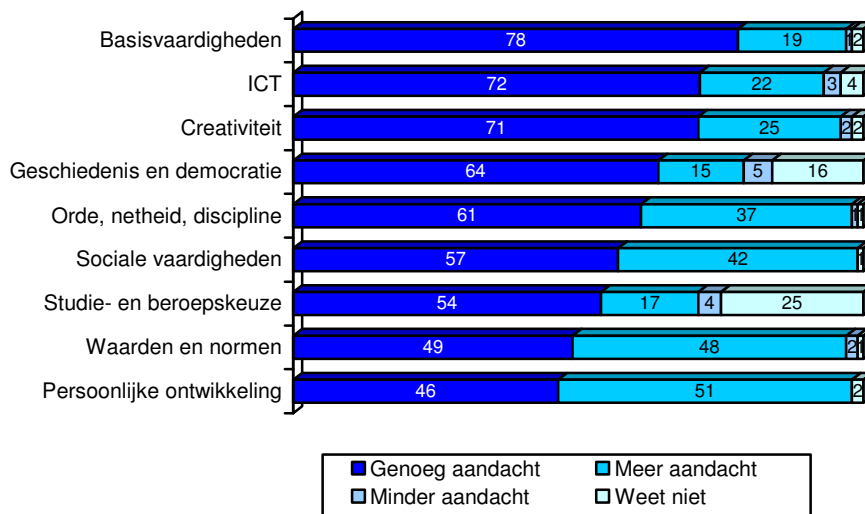
4.4.4.2 Aandacht voor programmaonderdelen

Aan ouders is een aantal zaken voorgelegd die scholen kunnen leren aan leerlingen. Ouders hebben aangegeven of hieraan binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt.

Basisonderwijs

Figuur 17 laat zien welke programmaonderdelen op basisscholen volgens ouders genoeg aandacht krijgen en welke meer aandacht zouden moeten krijgen.

Figuur 17. Aandacht voor zaken die basisscholen kunnen leren aan leerlingen (%)
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

Ouders vragen vooral om meer aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, waarden en normen, sociale vaardigheden en orde, netheid en discipline in het basisonderwijs.

- Met uitzondering van persoonlijke ontwikkeling en waarden en normen is meer dan de helft van de ouders tevreden over de hoeveelheid aandacht die wordt besteed aan de voorgelegde programmaonderdelen.
- Bijna acht op de tien ouders zijn (78%) zijn tevreden over de aandacht voor basisvaardigheden zoals rekenen, lezen en schrijven. Tussen 2000 en 2006 schommelt dit percentage tussen 78% en 86%.

H4 Ouders over de school van hun kind

- Het minst tevreden zijn ouders, net als in voorgaande jaren, over de aandacht die wordt besteed aan persoonlijke ontwikkeling. Het aandeel ouders dat meer aandacht wil voor dit programmaonderdeel ligt met 51% significant hoger dan in voorgaande jaren.
- Opvallend is dat bijna de helft van de ouders (48%) meer aandacht vraagt voor waarden en normen in het basisonderwijs. Dit percentage lag tussen 2002 en 2005 rond de 30% en in 2001 op 39% (allen sign. lager).
- Vier op de tien ouders (42%) vragen om meer aandacht voor sociale vaardigheden. Ook dit percentage ligt significant hoger dan in voorgaande jaren toen het rond de 25% schommelde.
- Bijna vier op de tien (37%) ouders vragen tevens om meer aandacht voor het aspect orde, netheid en discipline. Dit percentage is in vergelijking met 2005 (25%) significant gestegen.

Grote stad versus rest Nederland

Ouders in de grote steden vinden *vaker* dat de school van hun kind meer aandacht moet schenken aan:

- persoonlijke ontwikkeling (71% tegen 50%)
- basisvaardigheden (42% tegen 18%)
- creativiteit (50% tegen 24%)

Ouders in de rest van Nederland zijn *vaker* van mening dat de school van hun kind genoeg aandacht schenkt aan:

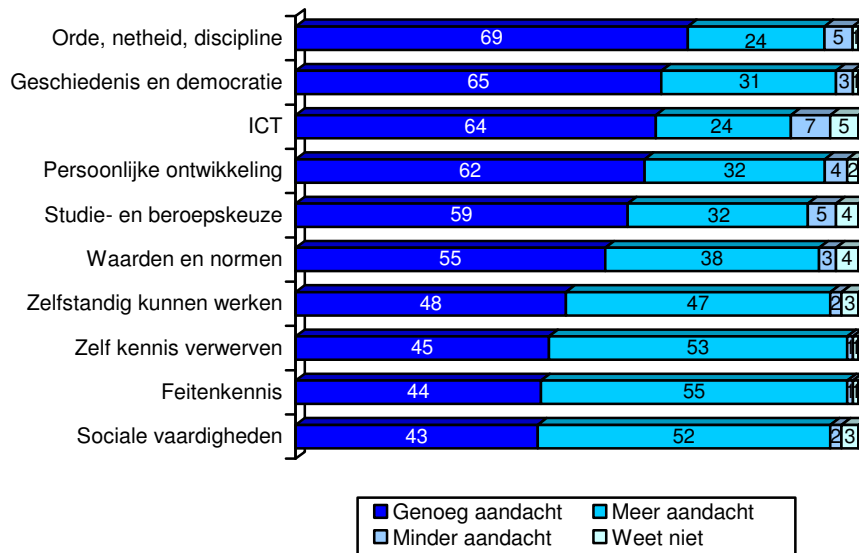
- computers en informatietechnologie (73% tegen 54%)

Voortgezet Onderwijs

Figuur 18 laat zien welke programmaonderdelen in het voortgezet onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs.

Figuur 18. Aandacht voor zaken die scholen in het voortgezet onderwijs kunnen leren aan leerlingen

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

Ouders in het voortgezet onderwijs vragen meer aandacht voor feitenkennis, zelf kennis verwerven, sociale vaardigheden en zelfstandig kunnen werken.

- Voor zes van de tien programmaonderdelen geldt dat meer dan de helft van de ouders tevreden is met de aandacht die eraan wordt geschonken door de school van hun kind. In 2005 en 2004 was dit voor alle programmaonderdelen het geval.
- Over het geheel genomen zijn ouders met een kind in het voortgezet onderwijs minder tevreden dan in 2005 met de hoeveelheid aandacht die geschonken wordt aan de verschillende programmaonderdelen.
- Het meest tevreden zijn ouders, net als in 2005, over de aandacht voor orde, netheid en discipline (69%), Nederlandse geschiedenis en democratie (65%), ICT (64%) en per-

soonlijke ontwikkeling (62%). In 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau (respectievelijk, 72%, 67%, 66% en 63%).

- Meer (sign.) ouders dan in voorgaande jaren vragen om meer aandacht voor feitenkennis (55%). Tot 2006 lag dit percentage niet hoger dan 37%.
- Eveneens vragen meer (sign.) ouders (52%) aandacht voor sociale vaardigheden. In dit percentage is sinds 2003 (31%) een opwaartse trend waarneembaar.
- Ten opzichte van vorig jaar willen daarnaast significant meer ouders aandacht voor de volgende programmaonderdelen: zelf kennis verwerven (53% versus 39%) en zelfstandig kunnen werken (47% versus 37%).
- Het percentage ouders (38%) dat aangeeft dat de school van het kind meer aandacht moet besteden aan normen en waarden is licht gestegen (niet sign.) vergeleken met 2005 (32%) en ligt hiermee op het niveau van 2002 (36%).
- Drie op de tien ouders (32%) willen meer aandacht voor studie- en beroepskeuze. Dit percentage blijft op hetzelfde niveau liggen sinds de eerste meting in 2002 (31%).

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

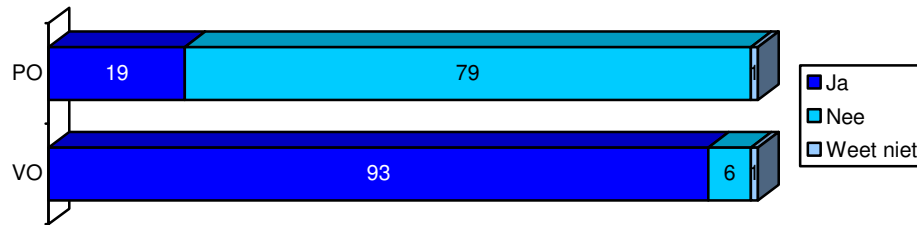
- Ouders met kinderen in het VMBO zijn vaker van mening dat er *meer aandacht* moet worden besteed aan zelf kennis verwerven (60% tegen 47%).

4.5. Organisatie van het onderwijs

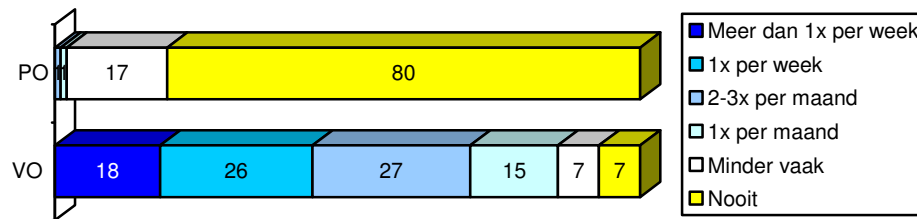
4.5.1. Lesuitval

Per onderwijstype is bekeken welk deel van de ouders te maken heeft met lesuitval op de school van hun kind, figuur 19 laat deze resultaten zien. Aan ouders die met lesuitval te maken hebben is gevraagd hoe vaak er sprake is van lesuitval. Figuur 20 geeft de resultaten hiervan weer.

Figuur 19. Percentage ouders met kinderen die te maken hebben met lesuitval
Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

Figuur 20. Frequentie waarmee kinderen te maken hebben met lesuitval (%)
Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

In het basisonderwijs hebben ouders zelden te maken met lesuitval op de school van hun kind. Kinderen in voortgezet onderwijs hebben echter vaak meerdere keren per maand met lesuitval te maken.

Basisonderwijs

- Eén op de vijf (19%) ouders met kinderen in het basisonderwijs heeft te maken met lesuitval. Dit percentage ligt op hetzelfde niveau als in 2005 en 2004 (beide 15%), maar ligt lager (sign.) dan in 2003 (27%).
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren geven ouders die te maken hebben met lesuitval aan dat dit meestal één keer per maand of minder is.

Grote stad versus rest Nederland

- Ouders in de grote steden hebben vaker te maken met lesuitval vergeleken met ouders in de rest van Nederland (34% versus 19%).

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs komt lesuitval veel vaker voor dan in het basisonderwijs; 93% van de ouders geeft aan dat hun kind wel eens met lesuitval te maken heeft. In 2005 en 2004 lag dit percentage iets (niet sign.) hoger (beide 95%), in 2003 significant hoger op 97%.
- Zeven op de tien van deze ouders (71%) hebben vaker dan één keer per maand te maken met lesuitval. Dit aandeel is iets lager (niet sign.) dan in 2005 (74%) en hetzelfde als in 2004 (71%). In 2003 lag dit percentage significant hoger op 79%.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

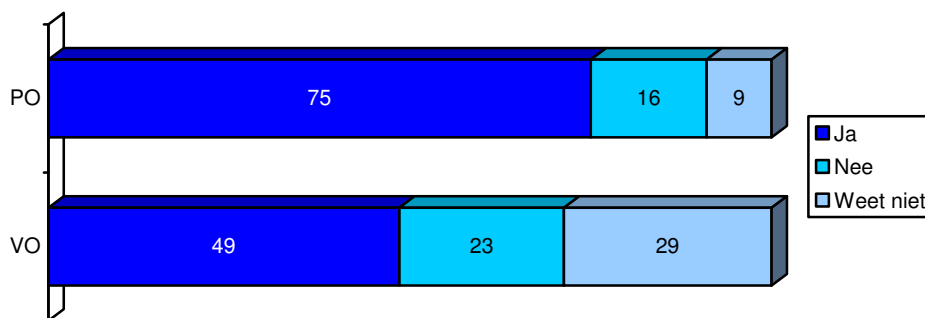
- Binnen het voortgezet onderwijs hebben ouders met kinderen in het VMBO even veel te maken met lesuitval als ouders met kinderen in het overige voortgezet onderwijs (beide 93%).
- Wel hebben ouders met kinderen in het VMBO vaker meer dan één keer per week met lesuitval te maken (23% tegen 16%).

4.5.2. Onderwijsondersteunend personeel

Aan ouders is de vraag voorgelegd of er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt²⁵. Figuur 21 geeft de resultaten hiervan weer.

Figuur 21. Percentage scholen waar wel/ geen onderwijsondersteunend personeel werkt

Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

Ouders met kinderen in het basisonderwijs geven vaker aan dat er onderwijsondersteunend personeel werkt op de school van hun kind dan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs.

Basisonderwijs

- Driekwart van de ouders (75%) met een kind in het basisonderwijs geeft aan dat er onderwijsondersteunend personeel werkt op de school van hun kind. Dit percentage ligt enigszins hoger (niet sign.) vergeleken met 2005 en 2004 (respectievelijk 69% en 70%) en ligt significant hoger vergeleken met 2003 (61%).

Voortgezet onderwijs

- Volgens ongeveer de helft (49%) van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs werkt er onderwijsondersteunend personeel op de school van hun kind. Dit percentage is vergelijkbaar met 2005 (48%) en ligt enigszins lager (niet sign.) dan in 2004 (52%). In 2003 lag dit percentage significant lager op 34%.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen in het VMBO geven aan dat er minder vaak ondersteunend personeel werkt op de school van hun kind (43% tegen 54%).

²⁵ In 2003 is dezelfde vraag voorgelegd, echter toen werd er gesproken over onderwijsassistenten. Dit is mogelijk van invloed op de resultaten.

5. Het leraarschap

In dit hoofdstuk over het leraarschap komen achtereenvolgens aan de orde: de waardering voor het beroep van leraar, de overwegingen van Nederlanders om zelf leraar te worden en de beoordeling van de leraar van het eigen kind.

5.1. Samenvatting

Waardering voor het beroep van leraar

Basisonderwijs

- Zeven op de tien Nederlanders hebben waardering voor het beroep van basisschoolleeraar. Dit aandeel Nederlanders is iets hoger dan vorig jaar, maar blijft lager liggen dan in de jaren voor 2005.
- Drie op de tien Nederlanders veronderstellen dat anderen waardering hebben voor het beroep van basisschoolleeraar.

Voortgezet onderwijs

- Eveneens zeven op de tien Nederlanders waarderen het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs. Dit aandeel ligt hoger dan vorig jaar.
- Vergelijkbaar met de geschatte waardering voor basisschoolleeraar schatten drie op de tien Nederlanders in dat anderen waardering hebben voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Iets meer Nederlanders (krap zeven op de tien) dan vorig jaar geven aan waardering te hebben voor het beroep van leraar in het MBO.
- Minder dan een kwart van de Nederlanders schat in dat anderen waardering hebben voor het beroep van leraar in het MBO. De gepercipieerde waardering ligt hiermee op het laagste niveau sinds de toevoeging van deze vraag in 2004.

Overwegen zelf leraar te worden

Basisonderwijs

- Ruim eenderde van de Nederlanders overweegt om leraar te worden in het basisonderwijs als zij hiervoor de juiste diploma's zouden hebben. Vanaf 1999 is een dalende trend waarneembaar.

Voortgezet onderwijs

- Minder populair is het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs: iets minder dan eenderde van de Nederlanders overweegt om leraar te worden in het voortgezet onderwijs. Dit aandeel is na het dieptepunt van vorig jaar (krap een kwart), weer enigszins gestegen.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Het minst populair is het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs: Ongeveer een kwart van de Nederlanders zegt, net als vorig jaar, het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs te overwegen.

Waarom overwegen Nederlanders niet om zelf leraar te worden?

- De meest genoemde reden om geen leraar te worden hebben voor alle onderwijstypen te maken met het beroepsbeeld in relatie tot de persoonlijke voorkeur/capaciteiten. Deze reden wordt het meest genoemd met betrekking tot een functie als leraar in het voortgezet onderwijs.
- Een andere belangrijke reden om geen leraar te worden is de mentaliteit van leerlingen. Deze reden speelt vooral als het gaat om het leraarschap in het middelbaar beroepsonderwijs.
- Ten derde worden de arbeidsomstandigheden (o.a. arbeidsvoorwaarden, werkdruk) aangevoerd als reden om het leraarschap niet in overweging te nemen.

Beoordeling van de leraar van het kind

- De basisschoolleraar wordt het hoogst beoordeeld door ouders. Leraren in het voortgezet onderwijs (en daarbinnen in het VMBO) krijgen een lagere waardering.

Basisonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs blijft met een 7,7 het zelfde als in voorgaande jaren.

Voortgezet onderwijs

- De kwaliteit van de leraren van het kind in het voortgezet onderwijs wordt met een 7,1 dit jaar iets hoger beoordeeld (niet sign.) door ouders dan in 2005. Door de jaren heen schommelt dit cijfer tussen 6,9 en 7,2.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

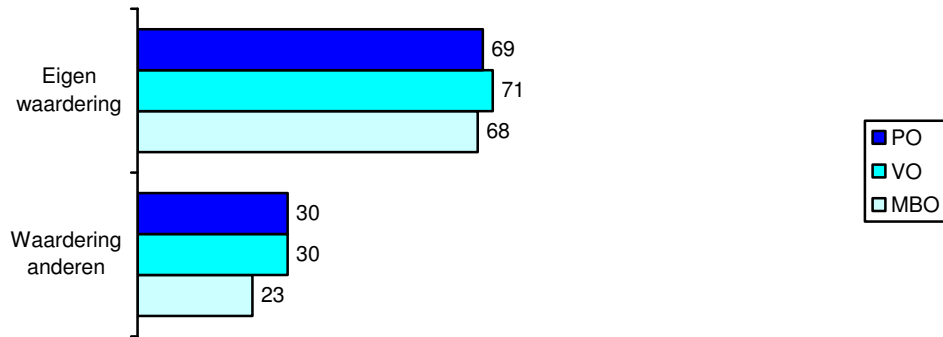
- Ouders geven, met gemiddeld een 7,1, aan leraren in het VMBO een even hoog rapportcijfer als aan andere leraren binnen het voortgezet onderwijs. Ten opzichte van vorig jaar (6,8) is dit cijfer licht gestegen.

5.2. Waardering voor het beroep van leraar

Aan Nederlanders is gevraagd hoeveel waardering zij hebben voor het beroep van leraar. Daarnaast is hen gevraagd hoeveel waardering zij denken dat Nederlanders in het algemeen hebben voor dit beroep. Figuur 22 laat de percentages Nederlanders met een positieve waardering zien per onderwijstype.

Figuur 22. Percentage tamelijk of heel veel waardering voor het beroep van leraar per onderwijstype

Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs (n=251) en het middelbaar beroepsonderwijs (n=256)

De waardering voor leraren in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is toegenomen ten opzichte van de vorige meting.

Basisonderwijs

- Zeven op de tien de Nederlanders (69%) hebben tamelijk veel of veel waardering voor het beroep van basisschoolleraar. Dit percentage ligt enigszins hoger (niet sign.) dan vorig jaar (66%), maar blijft significant lager liggen vergeleken met de jaren voor 2005 toen het percentage tussen 89% en 79% lag.
- De gepercipieerde waardering van anderen voor het beroep van leraar in het basisonderwijs ligt, evenals in alle voorgaande jaren, aanzienlijk lager; 30% van de Nederlanders denkt dat anderen tamelijk of heel veel waardering hebben voor het beroep van basisschoolleraar. Door de jaren heen schommelt dit percentage tussen 48% en 26%.

Voortgezet onderwijs

- Zeven op de tien Nederlanders (71%) hebben tamelijk tot veel waardering voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs. In 2005 lag dit percentage lager (sign.) op 60%. Over het geheel van metingen is een licht dalende trend waarneembaar: in de jaren 1999-2002²⁶ lag het percentage rond de 87%, in 2003-2004 rond de 80%.
- Evenals de voorgaande jaren ligt de gepercipieerde waardering van anderen voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs aanmerkelijk lager; drie op de tien Nederlanders (30%) schatten in dat andere Nederlanders tamelijk of heel veel waardering hebben. Dit percentage is vergelijkbaar met 2005 (34%) en blijft enigszins (niet sign.) hoger liggen dan in 2004 (23%) en 2003 (26%).

Middelbaar beroepsonderwijs

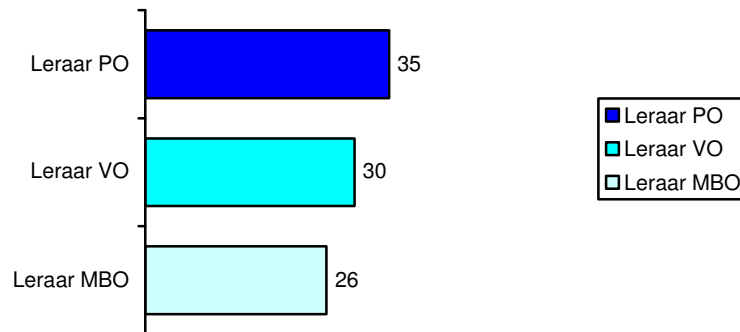
- Ten opzichte van 2005 is een verschuiving te zien in zowel de eigen als de gepercipieerde waardering voor het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs. De eigen waardering is gestegen (niet sign.) van 62% in 2005 naar 68% in 2006, de gepercipieerde waardering is gedaald (sign.) van 36% in 2005 naar 23% in 2006. De gepercipieerde waardering ligt hiermee op het laagste niveau sinds de invoering van deze vraag in de Onderwijsmeter in 2004.

²⁶ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van de periode 2002-1999.

5.3. Overwegen zelf leraar te worden

Aan Nederlanders is gevraagd of zij, als zij hiervoor de juiste diploma's zouden hebben, zelf zouden overwegen leraar te worden. Figuur 23 laat het percentage Nederlanders zien dat hierop 'ja zeker' of 'ja, ik denk het wel' heeft geantwoord.

Figuur 23. Percentage Nederlanders dat overweegt zelf leraar te worden
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs (n=251) en het middelbaar beroepsonderwijs (n=256)

De interesse in het beroep van leraar neemt voor het basisonderwijs en het middelbare beroepsonderwijs licht af en voor het voortgezet onderwijs juist licht toe.

Basisonderwijs

- Ruim eenderde van de Nederlanders (35%) overweegt om leraar te worden in het basisonderwijs. Dit aandeel ligt enigszins lager (niet sign.) dan in 2005 (38%). Vanaf 1999 (50%) is een dalende trend waarneembaar met als enige uitzondering 2002 (48%).

Voortgezet onderwijs

- Nederlanders overwegen, vergelijkbaar met voorgaande jaren, minder vaak (niet sign.) om leraar te worden in het voortgezet onderwijs (30%) dan in het basisonderwijs (35%).
- Het percentage Nederlanders (30%) dat het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs overweegt ligt hoger (niet sign.) dan in 2005 (23%). Voor 2005 lag dit percentage niet onder de 34%.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Een kwart van de Nederlanders (26%) zegt het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs te overwegen. Dit betreft een lichte daling (niet sign.) ten opzichte van vorig jaar (27%). Bij de eerste meting in 2004 lag dit percentage significant hoger op 39%.

5.4. Redenen voor afwijzen van het leraarschap

Tabel 18 geeft de redenen van Nederlanders weer om geen leraar te worden²⁷.

Tabel 18. Redenen om geen leraar te worden (open vraag) (%)²⁸
 Basis. Nederlanders over basisonderwijs (n=135), voortgezet onderwijs (n=148) en middelbaar beroepsonderwijs (n=123)

	PO	VO	MBO
Beroepsbeeld in relatie tot persoonlijke voorkeur/ capaciteiten Geen geduld, spreekt niet aan, vindt zichzelf niet geschikt, enz.	44	47	40
Mentaliteit leerlingen Agressie, gebrek aan respect, gebrek aan waarden en normen, onveiligheid	16	23	30
Arbeidsomstandigheden Salaris, hoge werkdruk, voorzieningen doorgroeimogelijkheden, enz.	11	7	10
Onvrede beleid Overheid en bestuur	6	1	5
Ouderbemoeienis/ betrokkenheid	6	3	2
Vergadercultuur, weinig steun schoolbestuur enz.	3	2	1

De voornaamste redenen om geen leraar te willen worden zijn gerelateerd aan de persoonlijke voorkeur en capaciteiten.

- De meest genoemde argumenten als het gaat om het afwijzen van het beroep van leraar in alle onderwijstypen betreffen het beroepsbeeld in relatie tot de persoonlijke voorkeur/ capaciteiten; Men vindt zichzelf niet geschikt, heeft te weinig geduld en vindt het beroep niet aansprekend. Deze tegenargumenten worden het meeste genoemd als reden om geen leraar in het voortgezet onderwijs te worden (47%). In 2005 lag dit percentage lager (sign.) op 35%. Voor de overige onderwijstypen geldt dat deze argumenten even vaak worden genoemd als in 2005.
- Een andere belangrijke reden om geen leraar te worden is de mentaliteit van leerlingen. Voornamelijk in het middelbaar beroepsonderwijs (30%) en het voortgezet onderwijs (23%) worden agressie, gebrek aan respect en gebrek aan normen en waarden en onveiligheid aangevoerd als tegenargumenten. Deze redenen spelen minder mee bij het afwijzen van een baan als leraar in het basisonderwijs (16%). De percentages zijn vergelijkbaar met 2005 (respectievelijk 26%, 25% en 13%).
- Ten derde noemt men de arbeidsomstandigheden als voornaamste reden om geen leraar te worden in het basisonderwijs (11%), voortgezet onderwijs (7%) of middelbaar beroepsonderwijs (10%). In 2005 lagen deze percentages op eenzelfde niveau.

²⁷ In 2005 is de categorisering van de antwoorden op deze open vraag aangepast. Een directe vergelijking met de jaren voor 2005 is hierdoor niet mogelijk.

²⁸ Overig genoemde redenen zijn niet opgenomen de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

5.5. Beoordeling van leraren (rapportcijfer)

Alle ouders hebben de kwaliteit van de leraar van hun kind met een rapportcijfer beoordeeld.

Tabel 19 geeft de gemiddelde rapportcijfers weer die ouders geven aan de leraar van hun kind. Binnen het voortgezet onderwijs is een uitsplitsing gemaakt naar het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.

Tabel 19. Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de leraar van het kind
Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

2006		
PO	VO	VMBO
7,7	7,1	7,1

Ouders blijven de kwaliteit van de leraren in het basisonderwijs het hoogst beoordelen. Leraren in het voortgezet onderwijs, en daarbinnen in het VMBO, worden lager beoordeeld.

Basonderwijs

- Met een 7,7 is de beoordeling van de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs gelijk aan voorgaande jaren. Dit onderwijstype blijft van ouders het hoogste rapportcijfer krijgen.
- Ter vergelijking; Nederlanders waarderen de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs in het algemeen lager met gemiddeld een 6,7.

Voortgezet onderwijs

- Dit jaar krijgt de kwaliteit van de leraren van het kind in het voortgezet onderwijs met een 7,1 een enigszins hogere (niet sign.) beoordeling dan vorig jaar (7,0). Tussen 1999 en 2006 schommelt dit cijfer tussen 6,9 en 7,2.
- Ter vergelijking; Nederlanders beoordelen leraren in het voortgezet onderwijs in het algemeen lager met gemiddeld een 6,5.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- Met een gemiddelde van 7,1 geven ouders aan leraren in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs een even hoog cijfer als andere leraren binnen het voortgezet onderwijs. In 2005 was dit rapportcijfer een 6,8, in 2004 een 7,2 (beide cijfers verschillen niet significant van 2006).
- Ter vergelijking; Nederlanders waarderen de kwaliteit van leraren in het VMBO in het algemeen met gemiddeld een 6,5.

6. Beroepsonderwijs en hoger onderwijs

In hoofdstuk 6 komen het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en het hoger onderwijs (HO) aan de orde. Zowel Nederlanders als ouders hebben hun mening gegeven.

6.1. Samenvatting

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- Vier op de tien ondervraagde Nederlanders geven aan dat je na het afronden van het VMBO nog niet in staat bent om een beroep uit te oefenen.
- Ruim de helft van de ouders is van mening dat je na afronding van het VMBO nog niet in staat bent om een beroep uit te oefenen.
- Ongeveer zeven op de tien Nederlanders en ouders met kinderen in het basisonderwijs zijn van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geeft driekwart dit aan.
- Nederlanders (ruim één op de tien) associëren het VMBO vooral spontaan met beroepsgericht onderwijs, het (oude) MAVO, 'met je handen werken' en praktijkgericht onderwijs.
- Vaker dan vorig jaar associëren Nederlanders (één op de tien) het VMBO met een technische school.
- Ouders associëren het VMBO, net als in 2005, het meest met het (oude) MAVO, een niet al te goed of negatief imago, 'met je handen werken' en praktijkgericht of beroepsgericht onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Bijna tweederde van de Nederlanders en ouders vindt dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen.
- Het merendeel van de Nederlanders en ouders zijn het eens met de stelling dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van leren en werken. Het aandeel Nederlanders dat deze mening is toegedaan ligt lager dan in voorgaande jaren.
- De helft van de Nederlanders en vier op de tien ouders vinden het een goede zaak dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het MBO.
- Eveneens de helft van de Nederlanders verwacht dat het invoeren van de prestatiebeurs meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn het hier minder vaak mee eens.
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren schatten ongeveer vier op de tien Nederlanders juist in dat ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding heeft gehad.
- Een derde van de Nederlanders blijft de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de beste vooropleiding voor het MBO vinden. Ouders verkiezen vaker de theoretische leerweg van het VMBO.

Hoger onderwijs

- Nederlanders hebben veelal een minder uitgesproken mening over (diverse aspecten van) het hoger onderwijs; relatief vaak worden de antwoorden weet niet en noch mee eens/ noch mee oneens gegeven.
- Zeven op de tien Nederlanders vinden dat het hoger onderwijs voldoende keuzemogelijkheden biedt.
- De beschikbaarheid van praktische voorzieningen in het hoger onderwijs wordt door vier op de tien Nederlanders als voldoende ervaren.
- Een derde van de Nederlanders geeft aan dat het niveau van het hoger onderwijs in Nederland ten opzichte van andere Europese landen hoog ligt. Dit aandeel ligt hoger dan in voorgaande jaren.
- Minder Nederlanders (drie op de tien) dan in voorgaande jaren zijn van mening dat het hoger onderwijs over te weinig financiële middelen beschikt om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen.
- De helft van de Nederlanders schat het percentage Nederlanders van de beroepsbevolking dat een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad correct in.
- Drie op de tien Nederlanders hebben een voorkeur voor het VWO als vooropleiding voor het HBO. Ouders zijn iets vaker van mening dat het HAVO de beste vooropleiding is.
- Vier op de tien Nederlanders vinden het VWO de beste vooropleiding voor de universiteit. Drie op de tien Nederlanders hebben een voorkeur voor het HBO.

Vormgeving loopbaan

- Acht op de tien Nederlanders vinden het belangrijk met een vergoeding van de *werkgever* mogelijkheden te krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven.
- Zes op de tien Nederlanders vinden het belangrijk dat de *overheid* deze mogelijkheid biedt.

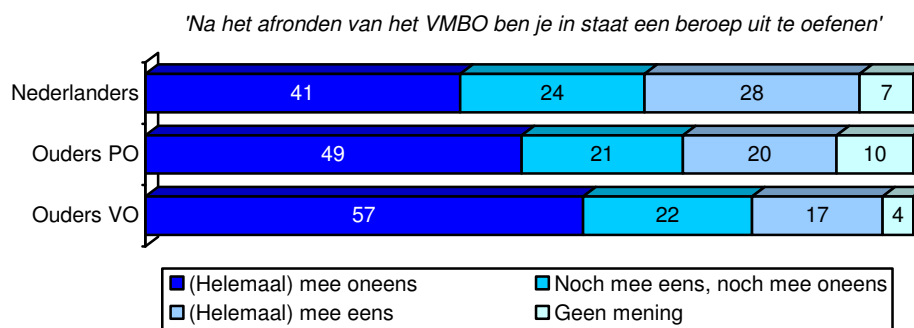
6.2. Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO)

In deze paragraaf komen de meningen van zowel Nederlanders als ouders over het VMBO aan bod. Ook wordt ingegaan op de spontane associaties bij de naam VMBO.

6.2.1. Mening over het VMBO

Figuur 24 geeft weer in welke mate Nederlanders en ouders het eens zijn met de stelling dat je na het afronden van het VMBO in staat bent een beroep uit te oefenen.

Figuur 24. Percentage dat het (helemaal) eens is met de uitspraak
Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=404) en ouders VO (n=411)

Volgens vier op de tien Nederlanders, de helft van de ouders met een kind in het basisonderwijs en bijna zes op de tien ouders met een kind in het voortgezet onderwijs stelt het VMBO diploma je niet in staat om een beroep uit te oefenen.

- Vier op de tien Nederlanders (41%) zijn het niet eens met de stelling dat het VMBO je in staat stelt een beroep uit te oefenen. Het aandeel Nederlanders dat deze mening is toegedaan ligt op een vergelijkbaar niveau als in 2005 (43%) en blijft hiermee hoger (sign.) liggen dan in 2004 (33%) en 2003 (35%).
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren zijn ouders het vaker *oneens* met de stelling dan Nederlanders. De helft (49%) van de ouders met een kind in het basisonderwijs is van mening dat je na afronding van het VMBO nog niet in staat bent om een beroep uit te oefenen. Iets minder dan zes op de tien ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (57%) zijn diezelfde mening toegedaan.

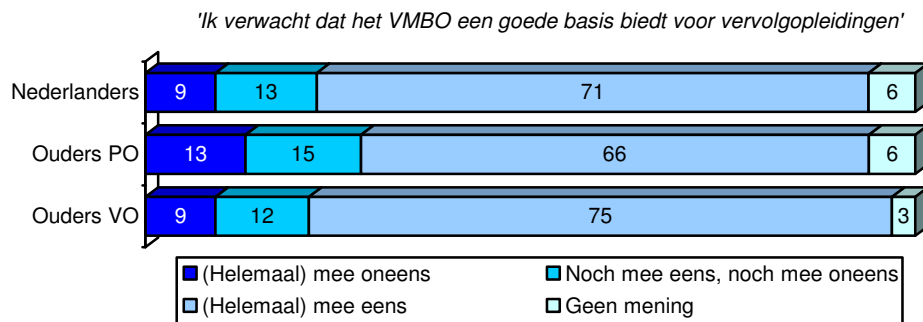
VMBO versus HAVO en VWO

Ouders met kinderen in het VMBO geven vaker aan:

- het *oneens* te zijn met de stelling dat je na het afronden van het VMBO in staat bent om een beroep uit te oefenen (63% tegen 52%).

Aan zowel Nederlanders als ouders is gevraagd of zij denken dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Figuur 25 geeft deze resultaten weer.

Figuur 25. Percentage dat het (helemaal) eens is met de uitspraak
Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=404) en ouders VO (n=411)

Het merendeel van zowel de Nederlanders als de ouders geeft aan dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen.

- Evenals in 2005 zijn zeven op de tien (71%) Nederlanders van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Hiermee lijkt de neerwaartse trend van de afgelopen jaren (81% 2003 en 74% in 2004) tot stilstand te zijn gekomen.
- Ook het percentage van de ouders met kinderen in het basisonderwijs (66%) dat aangeeft dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen is gelijk gebleven vergeleken met 2005 en 2004 (beide 66%). In 2003 en 2002 lag dit percentage significant hoger op respectievelijk 81% en 74%.
- Driekwart (75%) van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is het eens met de stelling. Tussen 2002 en 2005 schommelt dit percentage tussen 81% en 69%.

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen in het VMBO zijn het vaker eens met de stelling dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen (89% tegen 64%).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend buiten de vier grote steden met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn vaker van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen (76% tegen 62%).

6.2.2. Welke spontane associaties roept de naam VMBO op

Aan Nederlanders en ouders is gevraagd welke spontane associaties de naam VMBO bij hen oproept. Tabel 20 geeft deze resultaten weer.

Tabel 20. Welke associaties roept de naam VMBO bij u op? (open vraag) (%)²⁹
Basis. Nederlanders (n=1019) en Ouders (n=815)

	Nederlanders	Ouders
Beroepsgericht onderwijs/ beroepsopleiding	15	11
Het (oude) MAVO	14	16
Met je handen werken/ praktijkgericht onderwijs	14	10
Technische school/ oude LTS/ MTS	11	8
Niet al te goed/ negatief imago/ mindere kwaliteit onderwijs	9	11
Lagere vorm van voortgezet onderwijs/ lage opleiding	9	6
Vorbereidend onderwijs	9	7
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	8	6
Voortgezet onderwijs/ middelbare school	7	5
Huishoudschool	6	5
Meerdere leerwegen bij elkaar/ verschillende opleidingen	6	2
Middelbaar beroepsonderwijs	5	5
Ongemotiveerde leerlingen	5	5
Combinatie van verschillende opleidingen	5	4
Buitenlanders/ gekleurde populatie/ allochtoon	4	5
Massaal onderwijs/ een leerfabriek	4	5

Beroepsgericht onderwijs/ beroepsopleiding, het (oude) MAVO en 'met je handen werken'/praktijkgericht onderwijs zijn de meest genoemde spontane associaties met het VMBO.

- Nederlanders associëren het VMBO vooral spontaan met beroepsgericht onderwijs (15%), het (oude) MAVO (14%) en 'met je handen werken' en praktijkgericht onderwijs (14%). In 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau.
- De associatie met een technische school (11%) wordt vaker (sign.) gemaakt dan in 2005 (7%). Andere veel genoemde associaties van Nederlanders zijn: een niet al te goed/ negatief imago (9%), een lagere vorm van onderwijs/ lage opleiding (9%) en voorbereidend onderwijs (9%). Deze percentages verschillen niet significant van 2005.

²⁹ De kolommen tellen niet op tot 100% daar percentages lager dan 5% voor zowel Nederlanders als ouders niet opgenomen zijn in de tabel.

- Ouders associëren het VMBO het meest met het (oude) MAVO (16%), een niet al te goed of negatief imago (11%), beroepsgericht onderwijs (11%) en 'met je handen werken' of praktijkgericht onderwijs (11%). In 2005 waren deze associaties vergelijkbaar.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs maken vaker de associatie met het oude MAVO (19%) dan ouders met kinderen in het basisonderwijs (13%). Over het algemeen hebben de oudergroepen echter vergelijkbare associaties bij de naam VMBO.

6.3. Middelbaar beroepsonderwijs

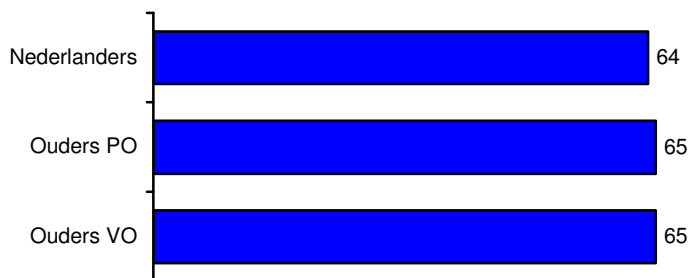
In deze paragraaf staat het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) centraal. Er wordt ingegaan op de algemene mening over het beroepsonderwijs, de prestatiebeurs in het MBO, het geschatte aantal Nederlanders met een afgeronde beroepsopleiding en de vraag wat men de meest geschikte vooropleiding voor het MBO vindt.

6.3.1. Mening over het middelbaar beroepsonderwijs

Figuur 26 geeft weer in welke mate men het MBO een goede opleiding vindt om een goede baan te krijgen. Figuur 27 geeft weer in hoeverre het MBO aantrekkelijk wordt gevonden door de combinatie van leren met werken.

Figuur 26. *Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=404) en ouders VO (n=411)*

'Om een goede baan te krijgen, is het beroepsonderwijs een goede opleiding'

Tweederde van de Nederlanders en ouders geeft aan dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen.

- Bijna tweederde van de Nederlanders (64%) is van mening dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen. Sinds 2002 daalt dit percentage (in 2002, 2003³⁰, 2004 en 2005 lag het op respectievelijk 86%, 75%, 72% en 67%).

³⁰ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante verschillen van 2003 ten opzichte van 2002.

- Eveneens tweederde van de ouders (65%) is het eens met de stelling. Voor zowel ouders met kinderen in het basisonderwijs als ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is dit percentage licht gestegen (niet sign.) ten opzichte van vorig jaar (respectievelijk 61% en 62%).
- Het percentage ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs dat deze mening is toegedaan (65%) lijkt zich, na de neerwaartse trend van de afgelopen jaren (in 2002 lag het op 85%, in 2003³¹ op 74% en in 2004 op 69%), te stabiliseren.

Figuur 27. Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=411) en ouders VO (n=404)

'Het beroepsonderwijs is aantrekkelijk door de combinatie van leren met werken'

Een meerderheid van de Nederlanders is van mening dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van leren en werken.

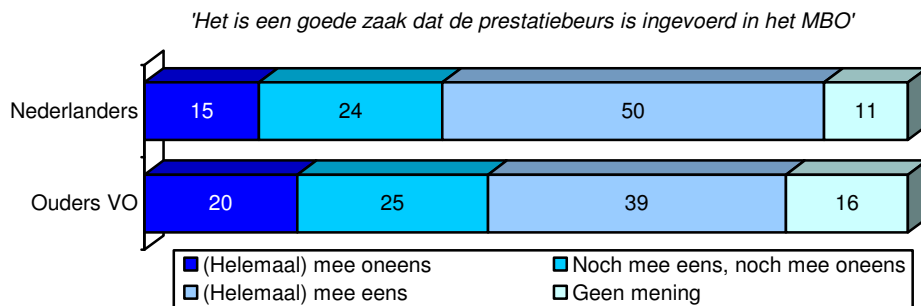
- Zeven op de tien (68%) Nederlanders vinden het beroepsonderwijs aantrekkelijk door de combinatie van leren en werken. Dit aandeel ligt lager (sign.) dan in voorgaande jaren toen het rond de 85% lag. Vaker dan in voorgaande jaren worden de antwoorden weet niet en noch mee eens/ noch mee oneens gegeven.
- Evenals in 2005 is 77% van de ouders met kinderen in het basisonderwijs het eens met de uitspraak dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van werken en leren. In 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) met 73%, in 2003 iets hoger (niet sign.) met 81%.
- Bijna acht op de tien ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (78%) zijn positief over de stelling. De dalende trend in dit percentage (90% in 2002, 83% in 2003³, 77% in 2004 en 75% in 2005) lijkt hiermee gestopt.

³¹ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante verschillen van 2003 ten opzichte van 2002.

6.3.2. De prestatiebeurs in het middelbaar beroepsonderwijs

Aan Nederlanders en ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn twee stellingen over de prestatiebeurs in het MBO voorgelegd. Figuur 28 geeft weer in welke mate men het een goede zaak vindt dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het MBO. Figuur 29 laat zien in hoeverre Nederlanders en ouders denken dat de invoering van de prestatiebeurs in het MBO het behalen van een diploma zal stimuleren.

Figuur 28. Invoering prestatiebeurs in het MBO
Basis. Nederlanders (n=1019) en ouders VO (n=411)

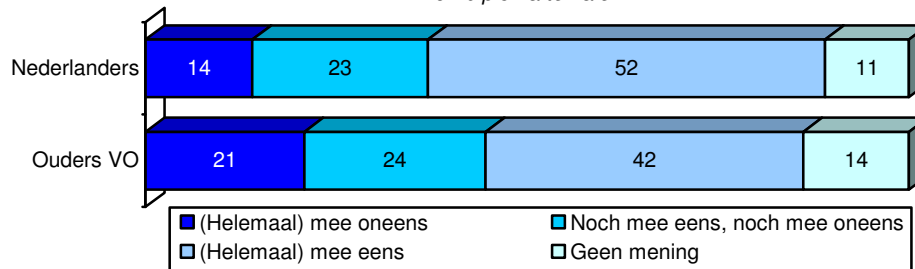
De helft van de Nederlanders en vier op de tien ouders vinden het een goede zaak dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het MBO.

- De helft van de Nederlanders (50%) vindt het een goede zaak dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het middelbaar beroepsonderwijs. Ten opzichte van vorig jaar³² is het aandeel dat positief reageert op deze stelling nagenoeg gelijk gebleven (51%).
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn het minder vaak (sign.) dan Nederlanders met de stelling eens; 39% vindt de ingevoerde prestatiebeurs een goede zaak. Dit percentage lag hoger (sign.) in 2005 (46%) toen de prestatiebeurs nog niet was ingevoerd in het MBO.

³² Anders dan vorig jaar, waarin aan Nederlanders en ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is gevraagd hoe zij aankijken tegen de toekomstige invoering, is dit jaar gevraagd naar hun mening over de ingevoerde prestatiebeurs.

Figuur 29. Invoering prestatiebeurs in het MBO
 Basis. Nederlanders (n=1019) en ouders VO (n=411)

'De invoering van de prestatiebeurs in het MBO zal meer leerlingen stimuleren hun diploma te halen'

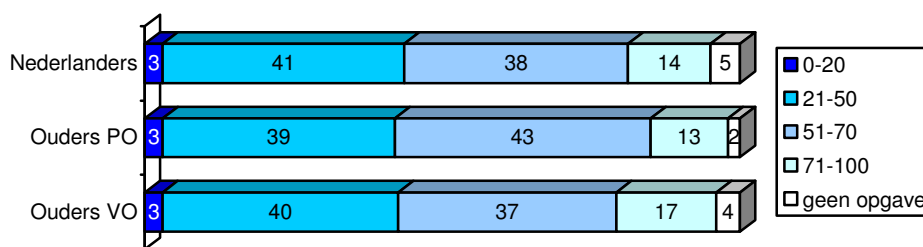
De helft van de Nederlanders denkt dat de invoering van de prestatiebeurs in het MBO meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen. Ouders zijn iets minder positief hierover.

- Ruim de helft van de Nederlanders (52%) is, net als in 2005 (50%), van mening dat de prestatiebeurs in het MBO meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn ook over deze stelling minder positief dan Nederlanders; 42% is het eens met de stelling. In 2005 lag dit percentage iets hoger (niet sign.) op 45%.

6.3.3. Het geschatte aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding

Alle respondenten hebben een inschatting gemaakt van het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding. Figuur 30 geeft de resultaten weer.

Figuur 30. Inschatting van het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding
Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=404) en ouders VO (n=411)

Vier op de tien ondervraagden schatten het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding correct in. Een iets grotere groep schat het te laag in.

- Vier op de tien (38%) Nederlanders schatten juist in dat ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding heeft gehad³³. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met de jaren 2005-2003 toen dit percentage rond de 40% schommelde.
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs schatten het percentage iets vaker goed in (43% juist). In voorgaande jaren lag dit percentage lager (sign.) en schommelde het tussen de 30% en 36%.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs schatten even vaak als Nederlanders het percentage correct in (37% juist). In 2005 lag dit percentage (niet sign.) hoger op 43%. In 2004 (36%) en 2003 (37%) op hetzelfde niveau.

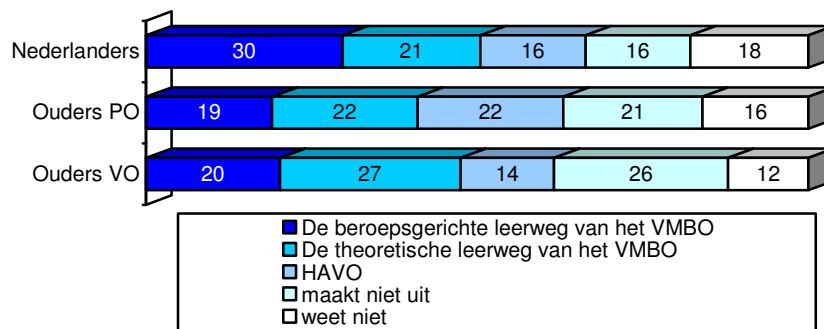
³³ In Nederland heeft ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding gevolgd. Schattingen tussen de 51% en 70% worden als correct beschouwd.

6.3.4. Voorkeur vooropleiding voor het MBO

Alle respondenten is gevraagd wat men een betere vooropleiding voor het MBO vindt: de beroepsgerichte of theoretische leerweg binnen het VMBO of het HAVO. Figuur 31 geeft deze resultaten weer.

Figuur 31. *Wat vindt men een betere vooropleiding voor het MBO: de beroepsgerichte of theoretische leerweg van het VMBO, of HAVO (%)?*

Basis. Nederlanders (n=1019), ouders PO (n=404) en ouders VO (n=411)

Nederlanders vinden de beroepsgerichte leerweg van het VMBO een betere vooropleiding voor het MBO, ouders vinden vaker de theoretische leerweg een betere vooropleiding.

- Drie op de tien Nederlanders (30%) vinden de beroepsgerichte leerweg van het VMBO een betere vooropleiding voor het MBO. In 2005 en 2004 lag dit percentage op vergelijkbaar niveau met 32%.
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs kiezen iets vaker voor de theoretische leerweg (22%) of voor het HAVO (22%) dan voor de beroepsgerichte leerweg van het VMBO (19%). Deze percentages komen overeen met de meting in 2005. In 2004 hadden ouders met een kind in het basisonderwijs juist iets vaker (niet sign.) een voorkeur voor de beroepsgerichte leerweg (25%) boven de theoretische leerweg (23%) van het VMBO.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs verkiezen eveneens vaker de theoretische leerweg (27%) boven de beroepsgerichte leerweg (20%). In 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau (respectievelijk 26% en 20%).

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen in het VMBO hebben vaker geen voorkeur voor een bepaalde vooropleiding voor het MBO (34% tegen 20%).

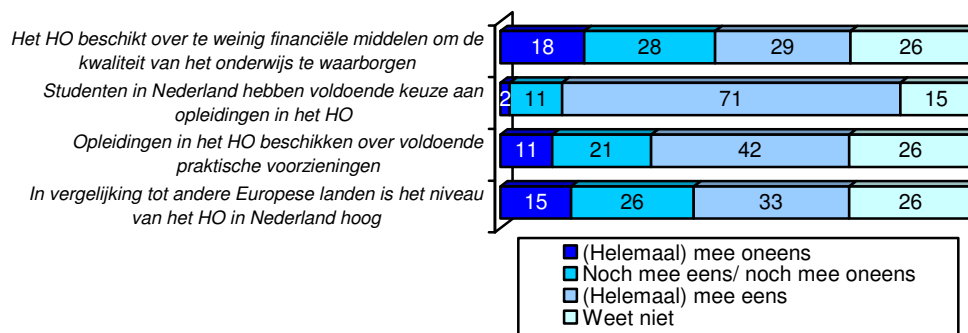
6.4. Hoger onderwijs

In dit hoofdstuk over hoger onderwijs, dat wordt gevormd door het hoger beroepsonderwijs (HBO) en het wetenschappelijk onderwijs (WO), komen de volgende onderwerpen aan bod: de mening van Nederlanders over het hoger onderwijs, het geschatte aantal mensen in de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs en de geprefereerde vooropleiding voor het hoger beroepsonderwijs en de universiteit.

6.4.1. Mening over het hoger onderwijs

Aan Nederlanders is een aantal stellingen voorgelegd over het hoger onderwijs. Figuur 32 geeft de resultaten hiervan weer.

Figuur 32. *Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraken Basis. Nederlanders (n=1019)*

Veel Nederlanders zijn weinig uitgesproken over het hoger onderwijs. Wel uitgesproken positief zijn Nederlanders over de keuze aan opleidingen binnen het hoger onderwijs.

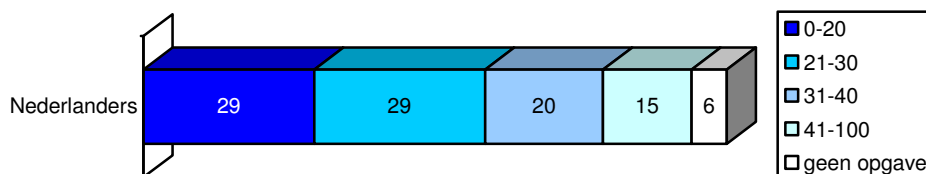
- In het algemeen geldt dat een groot deel van de Nederlanders weinig uitgesproken is over de stellingen over het hoger onderwijs; relatief vaak worden de antwoorden weet niet en noch mee eens/ noch mee oneens gegeven.
- Vooral te spreken zijn Nederlanders over de keuzemogelijkheden aan opleidingen binnen het hoger onderwijs; zeven op de tien Nederlanders (71%) zijn hier positief over. In 2005 en 2004 lag dit percentage iets hoger (niet sign.) met 74%.
- Vier op de tien Nederlanders (42%) geven, net als vorig jaar (40%), aan dat het hoger onderwijs over voldoende praktische voorzieningen beschikt. Dit aandeel lag lager (sign.) in 2004 (37%).

- Een derde (33%) van de Nederlanders is van mening dat het niveau van het hoger onderwijs in Nederland ten opzichte van andere Europese landen hoog ligt. In zowel 2005 (27%) als 2004 (26%) lag dit aandeel lager (sign.).
- Vergeleken met voorgaande jaren geven minder (sign.) Nederlanders (29%) aan dat het hoger onderwijs over te weinig financiële middelen beschikt. In 2005 en 2004 lag dit percentage op respectievelijk 34% en 38%.

6.4.2. *Geschat aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs*

Nederlanders hebben een schatting gemaakt van het percentage van de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of Universiteit). Figuur 33 laat de resultaten zien.

Figuur 33. *Inschatting van het percentage van de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of Universiteit)*
Basis. Nederlanders (n=1019)

De helft van de Nederlanders schat het percentage van de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs correct in.

- De helft van de Nederlanders (49%) schat, net als in 2005 (49%), correct in dat tussen de 21% en 40% van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad³⁴. In 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) op 46%.
- Krap drie op de tien Nederlanders (29%) schatten in dat minder dan 21% van de beroepsbevolking een dergelijke opleiding heeft gehad. Ook dit percentage wijkt niet significant af van voorgaande jaren.

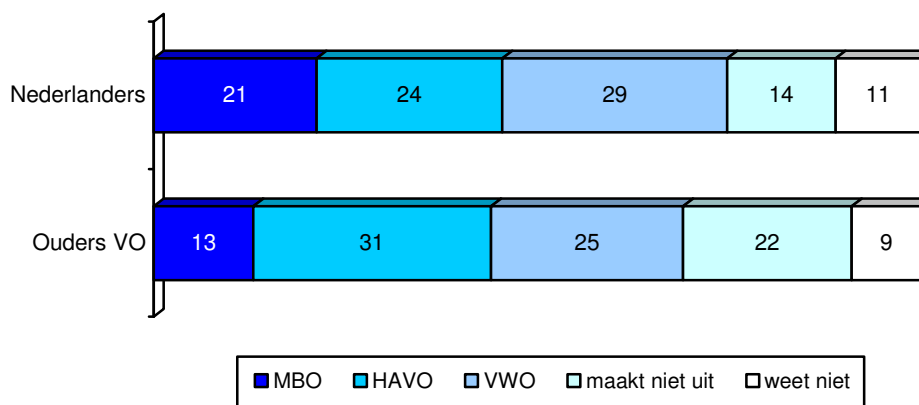
³⁴ In Nederland heeft ongeveer 28% van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs gevolgd. Schattingen tussen de 21% en 40% worden als correct beschouwd.

6.4.3. Voorkeur vooropleidingen hoger onderwijs

Aan Nederlanders en aan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is gevraagd wat zij een betere vooropleiding vinden voor het HBO: MBO, HAVO of VWO? Figuur 34 geeft deze resultaten weer.

Figuur 34. Wat vindt men een betere vooropleiding voor het HBO: MBO, HAVO of VWO (%)?

Basis. Nederlanders (n=1019) en ouders VO (n=411)

De meningen over de beste vooropleiding voor het HBO zijn verdeeld. Nederlanders noemen relatief vaak het VWO, ouders het HAVO.

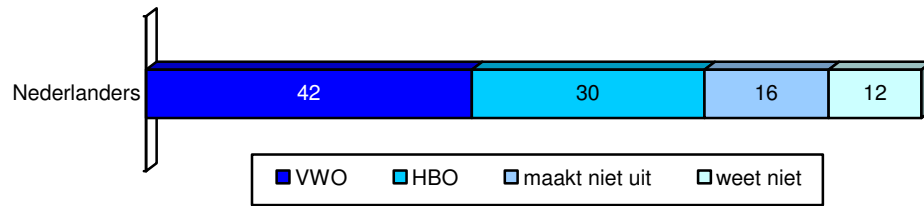
- Drie op de tien (29%) Nederlanders vinden het VWO de beste vooropleiding voor het HBO. De voorkeur voor het MBO en het HAVO is beide iets kleiner met respectievelijk 21% en 24%. Deze resultaten komen overeen met de voorgaande metingen van 2005 en 2004.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geven vaker aan dat het HAVO (31%) de beste vooropleiding is voor het HBO, gevolgd door het VWO (25%) en het MBO (13%).

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen op het VMBO zijn vaker van mening dat het MBO de beste vooropleiding voor het HBO is (18% tegen 9%).

Aan Nederlanders is eveneens gevraagd wat zij beter vinden als vooropleiding voor het wetenschappelijk onderwijs; VWO of HBO. Figuur 35 geeft hiervan de resultaten weer.

Figuur 35. Wat vindt men een betere vooropleiding voor het WO: VWO of HBO (%)?
Basis. Nederlanders (n=1019)

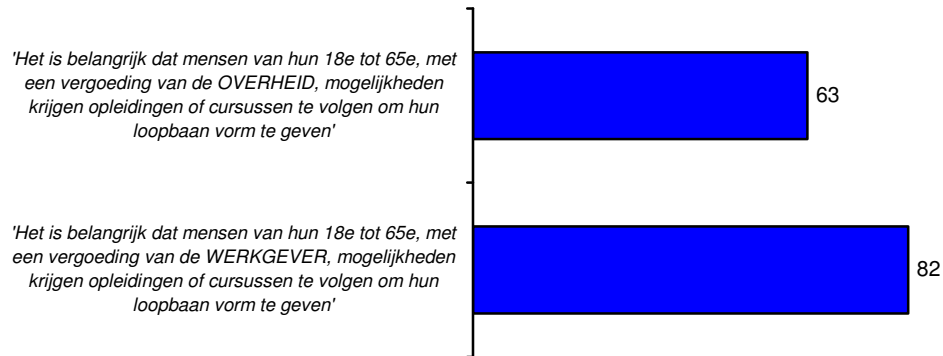
Het VWO krijgt de voorkeur als vooropleiding voor de universiteit.

- Vier op de tien Nederlanders (42%) geven de voorkeur aan het VWO als vooropleiding voor het wetenschappelijk onderwijs. Het HBO krijgt de voorkeur van 30% van de Nederlanders. Deze percentages liggen op hetzelfde niveau als in 2005 en 2004.

6.5. Vormgeving loopbaan

Figuur 36 laat zien in welke mate Nederlanders het belangrijk vinden dat mensen van hun 18e tot 65e, met een vergoeding van de overheid of werkgever, mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven.

Figuur 36. Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak
Basis. Nederlanders (n=1019)

Nederlanders vinden het belangrijk dat mensen door middel van een vergoeding mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven. De werkgever krijgt lijkt een logischer geldschieter dan de overheid).

- Vier op de zes Nederlanders (63%) vinden het belangrijk dat mensen van hun 18^e tot hun 65^e met een vergoeding van de *overheid* mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven. Dit percentage is vergelijkbaar met zowel 2005 (66%) als 2004 (61%) en blijft lager (sign.) liggen dan in 2003 (71%) en 2002 (72%).
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders (82%) vindt het tevens belangrijk dat de werkgever hiervoor financiële mogelijkheden biedt. In 2005 (83%) lag dit percentage op hetzelfde niveau.

7. Verantwoordelijkheden en autonomie

In dit hoofdstuk komen verantwoordelijkheden en autonomie binnen het onderwijs aan de orde.

Aan Nederlanders en ouders is gevraagd naar hun mening over de verantwoordelijkheden binnen het onderwijs. Ook wordt een deel van dit hoofdstuk gewijd aan de autonomie van scholen. Nederlanders en ouders hebben in dit kader hun mening gegeven over vergroting van de vrijheid van scholen en onderwijsinstellingen bij de organisatie van hun onderwijs.

7.1. Samenvatting

Verantwoordelijkheden

Nederlanders

- Negen op de tien Nederlanders zijn, net als in voorgaande jaren, van mening dat de primaire verantwoordelijkheid voor het lerarentekort bij de overheid ligt.
- Een meerderheid (zes op de tien Nederlanders) legt eveneens de verantwoordelijkheid voor de spreiding van allochtone leerlingen bij de overheid.
- Nederlanders houden de school primair verantwoordelijk voor: gedragsproblemen op school (zoals pesten, schelden en vechten), de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs, de aansluiting van het voortgezet onderwijs op de vervolgopleidingen en de kwaliteit van het onderwijs.
- Nederlanders achten voor het merendeel ouders en leerlingen zelf verantwoordelijk voor de overdracht van waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind.
- De verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang leggen Nederlanders zowel bij de overheid als bij ouders en leerlingen. Weinig Nederlanders achten de school of het bedrijfsleven hiervoor verantwoordelijk.
- De kwaliteit van de leraren en het aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt is volgens Nederlanders een gedeelde verantwoordelijkheid van zowel de overheid als de school.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

- Net als Nederlanders geven bijna negen op de tien ouders met kinderen in het basisonderwijs aan dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het lerarentekort en tweederde dat de overheid verantwoordelijk is voor de spreiding van allochtone leerlingen.
- Acht op de tien ouders zijn van mening dat gedragsproblemen een verantwoordelijkheid zijn van de school. Ook is een meerderheid van de ouders de mening toegedaan dat de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van de leraren primair de verantwoordelijkheid is van de school.
- Het merendeel van de ouders acht zichzelf primair verantwoordelijk voor de overdracht van waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind.
- Ouders leggen eveneens de verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang voornamelijk bij de overheid en zichzelf.

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

- Net als Nederlanders en ouders met kinderen in het basisonderwijs vinden ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs dat de hoofdverantwoordelijkheid voor het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen voornamelijk ligt bij de overheid.
- Iets meer dan de helft van de ouders legt de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt bij de overheid. Ongeveer een derde acht de school hiervoor verantwoordelijk. Het bedrijfsleven wordt in veel mindere mate als verantwoordelijke gezien.
- Meer dan de helft van de ouders vindt dat de school de primaire verantwoordelijkheid draagt voor de aansluiting van het voortgezet onderwijs op het vervolgonderwijs. Gedragsproblemen, de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van de leraren zijn eveneens aspecten waar ouders de school primair verantwoordelijk voor achten.
- Voor de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind en de overdracht van waarden en normen leggen ouders de verantwoordelijkheid vooral bij zichzelf. Vergeleken met 2005 valt op dat het percentage ouders wat zichzelf verantwoordelijk acht voor de overdracht van waarden en normen significant is gedaald.
- Ook ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs leggen de verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang vooral bij de overheid en bij ouders en leerlingen.

Autonomie

Nederlanders

- De helft van de Nederlanders geeft aan dat ouders, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen. In voorgaande jaren gaven nog zes op de tien Nederlanders dit aan.
- Iets minder dan de helft van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren.
- Vier op de tien Nederlanders zijn van mening dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

- Net als Nederlanders wil ruim de helft van de ouders met kinderen in het basisonderwijs een grotere rol voor zichzelf, leerlingen en studenten bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- Minder dan de helft van de ouders met kinderen in het basisonderwijs vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren.
- Vier op de tien ouders denken dat de kwaliteit van het onderwijs bevorderd zal worden door meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs.

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

- Vergelijkbaar met zowel Nederlanders als basisschoolouders wil meer dan de helft van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs een grotere rol voor zichzelf, leerlingen en studenten bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.

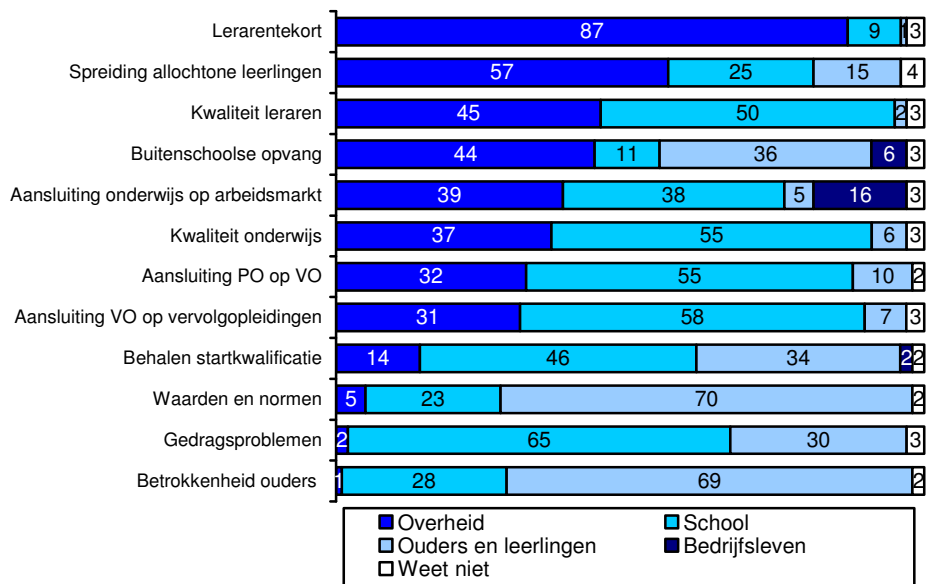
- Ruim vier op de tien ouders vinden het een goede zaak dat onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Dit aandeel ligt lager (sign.) dan in voorgaande jaren.
- Eveneens minder (sign.) ouders (vier op de tien ouders) dan in voorgaande jaren zijn het eens met de stelling dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert.

7.2. Verantwoordelijkheden

7.2.1. Verdeling verantwoordelijkheden volgens Nederlanders

Aan Nederlanders is gevraagd hoe zij de verdeling van de verantwoordelijkheden voor diverse aspecten van het onderwijs zien. Figuur 37 geeft deze resultaten weer. Nieuw dit jaar is het aspect buitenschoolse opvang.

Figuur 37. Verdeling van verantwoordelijkheden (%)
Basis. Nederlanders (n=1019)³⁵

De overheid is volgens de meeste Nederlanders de primair verantwoordelijke voor het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen. De school wordt meestal verantwoordelijk geacht voor gedragsproblemen op school, de aansluiting van onderwijstypen op elkaar en de kwaliteit van onderwijs.

- Evenals voorgaande jaren acht een ruime meerderheid van de Nederlanders (87%) de overheid primair verantwoordelijk voor het lerarentekort.
- Zes op de tien Nederlanders (57%) vinden de spreiding van allochtone leerlingen eveneens een primaire verantwoordelijkheid van de overheid. Dit percentage ligt lager (sign.) dan in 2005 (64%).

³⁵ Voor het aspect 'aansluiting VO op vervolgopleidingen' is de basis Nederlanders over VO en HO n=509. Voor het aspect 'aansluiting PO op VO' wordt de basis gevormd door Nederlanders over PO en MBO n=510.

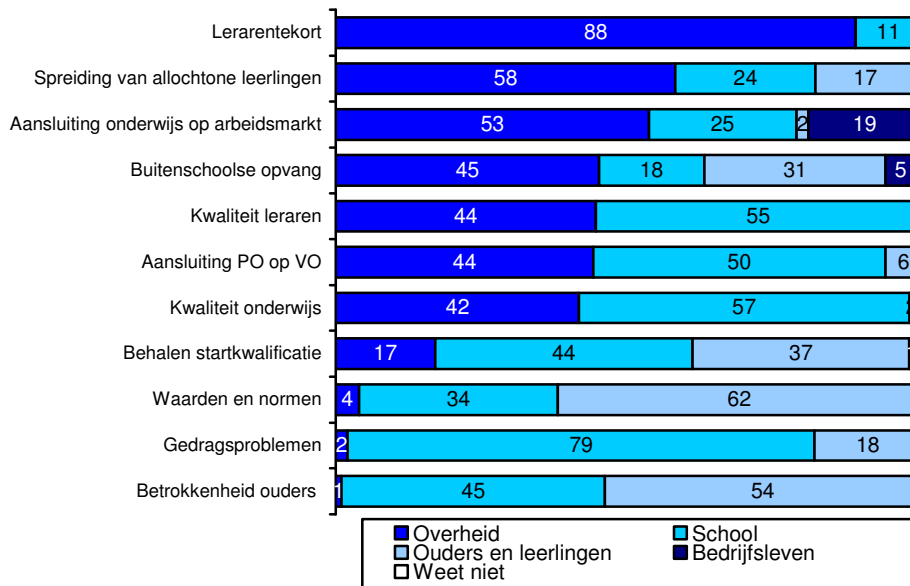
- Voor vier van de twaalf voorgelegde aspecten, te weten gedragsproblemen (65%), aansluiting van het voortgezet onderwijs op de vervolgopleidingen (57%), aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs (55%) en kwaliteit van het onderwijs (55%), acht meer dan de helft van de Nederlanders de school primair verantwoordelijk. In 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau.
- Daarnaast wordt de kwaliteit van de leraren door 50% van de Nederlanders gezien als een belangrijke verantwoordelijkheid van de school, zij het meer als gedeelde verantwoordelijkheid met de overheid (45%). Het behalen van een startkwalificatie wordt door krap de helft van de Nederlanders (46%) gezien als een primaire verantwoordelijkheid van de school.
- Voor twee aspecten worden vooral ouders verantwoordelijk gehouden. Dit zijn de overdracht van waarden en normen (70%) en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind (66%). Voor beide aspecten is het aandeel Nederlanders iets gedaald (niet sign.) ten opzichte van vorig jaar (respectievelijk 73% en 68%). Door de jaren heen blijven Nederlanders deze verantwoordelijkheden bij ouders leggen.
- Het aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt wordt door Nederlanders in mindere mate als verantwoordelijkheid gezien van het bedrijfsleven (16%) en meer als een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid (39%) en de school (38%).
- De verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang leggen Nederlanders zowel bij de overheid (44%) als bij ouders en leerlingen (36%). Slechts een kleine groep acht de school (11%) of het bedrijfsleven (6%) hiervoor verantwoordelijk.

7.2.2. Verdeling verantwoordelijkheden in het basisonderwijs

Aan ouders met kinderen in het basisonderwijs is eveneens gevraagd hoe de verantwoordelijkheden voor diverse aspecten van het onderwijs zijn verdeeld. Nieuw dit jaar is het aspect buitenschoolse opvang. Figuur 38 geeft de resultaten weer.

Figuur 38. Verdeling van verantwoordelijkheden (%)

Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

Het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen zijn vooral verantwoordelijkheden van de overheid. Gedragsproblemen, de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van leraren zijn vooral verantwoordelijkheden van de school.

- Net als Nederlanders, vindt de meerderheid van de ouders met kinderen in het basisonderwijs, dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het lerarentekort (88%). In 2005 en 2004 lag dit percentage op hetzelfde niveau met 89%. In 2003 lag het significant hoger op 96%.
- Zes op de tien ouders (58%) zijn van mening dat de overheid eveneens verantwoordelijk is voor de spreiding van allochtone leerlingen. Vergeleken met 2005 (65%) is dit percentage significant gedaald.
- Iets meer dan de helft (53%) van de ouders met kinderen in het basisonderwijs geeft aan dat de overheid verantwoordelijk is voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Eén op de vijf ouders (19%) legt hiervoor de verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven. Deze cijfers komen overeen met 2005.

- Een ruime meerderheid van de ouders (79%) met kinderen in het basisonderwijs blijft van mening dat de school primair verantwoordelijk is voor de gedragsproblemen op school zoals pesten, schelden en vechten.
- Ook de kwaliteit van het onderwijs (57%) is volgens ouders vooral de verantwoordelijkheid van de school. Het percentage ouders dat deze mening is toegedaan is wel gedaald (sign.) ten opzichte van voorgaande jaren toen het rond de 65% lag. Meer (sign.) ouders (42%) dan in voorgaande jaren leggen de verantwoordelijkheid hiervoor bij zichzelf.
- Eveneens geeft een meerderheid van de ouders (55%) aan dat de school primair verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de leraren. Dit percentage is toegenomen van 43% in 2003 tot 55% in 2005.
- De overdracht van waarden en normen (62%) en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind (54%) zijn de aspecten waarvoor het grootste deel van de ouders de verantwoordelijkheid bij zichzelf legt. Vergeleken met voorgaande jaren is dit percentage gedaald (sign.) en wordt de verantwoordelijkheid meer bij de school gelegd.
- De verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang leggen ouders zowel bij de overheid (45%) als bij ouders en leerlingen (31%). Net als Nederlanders acht slechts een beperkte groep ouders de school (18%) of het bedrijfsleven (5%) hiervoor verantwoordelijk.

Grote steden versus rest Nederland

Ouders woonachtig in de vier grote steden vinden vaker dan ouders in de rest van Nederland dat:

- het behalen van een startkwalificatie een verantwoordelijkheid is van *de school* (76% versus 42%).
- buitenschoolse opvang een verantwoordelijkheid is van *de school* (49% tegen 16%).

Ouders wonend *buiten* de vier grote steden vinden vaker dat:

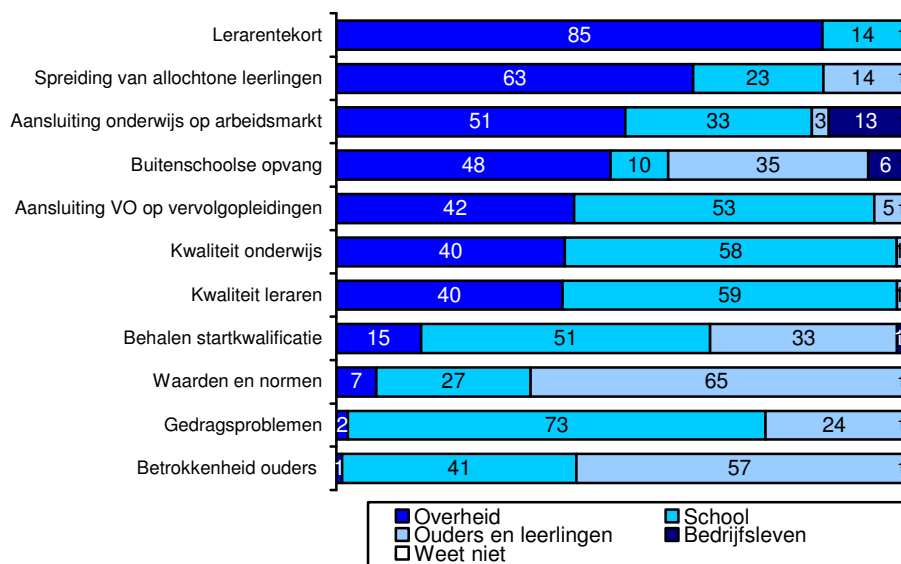
- de kwaliteit van het onderwijs een verantwoordelijkheid is van *de overheid* (43% tegen 16%).
- buitenschoolse opvang een verantwoordelijkheid is van *de overheid* (46% tegen 27%).
- het lerarentekort een verantwoordelijkheid is van *de overheid* (89% versus 76%).
- het behalen van een startkwalificatie een verantwoordelijkheid is van *ouders en leerlingen zelf* (38% versus 17%).

7.2.3. Verdeling verantwoordelijkheden in het voortgezet onderwijs

Figuur 39 geeft de verdeling van verantwoordelijkheden door ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs weer. Nieuw dit jaar is het vraagpunt buitenschoolse opvang.

Figuur 39. Verdeling verantwoordelijkheden (%)

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

Het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen worden tot verantwoordelijkheden van de overheid gerekend. Gedragsproblemen, de kwaliteit van leraren, de kwaliteit van het onderwijs, de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen en het behalen van een startkwalificatie worden meer als een verantwoordelijkheid van de school gezien.

- Vergelijkbaar met Nederlanders en ouders met kinderen het basisonderwijs, leggen ook ouders met een kind in het voortgezet onderwijs de verantwoordelijkheid voor het lerarentekort (85%) en de spreiding van allochtone leerlingen (63%) voornamelijk bij de overheid. Beide percentages komen overeen met voorgaande jaren.
- Ook de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt (51%) wordt door een meerderheid van de ouders als een verantwoordelijkheid van de overheid gezien. In 2005 lag dit percentage hoger (sign.) op 58%. Slechts 13% geeft aan dat dit aspect een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is.
- Ouders achten, net als in 2005, vooral zichzelf of hun kinderen (51%) en de school (33%) verantwoordelijk voor het behalen van een startkwalificatie. Het bedrijfsleven wordt (1%) zeer zelden als primair verantwoordelijke hiervoor gezien.

- De mate waarin de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het voortgezet onderwijs op het vervolgonderwijs door ouders bij de school wordt gelegd (53%) is licht (niet sign.) gedaald ten opzichte van 2005 (57%). Dit percentage blijft echter significant hoger liggen dan in 2004 (38%) en 2003 (39%).
- Gedragsproblemen blijven volgens de meeste ouders (73%) een verantwoordelijkheid van de school. Het aandeel ouders met deze mening is gelijk gebleven vergeleken met 2005 (72%). In 2004 (60%) lag dit percentage nog significant lager, in 2003 lag dit iets lager (niet sign.) op 68%.
- Evenals vorig jaar vindt 59% van de ouders dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leraren bij de school ligt.
- De twee aspecten waarvoor het grootste deel van de ouders de verantwoordelijkheid bij zichzelf legt zijn de overdracht van waarden en normen (65%) en de betrokkenheid bij de school van het kind (57%). Ten opzichte van vorig jaar (74%) valt op dat het percentage ouders wat zichzelf verantwoordelijk acht voor de overdracht van waarden en normen significant gedaald is.
- Ook ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs leggen de verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang zowel bij de overheid (48%) als bij ouders en leerlingen (35%).

VMBO versus HAVO en VWO

Ouders met kinderen in het VMBO zijn vaker van mening dat:

- de aansluiting van het voortgezet onderwijs op de arbeidsmarkt een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (17% tegen 10%).

Ouders met kinderen in het HAVO en VWO geven vaker aan dan ouders met een kind in het VMBO dat:

- de spreiding van allochtone leerlingen een verantwoordelijkheid is van *ouders en leerlingen zelf* (18% tegen 8%).
- buitenschoolse opvang een verantwoordelijkheid is van *de school* (14% versus 7%).
- het behalen van een startkwalificatie een verantwoordelijkheid van *de school* is (56% tegen 46%).
- de betrokkenheid van ouders bij de school een verantwoordelijkheid is van *de school* (47% versus 36%).

Grote steden versus rest Nederland

Ouders in de vier grote steden vinden vaker dan ouders in de rest van Nederland dat:

- de kwaliteit van het onderwijs een verantwoordelijkheid is van *de school* (71% tegen 57%).
- buitenschoolse opvang een verantwoordelijkheid is van *de school* (24% tegen 9%).

Ouders *buiten* de vier grote steden vinden vaker dat:

- de kwaliteit van het onderwijs een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (42% tegen 26%).
- buitenschoolse opvang een verantwoordelijkheid is van *ouders zelf* (37% tegen 17%).

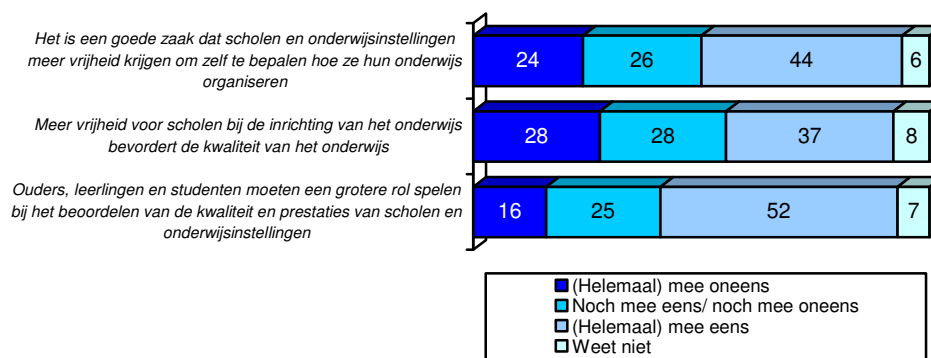
7.3. Autonomie

In deze paragraaf wordt ingegaan op hoe Nederlanders en ouders aankijken tegen de vergroting van de autonomie van scholen en onderwijsinstellingen met betrekking tot de organisatie van hun onderwijs. Verder wordt in kaart gebracht wat volgens hen het effect hiervan is op de kwaliteit van het onderwijs en of er een rol is weggelegd voor ouders, leerlingen en studenten bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.

7.3.1. Autonomie volgens Nederlanders

Figuur 40 geeft weer hoe Nederlanders denken over meer vrijheid voor scholen.

Figuur 40. Meer vrijheid voor scholen
Basis. Nederlanders (n=1019)

Nederlanders geven aan dat ouders, leerlingen en studenten bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties een grotere rol moeten spelen. Iets minder dan de helft van de Nederlanders is vóór meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van het onderwijs. Een meerderheid is echter neutraal of negatief over of dit de kwaliteit en prestaties van scholen bevordert.

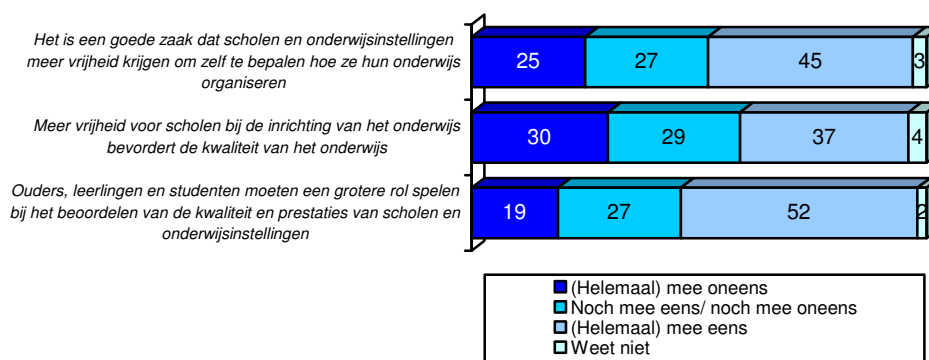
- Meer dan de helft van de Nederlanders (52%) geeft aan dat ouders, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs. In de voorgaande jaren lag dit percentage enigszins hoger met 57% in 2005 (niet sign.) en 60% in 2004 (sign.).
- Krap de helft van de Nederlanders (44%) is het eens met de stelling dat het een goede zaak is dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Dit percentage ligt lager (sign.) dan in 2005 (51%) en daarmee op het niveau van 2004 (46%).

- Ruim een derde van de Nederlanders (37%) is van mening dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert. In zowel 2005 (42%) als 2004 (43%) lag dit percentage iets hoger (niet sign.).

7.3.2. Autonomie in het basisonderwijs

Aan ouders met kinderen in het basisonderwijs zijn dezelfde vragen over autonomie voorgelegd. Figuur 41 geeft hiervan de resultaten weer.

Figuur 41. Meer vrijheid voor scholen
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=404)

Ouders, leerlingen en studenten moeten volgens basisonderwijs ouders bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties van scholen een grotere rol gaan spelen. Ouders zijn minder positief over meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van het onderwijs.

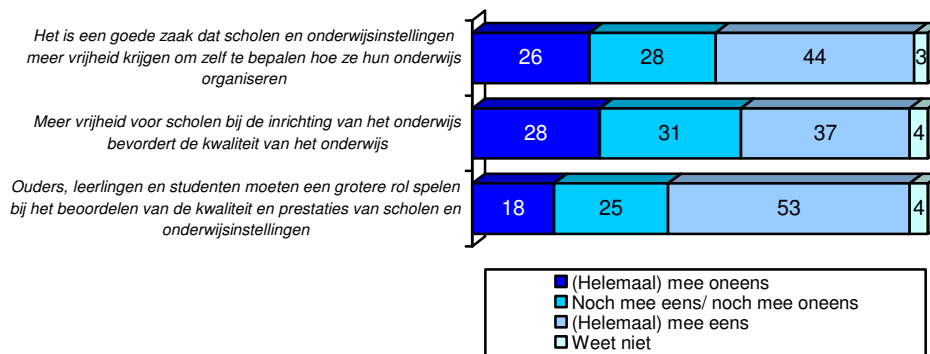
- Ruim de helft van de ouders (52%) vindt dat zichzelf, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs. In 2005 en 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (respectievelijk 54% en 55%).
- Van de ouders met kinderen in het basisonderwijs vindt 45% het een goed idee dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Dit percentage ligt enigszins lager (niet sign.) dan in 2005 (48%) en ligt daarmee op het niveau van 2004 (44%).
- Evenals Nederlanders vinden minder dan vier op de tien ouders (37%) dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen. Het aandeel ouders met een kind in het basisonderwijs dat deze mening is toegedaan is licht gestegen (niet sign.) ten opzichte van de voorgaande jaren (35% in 2005 en 33% in 2004).

7.3.3. Autonomie in het voortgezet onderwijs

Figuur 42 laat zien hoe ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs over autonomie denken.

Figuur 42. Meer vrijheid voor scholen

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=411)

Voortgezet onderwijs ouders zijn van mening dat zichzelf, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties van scholen. Ouders zijn verdeeld over meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van onderwijs. Daarnaast zijn ouders voor het merendeel niet overtuigd van de stelling dat meer vrijheid voor scholen de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen.

- Meer dan de helft van de ouders (53%) met een kind in het voortgezet onderwijs is het eens met de stelling dat zichzelf en hun kind(eren) een grotere rol moeten krijgen bij het beoordelen van het onderwijs. Dit percentage ligt op hetzelfde niveau als in 2005 (52%) en 2004 (55%).
- Van de ouders vindt 44% het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf hun onderwijs te organiseren. Dit aandeel is gedaald (niet sign.) ten opzicht van vorig jaar (49%). In 2004 bedroeg dit percentage nog 58% (sign. hoger). Over de jaren heen lijkt zich een neergaande trend te ontwikkelen.
- Significant minder ouders dan vorig jaar (37% tegen 45%) zijn het (helemaal) eens met de stelling dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert. Ook hier lijkt sprake van een dalende trend; in 2004 lag dit percentage hoger (sign.) op 49%.

8. Actuele onderwerpen

In dit hoofdstuk komen een aantal actuele onderwerpen aan bod die spelen binnen het onderwijs. Zowel Nederlanders als ouders hebben hun mening gegeven. Beknopt is ingegaan op de belangrijkste resultaten³⁶.

8.1. Actuele onderwerpen

De volgende onderwerpen komen aan de orde in hoofdstuk 8:

- Veiligheidsbeleid
- Bijzondere scholen
- Zwarte scholen
- Eindtoets basisonderwijs
- Buitenschoolse opvang
- Criteria schoolkeuze
- Ouderbetrokkenheid
- Onderwijstijd
- Personeelsbeleid leraren
- Studiefinanciering
- Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken
- Studiehouding van studenten
- De concurrentiepositie van de Nederlandse economie

Leeswijzer

Daar waar er significante verschillen optraden in achtergrondvariabelen is hiervan melding gemaakt in de rapportage. Het betreft voor de ouders de volgende variabelen:

- stedelijkheid (vier grote steden versus rest Nederland)
- levensbeschouwing (wel, geen)
- welstand (hoog, midden, laag)

Voor de Nederlanders is alleen de uitsplitsing gemaakt voor de achtergrondvariabele welstand.

8.1.1. *Veiligheidsbeleid*

- Zowel de meeste Nederlanders (81%) als ouders met een kind in het voortgezet onderwijs (84%) zijn van mening dat voor leerlingen die problemen blijven veroorzaken op school een oplossing buiten het onderwijs gezocht moet worden.
- Scholen moeten worden verplicht om geweldsincidenten te melden aan ouders volgens bijna alle Nederlanders (94%) en ouders (93%).
- Deze resultaten zijn nagenoeg onveranderd ten opzichte van 2005.

³⁶ Hoofdstuk 8 is in mei 2006 reeds gepubliceerd als afzonderlijke rapport genaamd: 'Onderwijsmeter 2006 Actuele onderwerpen'.

8.1.2. Bijzondere scholen

- Tweederde van de Nederlanders (65%) en ouders (67%) vindt dat bijzondere scholen net als openbare scholen iedere leerling zouden moeten aannemen.
- Ruim vier op de tien Nederlanders (44%) zijn van mening dat islamitische scholen evenveel bestaansrecht hebben als andere bijzondere scholen; ruim een kwart (29%) vindt van niet. Ouders zijn een vergelijkbare mening toegedaan: vier op de tien ouders (41%) geven aan dat islamitische scholen evenveel bestaansrecht hebben. In 2005 lag dit percentage significant hoger op 49%.
- Nederlanders met een gemiddeld of hoger welstandsniveau (beide 54%) geven vaker aan dat islamitische scholen evenveel bestaansrecht hebben als andere bijzondere scholen.
- Verschillen in achtergrondvariabelen:

<i>'Bijzondere scholen moeten net als openbare scholen iedere leerling aannemen'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
<ul style="list-style-type: none"> • niet gelovige ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • ouders met een laag welstandsniveau • gelovige ouders
Ouders VO:	Ouders VO:
<ul style="list-style-type: none"> • - 	<ul style="list-style-type: none"> • -
<i>'Islamitische scholen hebben evenveel bestaansrecht als andere bijzondere scholen'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
<ul style="list-style-type: none"> • ouders woonachtig in de 4 grote steden 	<ul style="list-style-type: none"> • ouders woonachtig in de rest van Nederland
Ouders VO:	Ouders VO:
<ul style="list-style-type: none"> • ouders met een hoog welstandsniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • ouders met een laag welstandsniveau

8.1.3. Zwarte scholen

Weinig Nederlanders (en ouders) gaan zelf de vorming van zwarte scholen tegen.

- Een kleine groep Nederlanders (22%) en een zeer kleine groep ouders (12%) geeft aan bereid te zijn om de vorming van zwarte scholen tegen te gaan door eigen kinderen te plaatsen op een andere dan de gewenste school. In 2005 lagen deze percentages hoger (sign.) op 27% (Nederlanders) en 18% (ouders).
- Verschillen in achtergrondvariabelen:

<i>'Om de vorming van 'zwarte' scholen tegen te gaan, zou ik bereid zijn mijn kind naar een andere school te brengen dan ik eigenlijk zou willen'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
<ul style="list-style-type: none"> • - 	<ul style="list-style-type: none"> • -

Ouders VO:

- ouders woonachtig in de 4 grote steden

Ouders VO:

- ouders woonachtig in de rest van Nederland

8.1.4. Eindtoets basisonderwijs

- Een ruime meerderheid van de Nederlanders (71%) geeft aan dat basisscholen ook zonder een eindtoets een goed advies kunnen geven over de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs. Ook de meeste ouders (76%) zijn het hiermee eens.
- Nederlanders (38%) zijn vaker (sign.) van mening dan ouders (31%) dat een eindtoets op de basisschool belangrijk is voor een goed advies voor het voortgezet onderwijs.
- De helft van de Nederlanders (47%) en ouders (52%) is het eens met de stelling dat het afnemen van een eindtoets leidt tot teveel stress onder leerlingen en ouders.
- Vier op de tien Nederlanders (43%) vinden dat een eindtoets een goed middel is om basisscholen te vergelijken. Een kwart van de Nederlanders (26%) is het hiermee oneens. Onder ouders zijn de meningen meer verdeeld over een eindtoets als vergelijkingsmiddel tussen basisscholen. Vier op de tien ouders (44%) vinden het een goed middel, eenderde van de ouders (33%) vindt het geen goed middel.
- Verschillen in achtergrondvariabelen:

'Een eindtoets op de basisschool is belangrijk voor een goed advies voor de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs'

Vaker (helemaal) mee eens

Ouders PO:

- -

Ouders VO:

- gelovige ouders

Minder vaak (helemaal) eens

Ouders PO:

- ouders woonachtig in de rest van Nederland

Ouders VO:

- -

'Het afnemen van een eindtoets leidt tot te veel stress bij de leerlingen en de ouders'

Vaker (helemaal) mee eens

Ouders PO:

- -

Ouders VO:

- niet gelovige ouders

Minder vaak (helemaal) eens

Ouders PO:

- -

Ouders VO:

- gelovige ouders

8.1.5. Buitenschoolse opvang

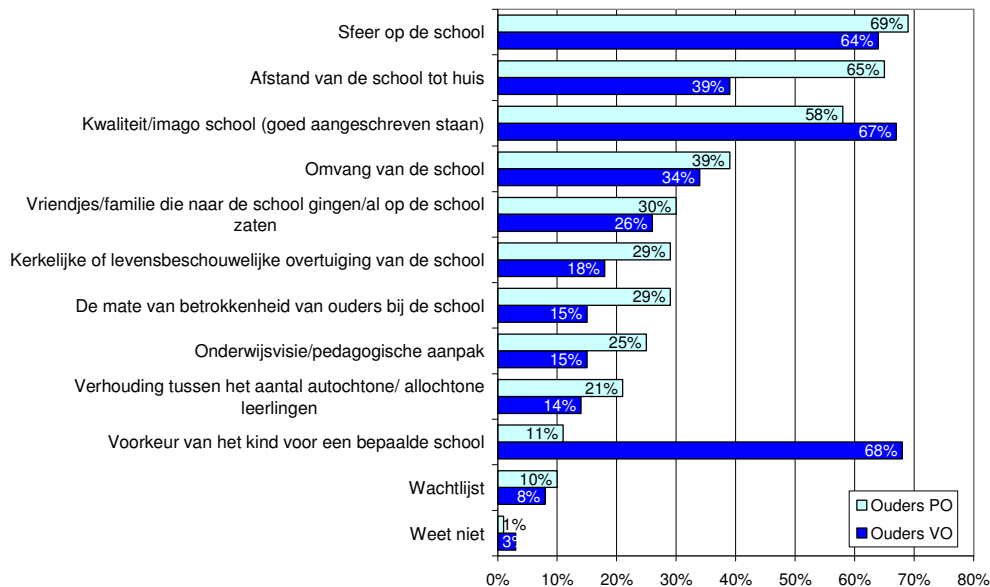
- De verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang leggen Nederlanders bij de overheid (44%) en bij ouders en leerlingen zelf (36%). Ouders verdelen eveneens deze verantwoordelijkheid over de overheid (47%) en ouders en leerlingen zelf (33%).
- Een kleine groep ouders (14%) met een kind in het basisonderwijs maakt gebruik van buitenschoolse opvang. Ouders met een hoger welstandsniveau maken vaker gebruik van buitenschoolse opvang (29%).

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs geven aan bijna nooit gebruik te maken van buitenschoolse opvang.
- Indien de basisschool van het kind de buitenschoolse opvang zou coördineren zou een kwart (26%) van de ouders er gebruik van maken. Vooral ouders met een hoger welstandsniveau geven aan meer gebruik te maken van kinderopvang als de school deze zou coördineren. Ouders met een lager welstandsniveau blijven aangeven weinig tot geen gebruik te maken van buitenschoolse opvang, ook als de school deze zou coördineren.

8.1.6. Criteria schoolkeuze

- Bij de keuze voor de huidige basisschool van het kind worden door ouders als belangrijkste aspecten genoemd: de kwaliteit en het imago van de school (goed aangeschreven staan) (24%), de afstand van de school tot huis (21%), de sfeer op school (14%) en de kerkelijke of levensbeschouwelijke richting van de school (12%).
- De voorkeur van het kind voor een bepaalde school (35%) is voor ouders met een kind in het voortgezet onderwijs het belangrijkste aspect bij de keuze van de huidige school van het kind. Vergelijkbaar met het basisonderwijs wordt door 22% van de ouders de kwaliteit en het imago van de school als belangrijkste keuzecriterium genoemd.

Naast het meest belangrijke aspect hebben ouders aangegeven welke drie overige aspecten nog meer belangrijk waren voor de keuze van de huidige school van het kind. De onderstaande figuur geeft het totaaloverzicht van de gekozen antwoorden weer (de vier belangrijkste aspecten):

- Door ouders met een kind in het basisonderwijs worden als belangrijkste keuzecriteria genoemd: de sfeer op school (69%), de afstand van de school tot huis (65%), de kwaliteit/imago van de school (58%) en de omvang van de school (39%).

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs noemen vooral de voorkeur van het kind (68%), de kwaliteit/imago van de school (67%), de sfeer op school (64%) en de afstand van de school tot huis (39%).

8.1.7. Ouderbetrokkenheid

- Vier op de tien ouders (38%) zijn van mening dat scholen veel beter functioneren als ze meer overleggen met ouders. Een enigszins grotere groep ouders (44%) staat hier neutraal tegenover.
- Met de stelling dat ouders te weinig verstand van zaken hebben om zich met het schoolbeleid te bemoeien zijn meer ouders het oneens (39%) dan eens (29%).
- De helft van de ouders (49%) geeft aan dat ouders zich alleen met praktische zaken moeten bemoeien, niet met het beleid.
- Een kleine groep ouders (20%) wil meer inspraak krijgen op school, de meeste ouders (50%) zijn neutraal over de gewenste hoeveelheid inspraak op school.
- Verschillen in achtergrondvariabelen:

<i>'Scholen functioneren veel beter als ze meer overleggen met ouders'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
• ouders met een laag welstandsniveau	• -
Ouders VO:	Ouders VO:
•	• ouders woonachtig in de rest van Nederland

<i>'Ik vind dat ouders zich alleen met praktische zaken moeten bemoeien, niet met het beleid'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
• ouders woonachtig in de rest van Nederland	• ouders woonachtig in de 4 grote steden
Ouders VO:	Ouders VO:
• -	• -

<i>'Ik vind dat ouders meer inspraak moeten krijgen op school'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
•	• -
Ouders VO:	Ouders VO:
• ouders woonachtig in de 4 grote steden	• -

8.1.8. Onderwijstijd

- Een ruime meerderheid van de ouders met een kind in het primair of voortgezet onderwijs (81%) geeft aan dat de school van hun kind voldoende onderwijstijd aanbiedt.
- Eveneens geeft een ruime meerderheid van de ouders (79%) aan voldoende geïnformeerd te worden aan het begin van het schooljaar over het aantal ingeroosterde uren onderwijstijd.

Aan Nederlanders is uitsluitend gevraagd of het beroepsonderwijs voldoende verplichte onderwijstijd aanbiedt.

- Eenderde (32%) van de Nederlanders vindt dat het beroepsonderwijs voldoende onderwijstijd aanbiedt. De helft van de Nederlanders heeft geen uitgesproken mening over dit onderwerp.
- Nederlanders (38%) met een lager welstandsniveau zijn vaker van mening dat opleidingen in het beroepsonderwijs voldoende onderwijstijd aanbieden.
- Verschillen in achtergrondvariabelen:

<i>'De school van het kind biedt voldoende onderwijstijd aan'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
• -	• -
Ouders VO:	Ouders VO:
• gelovige ouders	• niet-gelovige ouders

<i>'De school van het kind informeert u aan het begin van het schooljaar voldoende over het aantal ingeroosterde uren onderwijstijd'</i>	
Vaker (helemaal) mee eens	Minder vaak (helemaal) eens
Ouders PO:	Ouders PO:
• ouders met een laag welstandsniveau	• -
Ouders VO:	Ouders VO:
• gelovige ouders	• niet-gelovige ouders

De volgende actuele onderwerpen zijn alleen aan Nederlanders voorgelegd.

8.1.9. Personeelsbeleid leraren

- Acht op de tien Nederlanders (80%) blijven, net als in 2005, van mening dat het goed is dat er binnen de school steeds meer mogelijkheden zijn voor het opleiden van onderwijspersoneel.
- Ruim de helft van de Nederlanders (54%) geeft aan dat prestatiebeloning voor leraren een goede zaak is. Een op de vijf (20%) is tegen prestatiebeloning. In 2005 waren meer (sign.) Nederlanders (25%) tegen prestatiebeloning voor leraren.

8.1.10. (Studie)financiering

- Met de stelling dat studenten in het hoger onderwijs zelf meer aan hun studie moeten betalen dan studenten aan een middelbare beroepsopleiding, zijn net als in 2004 en 2005 meer Nederlanders het oneens (37%) dan eens (27%). Nederlanders met een hoog welstandsniveau zijn het vaker eens met de stelling (33%).
- Eenderde van de Nederlanders (34%) is van mening dat de studiefinanciering in Nederland goed geregeld is, twee op de tien (22%) Nederlanders zijn deze mening niet toegeedaan. In 2005 (26%) en 2004 (28%) waren meer (sign.) Nederlanders negatief over de manier waarop de studiefinanciering in Nederland is geregeld.
- Nederlanders met een hoog welstandsniveau zijn positiever (sign.) over de wijze waarop de studiefinanciering is geregeld (41%).

8.1.11. Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken

- Net als vorig jaar is een kleine meerderheid van de Nederlanders (55%) positief over het stellen van aanvullende eisen aan de toelating van studenten om verschillende kwaliteitsniveaus te realiseren. In 2004 lag dit percentage nog significant hoger (62%). Nederlanders met een hoog welstandsniveau staan vaker (sign.) positief tegenover het stellen van aanvullende eisen (68%).
- Ongeveer de helft van de Nederlanders (49%) vindt het een goede zaak dat er binnen het hoger onderwijs verschillende kwaliteitsniveaus ontstaan. Ten opzichte van 2005 (55%) en 2004 (56%) is dit percentage significant gedaald.
- Vooral Nederlanders met een hoger welstandsniveau zijn voorstander van het ontstaan van verschillende kwaliteitsniveaus (57%).
- Variëren van het collegegeld om kwaliteitsniveaus te realiseren blijft meer tegenstanders (36%) dan voorstanders (26%) houden. Het percentage voorstanders is gedaald (sign.) vergeleken met zowel 2005 (34%) als 2004 (30%). Nederlanders met een hoger welstandsniveau zijn het meest uitgesproken over dit onderwerp; 43% geeft aan tegenstander te zijn, 34% voorstander.
- De helft van de Nederlanders (52%) blijft van mening dat instellingen in het hoger onderwijs op hun prestaties moeten kunnen worden afgerekend. Nederlanders met een gemiddeld (56%) en hoger (68%) welstandsniveau zijn het hier vaker (sign.) mee eens.

8.1.12. Studiehouding studenten

- Van studenten mag verwacht worden dat zij zich inzetten voor maximale studieresultaten, in plaats van maar net een voldoende halen. Driekwart van de Nederlanders (73%) onderschrijft deze stelling net als in 2005 (75%).
- Net als vorig jaar vinden zes op de tien Nederlanders (61%) dat studenten meer collegegeld moeten betalen als ze langer over de studie doen. Nederlanders met een hoog welstandsniveau zijn het hier vaker (sign.) mee eens (67%).
- Tweederde van de Nederlanders (64%) geeft aan dat het goed is als studenten naast hun studie een bijbaan hebben. Slechts weinig Nederlanders (9%) zijn hier (net als in 2005) op tegen.
- Ruim vier op de tien Nederlanders (45%) zijn van mening dat studenten 40 uur per week aan hun studie moeten besteden. In 2005 lag dit percentage met 40% lager (sign.). Ne-

derlanders met een hoger welstandsniveau zijn het vaker (sign.) eens met de stelling (55%).

- De werkdruk van studenten wordt door slechts een klein deel van de Nederlanders (12%) te hoog bevonden. In 2005 lag dit percentage iets hoger op 16%, in 2004 significant hoger op 25%. Vier op de tien Nederlanders (40%) vinden de werkdruk niet te hoog. Nederlanders met een hoog of gemiddeld welstandsniveau vinden de werkdruk vaker (sign.) niet te hoog (60%).
- Ruim de helft van de Nederlanders (56%) heeft geen uitgesproken mening over de vraag of opleidingen in het hoger onderwijs voldoende individuele aandacht besteden aan studenten met betrekking tot studiebegeleiding. Eén op de vijf Nederlanders (19%) blijft vinden dat opleidingen in het hoger onderwijs voldoende individuele aandacht besteden aan studenten met betrekking tot studiebegeleiding; een kwart (25%) is het hier niet mee eens.
- Een minderheid van de Nederlanders (22%) geeft aan dat studenten in Nederland bij het kiezen van hun studie voldoende rekening houden met de kansen op de arbeidsmarkt. Drie op de tien Nederlanders (31%) zijn het hier niet mee eens, de meeste Nederlanders (49%) hebben echter geen uitgesproken mening over dit onderwerp.

8.1.13. De concurrentiepositie van de Nederlandse economie

- Van de ondervraagde Nederlanders is 43% het eens met de stelling dat er meer hoogopgeleiden moeten komen om de Nederlandse economie concurrerend te houden. Een in omvang vergelijkbare groep Nederlanders (39%) heeft hierover geen uitgesproken mening. In 2004 en 2005 lagen deze percentages op een vergelijkbaar niveau.
- Nederlanders met een hoger welstandsniveau zijn vaker (sign.) van mening dat er meer hoogopgeleiden moeten komen (57%).
- Meer uitgesproken zijn Nederlanders over excellente opleidingen. De helft van de Nederlanders (53%) geeft, evenals in voorgaande jaren, aan dat excellente opleidingen noodzakelijk zijn voor de concurrentiepositie van Nederland. Nederlanders met een hoog welstandsniveau zijn deze mening vaker (sign.) toegegaan (67%).

9. Bijlagen

9.1. Definities variabelen

Persoonlijke kenmerken

- Geslacht: man, vrouw
- Leeftijd: 18-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60+
- Welstandsniveau:
 1. Laag: netto gezinsinkomen lager dan €1.750 per maand
 2. Midden: netto gezinsinkomen tussen de €1.750 en €2.750 per maand
 3. Hoog: netto gezinsinkomen hoger dan €2.750 per maand
- Urbanisatie/ woonplaats:
 1. Grote stad (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag of Utrecht)
 2. Rest Nederland
- Gelovig:
 1. Ja: behoort tot een van de levensbeschouwelijke richtingen
 2. Nee: behoort tot niet een van de levensbeschouwelijke richtingen

Kenmerken met betrekking tot de school van het kind

- Grootte van de school: geschat aantal leerlingen door ouders
 1. basisonderwijs:

kleine school (100 tot 125)
er tussenin/ gemiddeld
grote school (400 tot 500)
 2. voortgezet onderwijs:

kleine school (paar honderd leerlingen)
er tussenin/ gemiddeld
grote school (duizend)

9.2. Onderzoeksverantwoording

9.2.1. Opzet en methode

De onderwijsmeter 2006 is uitgevoerd via het 'hybride design'. Bij deze opzet worden respondenten in eerste instantie telefonisch benaderd voor deelname aan het onderzoek. Deze telefonische voorfase heeft als doel de respondenten te screenen en te selecteren, in dit geval op het onderwijstype van hun kind. De voorselectie maakt het zodoende mogelijk de vragenlijst op de respondent af te kunnen stemmen. Daarnaast verhoogt de telefonische voorfase de betrokkenheid van de respondent. Tijdens deze voorfase kan men kiezen hoe men in de hoofdfase wil responderen: schriftelijk of via Internet

9.2.2. Vragenlijst

Voor de onderwijsmeter 2006 zijn 6 hoofdversies van de vragenlijst ontwikkeld:

1. Nederlanders over het basisonderwijs
2. Nederlanders over het voortgezet onderwijs
3. Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs
4. Nederlanders over het hoger onderwijs
5. Ouders over het basisonderwijs
6. Ouders over het voortgezet onderwijs

De vragenlijst voor Nederlanders bestond grofweg uit de volgende onderdelen:

- Succesfactoren en zorgpunten
- De kwaliteit en inhoud van het onderwijs in het algemeen
- Algemene onderwerpen
- Het beroep van leraar
- Het vervolgonderwijs (VMBO en MBO)
- Het hoger onderwijs
- Verantwoordelijkheden in het onderwijs
- Meer ruimte voor scholen
- Achtergrondkenmerken

De vragenlijst voor ouders was als volgt opgebouwd:

- Algemene vragen over de school van het kind
- Succesfactoren en zorgpunten
- De kwaliteit en inhoud van het onderwijs in het algemeen
- De kwaliteit en inhoud van de school van het kind
- Algemene onderwerpen
- Vervolgonderwijs
- Verantwoordelijkheden
- Meer ruimte voor scholen
- Achtergrondkenmerken

9.2.3. *Uitvoering van het onderzoek*

Telefonische voorselectie

Respondenten zijn allereerst telefonisch benaderd voor deelname aan de Onderwijsmeter. Deze telefonische voorselectie vindt plaats op de telefonische unit van MarketResponse. MarketResponse en The SmartAgent Company maken hiertoe gebruik van het CATI-systeem, hetgeen staat voor Computer Assisted Telephone Interviewing.

Na een korte uitleg is aan de respondenten gevraagd of zij bereid waren deel te nemen aan de Onderwijsmeter. Vervolgens is een aantal selectievragen voorgelegd ter bepaling van de versie van de vragenlijst die men toegestuurd zou krijgen. Tot slot is tijdens dit gesprek de voorkeur voor een schriftelijke of internetvragenlijst vastgelegd.

Het hoofdonderzoek: schriftelijk en Internet onderzoek

Bij het *schriftelijke onderzoek*, waarbij respondenten zelf een vragenlijst invullen (self-completion), is gebruik gemaakt van zogenaamde OMR-vragenlijsten. OMR staat voor Optical Mark Reading. Dit houdt in dat de gegevens van de ingevulde vragenlijsten worden ingevoerd met behulp van computer-scanning. Het gebruikte systeem, BVScan geheten, kent vrijwel geen beperkingen op het gebied van opmaak, lay-out, formaat, lettertype, invulschema's en dergelijke. Het systeem stelt wel enkele specifieke eisen aan de productie van de vragenlijsten. In die zin, dat elke pagina moet worden voorzien van OMR-codes. Er kan gebruik worden gemaakt van een algemene onderzoekscodering (waarmee het systeem bij de data-entry vast stelt bij welk onderzoek de betreffende vragenlijst behoort) of van een unieke codering (waarmee het systeem niet alleen het onderzoek, maar ook elke individuele vragenlijstpagina kan identificeren). Unieke codering wordt bijvoorbeeld gebruikt bij onderzoeken waarbij de gegevens van twee verschillende vragenlijsten aan elkaar moeten worden gekoppeld, zoals in het geval van de Onderwijsmeter. Tijdens het scannen worden continu kwaliteitscontroles uitgevoerd, zowel op de kwaliteit van de data-entry zelf als op de kwaliteit van invullen van de vragenlijst door de respondent.

Bij het *Internet onderzoek* is gebruikt gemaakt van het software programma Visual QSL voor het programmeren van de vragenlijst. Het genereren van de data gebeurt met behulp van het software pakket Bellview Web.

9.2.4. *Steekproef*

De *populatie* wordt gevormd door de gehele Nederlandse bevolking.

De *onderzoeksdoelgroep* bestaat enerzijds uit doorsnee Nederlanders en anderzijds uit Nederlanders met schoolgaande kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Het *steekproefkader* wordt gevormd door de Onderzoek Groep van MRN. De Onderzoek Groep is een aselekt tot stand gekomen steekproef van ongeveer 25.000 huishoudens met daarbinnen circa 60.000 personen die representatief is voor Nederland volgens de Gouden Standaard van het CBS (2004). De leden van De Onderzoek Groep hebben aangegeven op regelmatige basis mee te willen te doen aan marktonderzoek van MarketResponse. In het algemeen kunnen als voordelen van De Onderzoek Groep worden genoemd:

- zeer betrouwbare resultaten door commitment van de deelnemers
- lage non-response
- efficiënte preselectie en herbenadering zijn mogelijk
- trends volgen op gezins- en individueel niveau

- uitgebreide achtergrondinformatie van de huishoudens en individuen beschikbaar

De *methode van steekproeftrekking* is als volgt:

In eerste instantie zijn voor de groep Nederlanders uit het steekproefkader twee proportioneel gestratificeerde personensteekproeven getrokken. De stratificatie heeft plaatsgevonden op de variabelen opleiding en het wel of niet hebben van een kind in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar oud. De ene steekproef bestond uit Nederlanders van 18 jaar of ouder zonder kinderen. De andere bestond uit Nederlanders met in het gezin één of meer kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar oud, waarvan zij de opvoeder zijn.

Vervolgens is voor de groep ouders uit het steekproefkader een gestratificeerde personensteekproef getrokken. De stratificatie heeft plaatsgevonden op de variabele opleiding omdat de opleiding van de ondervraagde zijn/ haar mening over onderwijs beïnvloedt. De steekproef bestond uit personen met in het gezin één of meer kinderen van tussen de 4 en 20 jaar oud, waarvan zij de opvoeder zijn.

9.2.5. Responseverantwoording

Telefonische selectie

Tabel 21 geeft de responseverantwoording weer van de telefonische voorselectie die in het kader van dit onderzoek is gevoerd. De totale bruto steekproef (ouders en Nederlanders) voor de telefonische selectie was n=4.946.

Tabel 21. Responseverantwoording telefonische selectie

	Nederlanders		Ouders	
	N	%	N	%
Bruto steekproef waarvan:	N=2.552		N=2.394	
- Infotoon	15	1	17	1
- Bedrijfsnummer/fax	6	0	9	0
- Maximale belpoging/ in gesprek/geen gehoor	150	6	82	3
- Overige redenen	18	1	20	1
Aantal contacten waarvan:	N=2.363	%	N=2.266	%
- Weigering	98	4	82	3
- Tijdens veldwerkperiode geen afspraak mogelijk	97	4	116	5
- Vage afspraak	8	0	155	6
- Taalprobleem	0	0	1	0
- Quotacel vol tijdens selectie gesprek	57	2	445	19
- Quotacel vol voorafgaand	298	12	359	15
Geslaagde gesprekken	N=1.805	71	N=1.108	46

Hoofdonderzoek

De bruto steekproef, na de telefonische selectie, bestond uit 2.913 personen. Dit vertegenwoordigt 1,6 keer de te realiseren netto steekproef. In totaal werden n=1.834 personen ondervraagd. Het responsepercentage voor het hoofdonderzoek komt daarmee op 63%. Tabel 22 geeft de uitsplitsing van de response naar subgroep weer.

Tabel 22. Responseverantwoording hoofdonderzoek

Basis	Bruto	Netto	%
Nederlanders over het basisonderwijs	469	254	54
Nederlanders over het voortgezet onderwijs	455	251	55
Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs	429	256	60
Nederlanders over het hoger onderwijs	452	258	57
Ouders over het basisonderwijs	557	404	73
Ouders over het voortgezet onderwijs	551	411	75
Totaal	2.913	1.834	63

9.2.6. Veldwerk

De telefonische voorselectie heeft plaatsgevonden van 27 februari tot en met 13 maart 2006. Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 31 maart tot en met 17 april 2006.

Na ruim een week veldwerk is een reminder verstuurd aan alle respondenten.

De uitvoering van het veldwerk heeft plaatsgevonden conform Esomarrichtlijnen. Dit houdt onder meer in dat respondenten de garantie hebben gekregen dat hun anonimiteit wordt gerespecteerd (persoonsgegevens worden niet aan de opdrachtgever doorgespeeld of gekopieerd aan andere gegevens).

9.2.7. Weging

Om op basis van het steekproefonderzoek uitspraken over de populatie te kunnen doen, is het van belang dat de steekproef representatief is. Dit betekent dat de steekproef qua samenstelling zoveel mogelijk moet overeenkomen met de populatie.

Door differentiële non-response wijkt de steekproef qua samenstelling af van de populatie. Om de invloed hiervan op de totaalresultaten te corrigeren zijn de resultaten gewogen.

MarketResponse maakt gebruik van een wegingprogramma dat werkt met wegingtargets. Dit houdt in dat aan het programma een aantal targettabellen (matrices of alleen randtotalen) met populatiekenmerken wordt aangeboden. Deze gegevens worden door het programma vergeleken met de ongewogen steekproef. Door het toekennen van gewichten (de zogenaamde weefactoren) aan individuele respondenten zorgt het programma ervoor dat de steekproef qua samenstelling overeenkomt met de populatie (targets). Het programma 'zoekt' stapsgewijs (iteratief) naar de optimale oplossing. Dit is de oplossing waarbij de targets zo dicht mogelijk worden benaderd, terwijl de weefactoren zo weinig mogelijk afwijken van het 'ideaal' (= weefactor 1).

Door de weging tellen antwoorden van personen in ondervertegenwoordigde groepen (in de steekproef) relatief zwaarder mee in het totaalresultaat; de antwoorden van oververtegenwoordigde groepen tellen juist minder zwaar mee.

In dit onderzoek is gewogen op Nielsen-7 en op de matrix leeftijd x geslacht. De oudergroepen zijn daarnaast tevens gewogen op etniciteit, de burgergroepen op opleiding. De basis voor de wegingtargets wordt voor de Nederlanders gevormd door de Zilveren Standaard (dit is de AGB Minicensus 2000 aangepast voor 2002). Voor de ouders zijn de targets afgeleid uit gegevens die bekend zijn van De Onderzoek Groep. De wegingsfactoren voor de variabele etniciteit zijn gebaseerd op cijfers van het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS).

De weging is uitgevoerd op de afzonderlijke subgroepen Nederlanders PO, Nederlanders VO, Nederlanders MBO, Nederlanders HO, ouders PO en ouders VO. Een overzicht van de minimale en maximale weefactoren, alsmede voor de efficiency per subgroep staat weergegeven in tabel 23.

Tabel 23. Minimale en maximale wegingsfactoren en efficiency per subgroep

Subgroep	Min	Max	Efficiency
Nederlanders over het PO	0.53	4.44	75 %
Nederlanders over het VO	0.60	2.51	85 %
Nederlanders over het MBO	0.58	1.90	89 %
Nederlanders over het HO	0.53	3.87	78 %
Ouders over het PO	0.58	3.24	75 %
Ouders over het VO	0.56	2.86	79 %

9.2.8. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Het onderzoek is gebaseerd op een steekproef, dat wil zeggen dat niet de gehele populatie is ondervraagd. Op basis van de gegevens kan derhalve een schatting worden gemaakt van de werkelijkheid. Van deze schatting kan worden aangegeven hoe nauwkeurig en betrouwbaar deze is. De nauwkeurigheid van de resultaten wordt aangegeven met marges of intervallen die bepaald worden door de omvang van de steekproef, het gevonden percentage en het betrouwbaarheidsniveau. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95% aangehouden, hetgeen inhoudt dat er een kans van 95% is dat de schattingen correct zijn.

In tabel 24 zijn de maximale en minimale afwijkingen aangegeven voor een aantal steekproefgroottes.

Tabel 24. Minimale en maximale afwijkingen bij verschillende steekproefgroottes marges bij verschillende steekproefgroottes en een betrouwbaarheidsniveau van 95%

	steekproef- omvang	maximale afwijking	minimale afwijking
n=	50	13,9%	2,8%
n=	75	11,3%	2,3%
n=	100	9,8%	2,0%
n=	150	8,0%	1,6%
n=	200	6,9%	1,4%
n=	300	5,7%	1,1%
n=	400	4,9%	1,0%
n=	500	4,4%	0,9%
n=	700	3,7%	0,7%

Een uitgebreid overzicht van de afwijkingmarges bij verschillende steekproefgroottes is in de vorm van een nomogram opgenomen in de bijlage 5 van dit rapport.

9.3. Verschillen tussen subgroepen

In de Onderwijsmeter 2006 is voor ouders (daar waar significant verschillend) een uitsplitsing op de achtergrondvariabelen VMBO versus HAVO en VWO en de vier grote steden versus de rest van Nederland opgenomen.

Deze bijlage biedt een overzicht van de invloed van de grootte van de school van het kind en van het welstandniveau van de ouders op de mening over het onderwijs. Bij de onderwerpen 'verdeling van verantwoordelijkheden binnen het onderwijs' en 'autonomie' is eveneens gekeken naar de invloed van het geloof van de ouders. De indeling van bovenstaande variabelen is beschreven in bijlage 1.

Hieronder worden de meest opvallende significante resultaten per onderwijstype gerapporteerd.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

Grote versus kleine scholen

Relatief meer ouders met kinderen op *grote scholen dan op kleine scholen* geven aan:

- zich zorgen te maken over de omvang van de school van hun kind (44% tegen 20%)
- zich zorgen te maken over de grootte van de klassen op de school van hun kind (67% tegen 49%)
- zich *geen* zorgen te maken over de kwaliteit van leraren op de school van hun kind (78% versus 60%)
- dat scholen meer aandacht moeten besteden aan Nederlandse geschiedenis en democratie (21% tegen 9%)
- dat hun kind zich *voldoende* veilig voelt op school (95% tegen 85%)

Relatief meer ouders met kinderen op *kleine scholen dan op grote scholen* geven aan:

- zich zorgen te maken over de kwaliteit van leraren op de school van hun kind (40% versus 22%)
- zich *geen* zorgen te maken over de omvang van de school van hun kind (80% tegen 56%)
- zich *geen* zorgen te maken over de grootte van de klassen op de school van hun kind (51% tegen 33%)
- dat de primaire verantwoordelijkheid van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt ligt bij het bedrijfsleven (30% tegen 12%)

Verschillen tussen een hoog en laag inkomen

Relatief meer ouders met een hoog inkomen geven aan:

- zich zorgen te maken over of er genoeg voorzieningen op de school van hun kind aanwezig zijn (zoals lokalen, leerboeken en computers) (37% tegen 14%)
- zich *geen* zorgen te maken over het gebruik van alcohol en drugs op de school van hun kind (82% tegen 63%)
- zich *geen* zorgen te maken over de veiligheid van hun kind op school (81% tegen 63%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- zich *geen* zorgen te maken over de kwaliteit van de schoolleiding: de wijze waarop de school van hun kind wordt geleid (85% tegen 58%)
- dat de school van hun kind meer aandacht moet besteden aan persoonlijke ontwikkeling, zoals het ontwikkelen van zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen (66% tegen 34%)
- dat hun kind zich voldoende veilig voelt op school (97% tegen 84%)
- op dit moment gebruik te maken van buitenschoolse opvang (29% tegen 8%)
- dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het lerarentekort (93% tegen 79%)
- dat de overheid primair verantwoordelijk is voor de spreiding van allochtone leerlingen (76% tegen 52%)

Relatief meer ouders met een laag inkomen geven aan:

- zich zorgen te maken over het gebruik van alcohol en drugs op de school van hun kind (37% tegen 18%)
- zich zorgen te maken over de veiligheid van hun kind op school (37% tegen 19%)
- zich zorgen te maken over de kwaliteit van de schoolleiding: de wijze waarop de school van hun kind wordt geleid (42% tegen 15%)
- zich *geen* zorgen te maken over of er genoeg voorzieningen op de school van hun kind aanwezig zijn (zoals lokalen, leerboeken en computers) (86% tegen 63%)
- op dit moment *geen* gebruik te maken van buitenschoolse opvang (91% tegen 82%)
- dat de school (leraren en directie) primair verantwoordelijk is voor het lerarentekort (21% tegen 7%)
- dat de school (leraren en directie) primair verantwoordelijk is voor de spreiding van allochtone leerlingen (29% tegen 9%)

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

Grote versus kleine scholen

Relatief meer ouders met kinderen op *grote scholen dan op kleine scholen* geven aan:

- zich zorgen te maken over het gebruik van alcohol en drugs op de school van hun kind (60% tegen 44%)
- zich *geen* zorgen te maken over lesuitval (63% tegen 56%)
- dat de overheid primair verantwoordelijk is voor de kwaliteit van leraren (48% tegen 28%)

Relatief meer ouders met kinderen op *kleine scholen dan op grote scholen* geven aan:

- zich *geen* zorgen te maken over de werkdruk voor leraren (56% tegen 42%)
- zich *geen* zorgen te maken over een tekort aan personeel (52% tegen 40%)
- dat de school van het kind meer aandacht moet besteden aan feitenkennis (76% versus 53%)
- dat de school van het kind meer aandacht moet besteden aan zelfstandig kunnen werken (63% versus 47%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- dat de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteedt aan voorbereiding op en begeleiding tijdens stages (25% tegen 11%)
- dat de school van hun kind *voldoende* toezicht houdt buiten de lessen (72% tegen 57%)
- dat de school van hun kind hen *voldoende* informeert over de vorderingen van hun kind (79% tegen 61%)
- dat de school (leraren en directie) primair verantwoordelijk is voor de kwaliteit van leraren (71% tegen 51%)
- dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het behalen van een startkwalificatie (d.w.z. een diploma voor toegang tot het vervolgonderwijs zoals het MBO) (23% tegen 15%)

Verschillen tussen een hoog en laag inkomen:

Relatief meer ouders met een hoog inkomen geven aan:

- zich zorgen te maken over of hun kinderen niet genoeg of de verkeerde dingen leren op school (56% tegen 45%)
- zich zorgen te maken over de kwaliteit van leraren op de school van hun kind (51% tegen 32%)
- zich *geen* zorgen te maken over de werkdruk van leerlingen (62% tegen 29%)
- dat de school van hun kind meer aandacht moet besteden aan studie en beroepskeuze (47% tegen 26%)
- dat de school van hun kind meer aandacht moet besteden aan computers en informatietechnologie (32% tegen 18%)
- dat de school van hun kind hen onvoldoende informeert over de vorderingen van hun kind (26% tegen 17%)
- dat de school van hun kind onvoldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen van hun kind (27% tegen 20%)
- dat hun kind voldoende gemotiveerde leraren op school heeft (76% tegen 70%)

Relatief meer ouders met een laag inkomen geven aan:

- zich zorgen te maken over het gebruik van alcohol en drugs op de school van hun kind (64% tegen 52%)
- zich zorgen te maken over de werkdruk van leerlingen op de school van hun kind (71% tegen 38%)
- dat de overheid primair verantwoordelijk is voor buitenschoolse opvang (59% tegen 49%)

9.4. Tabellen

Bijlage 4 Tabellen

9.4.1. Algemeen beeld van het onderwijs

9.4.1.1 Belang van het onderwijs

++:	Helemaal mee eens	+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	--:	Helemaal mee oneens
+	Mee eens	-:	Mee oneens	?:	Geen mening/ weet niet

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Ook zonder diploma's kun je het in de maatschappij ver brengen	5	20	18	30	23	4
Ik ben bereid om meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs	15	22	28	22	9	5

Bent u op de hoogte van wat kinderen leren op school?

% Nederlanders	PO	VO	MBO	HO
Zeer goed op de hoogte	5	5	6	5
Goed op de hoogte	19	11	11	14
Redelijk op de hoogte	35	44	37	36
Niet of nauwelijks	41	40	46	46

9.4.1.2 Beoordeling van het onderwijs

Kwaliteit van het Nederlandse ...onderwijs in het algemeen & Kwaliteit van leraren/docenten in het...

Gemiddelde	Nederlanders					
	PO	VO	VMBO	MBO	HBO	WO
Kwaliteit van het Nederlandse ... onderwijs in het algemeen	6,6	6,4	6,1	6,3	6,5	6,7
Kwaliteit van leraren/docenten in het...	6,7	6,5	6,5	6,5	6,6	6,6

Bijlage 4 Tabellen

Wat zegt uw gevoel: gaat het de laatste tijd met het onderwijs in Nederland de goede kant op, de verkeerde kant op, of zit het er tussenin?

% Nederlanders	De goede kant op	De verkeerde kant op	Zit er tussenin	Weet niet
	13	33	51	3

9.4.1.3 Succesfactoren en zorgpunten

Succesfactoren (spontaan genoemd)

Wat is volgens u momenteel goed in het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs/ middelbaar beroepsonderwijs/ hoger onderwijs?

% Nederlanders	PO	VO	MBO	HO
Individuele aandacht en begeleiding (O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu)	17	8	5	2
Vaardigheden (Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.)	13	15	8	10
Opleidingsaanbod (Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar)	4	11	9	8
Praktijkgerichtheid/ vorming (Stages, aandacht voor ambachten en vakken)	1	7	9	10
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	5	3	2	1
Vakinhoud (Vakkenpakket, ICT, gym enz., HO: Inhoud colleges, vakken, ECT enz.)	7	6	3	6
Aandacht voor waarden en normen (Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving)	7	5	4	3
Ouderbetrokkenheid (Aandacht en tijd voor ouders)	3	2	3	0
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden (Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapte leerlingen enz.)	9	3	4	3
Plezier (Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.)	6	3	3	2
Lesmethodes zijn goed ontwikkeld	5	2	3	2
Groepsgevoel/ groepsonwikkeling/ samenwerken	2	1	3	5
Moderne leermaterialen/ omgaan met moderne technieken/ computers	7	10	4	4
Kleinere Klassen/ scholen	4	1	2	1
Kwaliteit van het onderwijs/ goede kwaliteit	6	3	1	7
Modern/ onderwijs gaat met tijd mee	2	2	2	1
Spijbelen/ discipline	3	4	5	0
Aandacht voor pestbeleid	5	2	3	2
Vrijheid van onderwijs (toegankelijkheid van het onderwijs voor iedereen)	4	3	4	4
Anders	34	25	35	35
Weet niet/ geen mening	39	39	46	48

Bijlage 4 Tabellen

Zorgpunten Nederlanders (spontaan genoemd)

Wat is volgens u het grootste probleem waarmee het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs/ middelbaar beroepsonderwijs momenteel wordt geconfronteerd?

% Nederlanders PO	PO
De grootte van de klassen	10
Onvoldoende individuele aandacht (Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling)	7
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs (Bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs)	6
Tekort aan personeel (Lerarentekort (exclusief lesuitval))	4
(Normen en waarden en) gedragsproblemen (Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie)	16
Overdracht normen en waarden (Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders versus normen en waarden als aandachtgebied op school)	14
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	4
Kwaliteit onderwijs (Hoeveelheid en inhoud van de lesstof)	7
Aantal allochtonen (Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen)	13
Veiligheid (Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school)	5
Lesuitval (Te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren)	3
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs (Studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen)	3
De omvang van de school	2
Kosten van het onderwijs voor ouders	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	0
Hoogte van het collegegeld	1
De werkdruk voor leraren	5
Organisatie van het onderwijs	4
Ander probleem	37
Weet niet/ geen mening	22

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders VO	VO
De grootte van de klassen	3
Onvoldoende individuele aandacht (Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling)	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs (Bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs)	3
Tekort aan personeel (Lerarentekort)	5
(Normen en waarden en) gedragsproblemen (Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie)	18
Overdracht normen en waarden (Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school)	13
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	3
Kwaliteit onderwijs (Hoeveelheid en inhoud van de lesstof)	6
Aantal allochtonen (Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen)	4
Veiligheid (Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school)	6
Lesuitval (Te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren)	7
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs (Studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen)	7
De omvang van de school	5
Kosten van het onderwijs voor ouders	1
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	3
Hoogte van het collegegeld	0
De werkdruk voor leraren	3
Organisatie van het onderwijs	4
Ander probleem	39
Weet niet/ geen mening	24

Bijlage 4 Tabellen

<i>% Nederlanders</i>	MBO	HO
De grootte van de klassen	1	1
Onvoldoende individuele aandacht	3	2
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	3	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	3	6
Tekort aan personeel	6	2
Lerarentekort	6	2
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	15	11
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	15	11
Overdracht normen en waarden	5	5
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school	5	5
Kwaliteit van leraren	7	4
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	7	4
Kwaliteit onderwijs	6	6
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	6	6
Aantal allochtonen	4	2
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	4	2
Veiligheid	8	4
Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	8	4
Lesuitval	5	2
Te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren	5	2
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	5	3
Studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen	5	3
De omvang van de school	2	4
Kosten van het onderwijs voor ouders	1	1
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	4	2
Hoogte van het collegegeld	0	3
De werkdruk voor leraren	1	2
Organisatie van het onderwijs	4	5
Ander probleem	34	26
Weet niet/ geen mening	27	42

Bijlage 4 Tabellen

9.4.1.4 Aandacht voor programmaonderdelen

>:	meer aandacht	<:	minder aandacht
√:	het is goed zoals het nu gebeurt	?:	weet niet

Hieronder staan zaken die scholen kunnen leren aan leerlingen. Kunt u aangeven of hieraan volgens u binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt?

% Nederlanders	PO				VO				MBO				HO			
	>	√	<	?	>	√	<	?	>	√	<	?	>	√	<	?
Sociale vaardigheden	60	29	1	10	58	29	2	12	69	15	1	15	50	26	1	23
Waarden en normen	72	18	2	8	74	15	2	8	72	13	1	14	-	-	-	-
Orde, netheid en discipline	60	30	2	9	75	15	1	9	63	17	3	17	56	21	2	21
Lezen, schrijven en rekenen	43	41	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Creativiteit	32	50	2	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Computers en informatietechnologie	22	56	8	15	16	67	5	12	17	58	6	19	20	50	5	26
Studie- en beroepskeuze	35	37	10	18	38	42	3	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Persoonlijke ontwikkeling	57	28	2	14	62	25	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Nederlandse geschiedenis en democratie	34	48	6	12	47	41	7	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Feitenkennis	-	-	-	-	47	36	4	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Hoe je dingen opzoekt en zelf nieuwe kennis verwerft	-	-	-	-	35	51	3	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Zelfstandig kunnen werken	-	-	-	-	35	50	4	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Vakbekwaamheid	-	-	-	-	-	-	-	-	50	30	0	21	58	25	0	9
Theoretische kennis	-	-	-	-	-	-	-	-	28	44	6	22	36	40	2	22
Beroepspraktijk	-	-	-	-	-	-	-	-	43	32	1	24	43	31	1	25
Maatschappelijke betrokkenheid	-	-	-	-	-	-	-	-	44	30	3	23	41	32	2	25
Internationale oriëntatie	-	-	-	-	-	-	-	-	33	31	8	27	24	40	4	32
Ondernemersvaardigheden	-	-	-	-	-	-	-	-	25	44	5	27	-	-	-	-
Ondernemerschap (HO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	41	3	29

Bijlage 4 Tabellen

Grote en kleine scholen

Wat denkt u dat in het algemeen beter is: grote scholen of kleine scholen, of maakt het niet uit?

% Nederlanders	Kleine scholen	Maakt niet uit	Grote scholen	Weet niet
PO	76	17	3	5
VO	77	13	3	6

9.4.2. Ouders over de school van hun kind

9.4.2.1 Mate waarin ouders op de hoogte zijn

Bent u op de hoogte van wat kinderen leren op school?

% Ouders	Zeer goed op de hoogte	Goed op de hoogte	Redelijk op de hoogte	Niet of nauwelijks
PO	15	53	31	1
VO	8	44	43	5

Bijlage 4 Tabellen

9.4.2.2 Betrokkenheid bij de school van het kind

++:	Helemaal mee eens	+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	--:	Helemaal mee oneens
+	Mee eens	s-:	Mee oneens	?:	Weet niet

% Ouders	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
De school van mijn kind informeert mij als ouder voldoende over de algemene gang van zaken op school	20	64	9	5	1	1	20	64	6	6	2	2
De schoolleiding (PO)/ directie (VO) doet zijn best om mij als ouder bij de school te betrekken	22	55	15	5	1	2	10	54	23	8	2	3
De school van mijn kind informeert mij voldoende over mijn rechten en plichten als ouder en die van mijn kind als leerling	11	53	20	10	2	4	13	49	21	12	2	2
Ik kan op de school van mijn kind voldoende invloed uitoefenen op de gang van zaken	8	39	32	12	4	4	6	28	38	18	5	6
Ik weet waar ik op de school van mijn kind met klachten terecht kan	31	59	3	4	1	1	15	61	15	7	2	1

9.4.2.3 Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

Rapportcijfer kwaliteit onderwijs kind

Gemiddelde Ouders	PO	VO	VMBO
De kwaliteit van de school van uw kind	7,6	7,5	7,4

Bijlage 4 Tabellen

Succesfactoren (spontaan genoemd)

Wat is volgens u momenteel goed in het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs?

<i>% Ouders</i>	PO	VO
Individuele aandacht en begeleiding (O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu)	28	17
Vaardigheden (Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.)	9	16
Opleidingsaanbod (Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar)	1	4
Praktijkgerichtheid/ vorming (Stages, aandacht voor ambachten en vakken)	1	4
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	4	4
Vakinhoud (Vakkenpakket, ICT, gym enz.)	9	5
Aandacht voor waarden en normen (Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving)	8	5
Ouderbetrokkenheid (Aandacht en tijd voor ouders)	9	8
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden (Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapte leerlingen enz.)	5	4
Plezier (Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.)	3	3
Lesmethodes zijn goed ontwikkeld	9	3
Groepsgevoel/ groepsontwikkeling/ samenwerken	5	3
Kleinere Klassen/ scholen	3	2
Moderne leermaterialen/ omgaan met moderne technieken/ computers	2	5
Kwaliteit van het onderwijs/ goede kwaliteit	3	3
Modern/ onderwijs gaat met tijd mee	4	2
Spijbelen/ discipline	2	4
Aandacht voor pestbeleid	6	4
Niet zoveel lesuitval	3	2
Leerlingen krijgen algemene ontwikkeling mee	2	3
Activiteiten buiten school / extra activiteiten	2	2
Anders	19	24
Weet niet/ geen mening	22	22

Bijlage 4 Tabellen

Zorgpunten voor ouders (spontaan genoemd)

Wat is volgens u het grootste probleem waarmee het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs momenteel wordt geconfronteerd?

<i>% Ouders PO</i>	PO
De grootte van de klassen	14
Onvoldoende individuele aandacht (gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling)	9
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs (bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs)	13
Tekort aan personeel (lerarentekort)	6
(Normen en waarden en) gedragsproblemen (gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie)	6
Overdracht normen en waarden (opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school)	2
Kwaliteit van leraren (kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	3
Kwaliteit onderwijs (hoeveelheid en inhoud van de lesstof)	4
Aantal alloctonen (door groot aantal alloctonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen)	4
Veiligheid (toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school)	1
Lesuitval (te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren)	1
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs (studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen)	2
De omvang van de school	0
Kosten van het onderwijs voor ouders	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	0
Hoogte van het collegegeld	0
De werkdruk voor leraren	2
Organisatie van het onderwijs	5
Ander probleem	29
Weet niet/ geen mening	24

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders VO	VO
De grootte van de klassen	2
Onvoldoende individuele aandacht (gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling)	3
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs (bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs)	2
Tekort aan personeel (lerarentekort)	8
(Normen en waarden en) gedragsproblemen (gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie)	11
Overdracht normen en waarden (opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school)	2
Kwaliteit van leraren (kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	4
Kwaliteit onderwijs (hoeveelheid en inhoud van de lesstof)	8
Aantal allochtonen (door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen)	4
Veiligheid (toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school)	3
Lesuitval (te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren)	17
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs (studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen)	9
De omvang van de school	3
Kosten van het onderwijs voor ouders	1
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	1
Hoogte van het collegegeld	1
De werkdruk voor leraren	1
Organisatie van het onderwijs	5
Ander probleem	38
Weet niet/ geen mening	11

Bijlage 4 Tabellen

Beoordeling zorgpunten (geholpen genoemd)

Beoordeling zorgpunten in % ouders dat zich zorgen maakt per onderwijstype

<i>% Ouders</i>	PO	VO
Een tekort aan personeel: er zijn (binnenkort) onvoldoende leraren	41	60
Gedragsproblemen	59	63
Kinderen krijgen onvoldoende individuele aandacht	44	42
Er zijn niet genoeg voorzieningen op school aanwezig, zoals lokalen, leerboeken, computers	28	18
De omvang van de school (te groot of te klein)	27	32
Veiligheid op school	27	38
Kwaliteit onderwijs: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen	28	45
Kwaliteit leraren: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd	29	39
De vernieuwingen in het onderwijs	40	60
Gebruik alcohol en drugs	26	53
De vraag of de school wel goed wordt onderhouden en schoongemaakt	43	20
De grootte van de klassen	63	41
De werkdruk van leraren	41	58
Lesuitval	12	46
De kwaliteit van de schoolleiding/ directie	28	17
De kosten van het onderwijs voor u als ouders	24	28
De werkdruk voor leerlingen*	-	56

* Uitsluitend voorgelegd aan ouders met een kind in het VO

Bijlage 4 Tabellen

Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

Aandacht voor verschillende aspecten van de school

+: ja, voldoende	-: nee, onvoldoende	?: weet niet
------------------	---------------------	--------------

Hieronder volgt een aantal zaken die mensen belangrijk kunnen vinden op scholen. Kunt u aangeven of de school van uw kind momenteel aan de volgende aspecten wel of niet voldoende aandacht schenkt?

% Ouders PO	+	-	?
Krijgt uw kind wel of niet voldoende persoonlijke aandacht op school?	83	12	6
Voelt uw kind zich wel of niet voldoende veilig op school?	92	6	2
Heeft uw kind wel of niet voldoende gemotiveerde leraren op school?	89	7	4
Gaat uw kind wel of niet met voldoende plezier naar school?	94	5	1
Legt de school van uw kind wel of niet voldoende nadruk op prestaties en cijfers?	83	8	9
Houdt de school van uw kind wel of niet voldoende toezicht buiten de uren (bij pauzes)?	68	19	12
Informeert de school van uw kind u als ouder wel of niet voldoende over de vorderingen van uw kind?	83	16	1
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan het tijdig signaleren van leer- en/of gedragsproblemen?	69	19	12
Besteden leraren op de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben?	73	17	10
Biedt de school van uw kind wel of niet voldoende mogelijkheden voor opvang tussen de middag?	93	3	4

Bijlage 4 Tabellen

<i>% Ouders VO</i>	+	-	?
Krijgt uw kind wel of niet voldoende persoonlijke aandacht op school?	73	21	7
Voelt uw kind zich wel of niet voldoende veilig op school?	88	9	3
Heeft uw kind wel of niet voldoende gemotiveerde leraren op school?	68	19	13
Gaat uw kind wel of niet met voldoende plezier naar school?	82	15	2
Legt de school van uw kind wel of niet voldoende nadruk op prestaties en cijfers?	81	13	6
Houdt de school van uw kind wel of niet voldoende toezicht buiten de lesuren (bij pauzes)?	58	15	28
Wordt uw kind wel of niet voldoende begeleid in de oriëntatie op vervolgopleidingen en beroepen?	77	20	3
Informeert de school van uw kind u als ouder wel of niet voldoende over de vorderingen van uw kind?	62	20	18
Heeft de school van uw kind wel of niet voldoende voorzieningen voor leerlingen om in de pauze en tijdens tussenuren bezig te kunnen zijn (kantine, mediatheek, recreatie)?	61	21	18
Wordt uw kind wel of niet voldoende geïnformeerd door de school over bijvoorbeeld lesuitval, roosterwijzigingen en toetsen?	58	21	21
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan het tijdig signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen?	72	20	8
Besteden leraren op de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben?	83	13	3
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan de voorbereiding op stages en de begeleiding tijdens stages?*	39	14	47

* Uitsluitend voorgelegd aan ouders met een kind in het VMBO

Bijlage 4 Tabellen

Aandacht voor programmaonderdelen

>:	meer aandacht	<:	minder aandacht
√:	het is goed zoals het nu gebeurt	?:	weet niet

Hieronder staan zaken die scholen kunnen leren aan leerlingen. Kunt u aangeven of hieraan volgens u binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt?

% Ouders PO	>	√	<	?
Sociale vaardigheden	42	57	-	1
Waarden en normen	48	49	2	1
Orde, netheid en discipline	37	61	1	1
Lezen, schrijven en rekenen	19	78	1	2
Creativiteit	25	71	2	2
Computers en informatietechnologie	22	72	3	4
Studie- en beroepskeuze	17	54	4	25
Persoonlijke ontwikkeling	51	46	-	2
Nederlandse geschiedenis en democratie	15	64	5	16

% Ouders VO	>	√	<	?
Sociale vaardigheden	52	43	2	3
Waarden en normen	38	55	3	4
Orde, netheid en discipline	24	69	5	1
Feitenkennis	55	44	1	1
Hoe je dingen opzoekt en zelf nieuwe kennis verwerft	53	45	1	1
Zelfstandig kunnen werken	47	48	3	2
Computers en informatietechnologie	24	64	7	5
Studie- en beroepskeuze	32	59	5	4
Persoonlijke ontwikkeling	32	62	4	2
Nederlandse geschiedenis en democratie	31	65	3	1

Bijlage 4 Tabellen

9.4.2.4 Organisatie van het Onderwijs

Lesuitval

Heeft uw kind wel eens te maken met lesuitval?

%	Ouders PO	Ouders VO
Ja	19	93
Nee	79	6
Weet niet	1	1

Onderwijsondersteunend personeel

Werkt er op de school van uw kind onderwijsondersteunend personeel?

%	Ouders PO	Ouders VO
Ja	75	45
Nee	16	23
Weet niet	9	29

Omvang van de school van het kind

Hoe zou u de school van uw kind omschrijven: als een kleine school een grote school of er tussen in/ gemiddeld?

%	Ouders PO	Ouders VO
Kleine school	19	17
Gemiddelde school	61	37
Grote school	20	45

Hoe vaak heeft uw kind gemiddeld met lesuitval te maken?

%	Ouders PO	Ouders VO
Meer dan 1 x per week	0	18
1 x per week	0	26
2-3 x per maand	1	27
1 x per maand	1	15
Minder vaak	17	7
Nooit	80	7

Verhouding alloctonen autoctonen

Wat is ongeveer het % allochtone leerlingen op de school van uw kind?

%	Ouders PO	Ouders VO
0%	-	-
1-5%	43	22
6-25%	39	47
26-50%	9	20
51-75%	1	4
Meer dan 75%	-	2
Weet niet	7	5
Gemiddeld % alloctonen	12,2	21,7

Bijlage 4 Tabellen

9.4.3. Het leraarschap

9.4.3.1 Waardering voor het beroep van leraar

Waardering voor het beroep van leraar

++:	heel veel waardering (5)	+/-:	noch veel, noch weinig waardering (3)	--:	heel weinig waardering (1)
+	tamelijk veel waardering (4)	-:	tamelijk weinig waardering (2)		

Heeft u veel of weinig waardering voor leraren in het <basis/voorgezet>onderwijs?

Denkt u dat Nederlanders in het algemeen veel of weinig waardering hebben voor leraren in het <basis/voortgezet>onderwijs?

% Nederlanders	PO						VO						MBO					
	++	+	+/-	-	--	Gem	++	+	+/-	-	--	Gem	++	+	+/-	-	--	Gem
Eigen waardering leraren	19	50	26	4	-	3,8	20	51	20	9	-	3,8	20	48	21	10	1	3,8
Ingeschatte waardering leraren	5	25	33	35	2	3,0	8	22	31	37	2	3,0	5	19	34	41	2	2,8

9.4.3.2 Overwegen zelf leraar te worden

++:	ja zeker	+/-:	misschien	--:	zeker niet
+	ik denk het wel	-:	ik denk het niet	?:	weet niet

Stel u bent op zoek naar een nieuwe baan. Op zich heeft u de juiste diploma's om leraar te worden in het <basis/voortgezet>onderwijs.

Zou u dan serieus overwegen om leraar te worden in het <basis/voortgezet/middelbaar beroeps>onderwijs?

% Nederlanders	Overwegen leraar PO te worden							Overwegen leraar VO te worden							Overwegen leraar MBO te worden						
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?			
	16	20	27	18	20	1	11	20	26	23	21	4	11	15	25	29	21	3			

Bijlage 4 Tabellen

9.4.3.3 Redenen voor afwijzen van het leraarschap

Waarom zou u dit niet overwegen?

%	Nederlanders		
	PO	VO	MBO
Salaris/ arbeidsomstandigheden	11	7	10
Intrinsieke redenen	44	47	40
Beroepsbeeld in relatie tot persoonlijke voorkeur/capaciteiten			
Extrinsieke redenen	16	23	30
Mentaliteit leerlingen			
Onvrede beleid	6	1	5
Overheid en bestuur			
Vergadercultuur, weinig steun schoolbestuur	3	2	1
Klachten en bemoeienissen ouders	6	3	2
Overig redenen	1	-	1

9.4.3.4 Beoordeling van leraren (rapportcijfer)

Leraren kind

Rapportcijfers

%	Ouders
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het PO	7,7
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VO	7,1
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VMBO	7,1

Bijlage 4 Tabellen

9.4.4. Beroepsonderwijs en hoger onderwijs

9.4.4.1 Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO)

Mening over het VMBO

++:	Helemaal mee eens	-:	Mee oneens
+	Mee eens	--:	Helemaal mee oneens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	?:	Weet niet

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Ik verwacht dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen	15	57	13	7	2	6	9	57	15	9	4	6	12	63	12	8	1	3
Na het afronden van het VMBO ben je in staat een beroep uit te oefenen	3	24	24	33	9	7	1	19	21	39	10	10	1	16	22	41	16	4

Spontane associaties bij de naam VMBO

Welke associaties roept de naam VMBO bij u op?*

%	Nederlanders	Ouders	
		PO	VO
Met je handen werken/ praktijkgericht	14	9	12
Het (oude) MAVO	14	13	19
Beroepsgericht onderwijs/ beroepsopleiding	15	9	12
Niet al te goed/ negatief imago/ mindere kwaliteit onderwijs	9	11	10
Lagere vorm van voortgezet onderwijs/ lage opleiding	9	8	5
Voorbereidend onderwijs	9	7	6
Technische school/ oude LTS/ MTS	11	8	9

Bijlage 4 Tabellen

% vervolg	Nederlanders	Ouders	
		PO	VO
Voortgezet onderwijs/ middelbare school	7	8	3
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	8	9	3
Onderwijs voor slechtlerende- / achterstandskinderen	3	1	3
Massaal onderwijs/ een leerfabriek	4	7	2
Middelbaar beroepsonderwijs	5	5	5
Vorbereidend beroepsonderwijs/ VBO	4	2	1
Theoretische kant/ leerweg	4	3	4
Huishoudschool	6	5	5
Meerdere leerwegen bij elkaar/ verschillende richtingen	6	2	2
Positief/ goed imago/ goede school	2	2	3
Buitenlanders/ allochtonen	4	4	7
Ongemotiveerde leerlingen	5	6	3
Veel probleemleerlingen/ probleemjongeren	3	4	2
Verzamelbak/ vergaarbak/ vuilnisbak	3	2	5
Combinatie van verschillende opleidingen	5	3	4
School met veel mogelijkheden (voor de toekomst)	3	2	4
Chaotisch/ onduidelijk geheel	4	3	1
Agressie/ geweld/ criminaliteit/ onveilig	2	4	3
Ondergewaardeerde opleiding	4	1	2
Ambachtsschool	4	3	3
Weinig discipline	3	3	2
Asociaal gedrag/ geen goede omgangsvormen	3	4	3
Problemen/ ellende/ trammelant	2	3	3
Te veel verschillende leerlingen/ niveauverschillen	4	2	2
Anders	45	35	39
Weet niet/ geen opgave	18	17	13

* Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen niet op tot 100%

Bijlage 4 Tabellen

9.4.4.2 Middelbaar beroepsonderwijs

Mening over (vervolg)opleidingen

	++:	Helemaal mee eens	+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	--:	Helemaal mee oneens	+	Mee eens	-:	Mee oneens	?:	Weet niet						
%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Om een goede baan te krijgen is het beroepsonderwijs een goede opleiding	12	53	21	7	1	6	7	58	23	7	-	5	6	59	25	6	1	3
Het beroepsonderwijs is aantrekkelijk door de combinatie van leren met werken	9	59	16	6	1	6	8	69	15	3	-	4	8	70	14	3	-	4

De prestatiebeurs in het MBO

	Nederlanders						Ouders VO					
%	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Het is een goede zaak dat de prestatiebeurs is ingevoerd in het MBO	10	40	24	11	4	11	3	36	25	16	4	16
De invoering van de prestatiebeurs in het MBO zal meer leerlingen stimuleren hun diploma te halen	10	43	23	12	2	11	4	38	24	17	4	14

Aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding

Hoeveel procent van de beroepsbevolking heeft volgens u een beroepsopleiding gehad?

%	Nederlanders	Ouders PO	Ouders VO
0-20%	3	3	3
21-50%	41	39	40
51-70%	38	43	37
71-100%	14	13	17
Weet niet	5	2	4
Gemiddelde	54,7	54,9	55,1

Voorkeur voor vooropleiding voor MBO

Wat is volgens u beter als vooropleiding voor het middelbaar beroepsonderwijs (MBO): VMBO of HAVO?

%	Nederlanders	Ouders PO	Ouders VO
Beroepsgerichte leerweg VMBO	30	19	20
Theoretische leerweg VMBO	21	22	27
HAVO	16	22	14
Maakt niet uit	16	21	26
Weet niet	18	16	12

Bijlage 4 Tabellen

9.4.4.3 Hoger onderwijs

Mening over het hoger onderwijs

++	Helemaal mee eens	+/-	Noch mee eens, noch mee oneens	--	Helemaal mee oneens
+	Mee eens	-	Mee oneens	?	Weet niet

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Het HO beschikt over te weinig financiële middelen om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen	5	24	28	15	3	26
Studenten in Nederland hebben voldoende keuze aan opleidingen in het HO	12	59	11	2	-	15
Opleidingen in het HO beschikken over voldoende praktische voorzieningen (zoals studieruimtes en computers)	4	37	21	9	2	26
In vergelijking tot andere Europese landen is het niveau van het HO in Nederland hoog	4	29	26	13	2	26

Aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs

Hoeveel procent van de beroepsbevolking heeft volgens u een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of universiteit) gehad?

% Nederlanders	0-20%	21-30%	31-40%	41-100%	Weet niet	Gemiddelde
	29	29	20	15	6	30,8

Voorkeur voor vooropleidingen

Wat is volgens u beter als vooropleiding voor het hoger

beroepsonderwijs (HBO): MBO, HAVO of VWO?

%	Nederlanders	Ouders VO
MBO	21	13
HAVO	24	31
VWO	29	25
Maakt niet uit	14	22
Weet niet	11	9

Wat is volgens u beter als vooropleiding

voor het WO: MBO, HAVO of VWO?

%	Nederlanders
VWO	42
HBO	30
Maakt niet uit	16
Weet niet	12

Bijlage 4 Tabellen

9.4.4.4 Vormgeving loopbaan

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Het is belangrijk dat mensen van hun 18 ^e tot hun 65 ^e , met een vergoeding van de overheid , mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven	23	40	17	13	3	5
Het is belangrijk dat mensen van hun 18 ^e tot hun 65 ^e , met een vergoeding van de werkgever , mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven	29	53	10	3	1	4

9.4.5. Verantwoordelijkheden en autonomie

9.4.5.1 Verantwoordelijkheden

OL:	Ouders en leerlingen	S:	School	O:	Overheid	BL:	Bedrijfsleven	?:	Weet niet
-----	----------------------	----	--------	----	----------	-----	---------------	----	-----------

Hieronder staan enkele belangrijke zaken die spelen in het onderwijs. Wilt u voor elk aangeven: wie is volgens u primair verantwoordelijk voor het goed verlopen van die zaken (1 antwoord per onderwerp)?

%	Nederlanders					Ouders PO					Ouders VO				
	OL	S	O	BL	?	OL	S	O	BL	?	OL	S	O	BL	?
Lerarentekort	1	9	87	*	3	-	11	88	*	-	-	14	85	*	1
Kwaliteit van het onderwijs: leren leerlingen de goede dingen?	6	55	37	*	3	2	57	42	*	-	1	58	40	*	1
Kwaliteit leraren	2	50	45	*	3	-	55	44	*	-	1	59	40	*	1
Aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen (beroepsonderwijs, hoger onderwijs)	7	58	31	*	3	*	*	*	*	*	5	53	42	*	1
Gedragsproblemen op school: pesten, schelden, vechten etc.	30	65	2	*	3	18	79	2	*	-	24	73	2	*	1
Waarden en normen: wat mag en niet mag	70	23	5	*	2	62	34	4	*	-	65	27	7	*	1
Betrokkenheid van ouders bij school	69	28	1	*	2	54	45	1	*	-	57	41	1	*	-
Spreiding van allochtone leerlingen	15	25	57	*	4	17	24	58	*	1	14	23	63	*	1
Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	5	38	39	16	3	2	25	53	19	-	3	33	51	13	1
Aansluiting van het PO op het VO	10	55	32	*	2	6	50	44	*	-	*	*	*	*	*
Behalen startkwalificatie	34	46	14	2	3	37	44	17	1	1	33	51	15	1	1
Buitenschoolse opvang	36	11	44	6	3	31	18	45	5	1	35	10	48	6	1

Bijlage 4 Tabellen

9.4.5.2 Autonomie

	++:	Helemaal mee eens	+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	--:	Helemaal mee oneens	?:	Weet niet										
	+	Mee eens	-:	Mee oneens														
%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Het is een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren	6	38	26	19	5	6	5	40	27	19	6	3	4	40	28	21	5	3
Meer vrijheid voor scholen (en dus minder regels vanuit de overheid) bij de inrichting van het onderwijs bevordert de kwaliteit van het onderwijs	4	32	28	22	6	8	5	32	29	25	5	4	4	33	31	22	6	4
Ouders, leerlingen en studenten moeten een grotere rol spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen	10	42	25	13	3	7	8	44	27	17	2	2	4	48	25	14	4	4

9.4.6. Actuele onderwerpen

9.4.6.1 Veiligheidsbeleid

Veiligheidsbeleid: probleemleerlingen en geweldsincidenten

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Voor leerlingen die ernstige problemen blijven veroorzaken op school moet er een oplossing buiten het onderwijs worden gezocht	43	38	9	7	1	3
Scholen moeten worden verplicht om geweldsincidenten aan ouders te melden	63	31	3	1	1	2
% ouders VO	++	+	+/-	-	--	?
Voor leerlingen die ernstige problemen blijven veroorzaken op school moet er een oplossing buiten het onderwijs worden gezocht	45	39	7	5	1	2
Scholen moeten worden verplicht om geweldsincidenten aan ouders te melden	56	37	5	1	1	1

Bijlage 4 Tabellen

9.4.6.2 Bijzondere scholen

% Nederlanders		++	+	+/-	-	--	?
Bijzondere scholen moeten net als openbare scholen iedere leerling aannemen		24	42	12	13	4	6
Islamitische scholen hebben evenveel bestaansrecht als andere bijzondere scholen		11	34	21	16	13	6

% Ouders	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Bijzondere scholen moeten net als openbare scholen iedere leerling aannemen	18	49	11	12	7	3	19	48	15	10	6	2
Islamitische scholen hebben evenveel bestaansrecht als andere bijzondere scholen	8	34	25	15	15	3	10	31	23	22	13	2

9.4.6.3 Zwarte scholen

% Nederlanders		++	+	+/-	-	--	?
Om de vorming van 'zwarte' scholen tegen te gaan, zou ik bereid zijn mijn kind naar een andere school te brengen dan ik eigenlijk zou willen		6	16	19	31	15	12

% Ouders	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Om de vorming van 'zwarte' scholen tegen te gaan, zou ik bereid zijn mijn kind naar een andere school te brengen dan ik eigenlijk zou willen	1	8	15	35	35	5	3	13	24	36	19	6

Bijlage 4 Tabellen

9.4.6.4 Eindtoets basisonderwijs

<i>% Nederlanders</i>	++	+	+/-	-	--	?
Een eindtoets op de basisschool is belangrijk voor een goed advies voor de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs	7	30	31	22	6	4
Een eindtoets is een goed middel om resultaten van basisscholen te vergelijken	5	38	26	20	6	5
Het afnemen van een eindtoets leidt tot te veel stress bij de leerlingen en de ouders	16	32	22	20	5	6
Basisscholen kunnen ook zonder een eindtoets een goed advies aan hun leerlingen geven over de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs	23	48	13	8	2	6

<i>% Ouders</i>	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Een eindtoets op de basisschool is belangrijk voor een goed advies voor de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs	5	29	31	26	8	2	3	24	30	33	8	2
Een eindtoets is een goed middel om resultaten van basisscholen te vergelijken	3	40	23	23	9	2	5	39	21	26	8	2
Het afnemen van een eindtoets leidt tot te veel stress bij de leerlingen en de ouders	13	38	20	20	5	3	16	36	20	23	5	1
Basisscholen kunnen ook zonder een eindtoets een goed advies aan hun leerlingen geven over de schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs	22	51	12	9	2	2	25	53	11	7	2	1

9.4.6.5 Buitenschoolse opvang

<i>% Ouders</i>	PO		VO	
	Ja	Nee	Ja	Nee
Maakt u op dit moment gebruik van buitenschoolse opvang voor uw kind	14	86	1	99

<i>% Ouders</i>	PO				VO			
	Dan wel	Meer dan nu	Evenveel	Nee	Dan wel	Meer dan nu	Evenveel	Nee
Indien de school van uw kind buitenschoolse opvang zou coördineren zou u hier dan gebruik van maken	10	4	12	74	3	-	1	96

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders & % Ouders		Ouders en leerlingen	School	Overheid	Bedrijfsleven	Weet niet
Wie is primair verantwoordelijk voor buitenschoolse opvang	Nederlanders	36	11	44	6	3
	Ouders PO	31	18	45	5	1
	Ouders VO	35	10	48	6	1

9.4.6.6 Criteria schoolkeuze

% Ouders	PO		VO	
	Meest belangrijk	Totaal % genoemd	Meest belangrijk	Totaal % genoemd
Kwaliteit/imago school (goed aangeschreven staan)	24	58	22	67
Afstand van de school tot huis	21	65	6	39
Sfeer op de school	14	69	9	64
Kerkelijke of levensbeschouwelijke overtuiging van de school	12	29	6	18
Onderwijsvisie/pedagogische aanpak	9	25	5	15
Vriendjes/familie die naar de school gingen/al op de school zaten	5	30	4	26
Verhouding tussen het aantal autochtone/allochtone leerlingen	4	21	3	14
Voorkeur van het kind voor een bepaalde school	4	11	35	68
Wachtlijst voor de school	3	10	2	8
De mate van betrokkenheid van ouders bij de school	2	29	1	15
Omvang van de school	2	39	4	34
Weet niet	1	1	2	3

Bijlage 4 Tabellen

9.4.6.7 Ouderbetrokkenheid

% Ouders	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Scholen functioneren veel beter als ze meer overleggen met ouders	7	35	42	11	1	3	3	31	46	14	2	3
Ouders hebben te weinig verstand van zaken om zich met het schoolbeleid te bemoeien	3	23	30	36	8	1	4	28	32	27	7	1
Ik vind dat ouders zich alleen met praktische zaken moeten bemoeien, niet met het beleid	7	37	19	31	6	1	5	42	29	18	3	2
Ik vind dat ouders meer inspraak moeten krijgen op school	3	20	48	26	2	2	3	14	52	25	3	2

9.4.6.8 Onderwijstijd

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Het beroepsonderwijs biedt voldoende verplichte onderwijstijd aan (totaal van lessen, begeleidingsuren en dergelijke)	5	28	28	15	4	21

% Ouders	PO						VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
De school van het kind biedt voldoende onderwijstijd aan	24	62	7	3	-	3	11	64	14	8	1	1
De school van het kind informeert aan het begin van het schooljaar voldoende over het aantal ingeroosterde uren onderwijstijd	25	57	8	4	3	3	15	61	12	9	2	1

9.4.6.9 Personeelsbeleid leraren

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
Het is goed dat er steeds meer mogelijkheden zijn voor het opleiden van onderwijs personeel binnen de school	17	63	12	2	-	6
Het is een goede zaak als leraren naar prestatie worden beloond	15	39	23	16	4	4

Bijlage 4 Tabellen

9.4.6.10 (Studie)financiering

<i>% Nederlanders</i>	++	+	+/-	-	--	?
Studenten in het hoger onderwijs moeten zelf meer aan hun studie betalen dan studenten aan een middelbare beroepsopleiding	3	23	24	28	10	12
De studiefinanciering is in Nederland goed geregeld	3	32	26	18	4	18

9.4.6.11 Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken

<i>% Nederlanders</i>	++	+	+/-	-	--	?
Instellingen in het hoger onderwijs moeten op hun prestaties afgerekend kunnen worden	8	43	21	12	1	14
Het is een goede zaak dat er binnen het hoger onderwijs opleidingen van verschillende kwaliteitsniveaus ontstaan	6	43	19	16	4	12
Voor het realiseren van verschillende kwaliteitsniveaus in het hoger onderwijs mogen instellingen aanvullende eisen stellen voor de toelating van studenten	6	49	18	12	3	12
Voor het realiseren van verschillende kwaliteitsniveaus in het hoger onderwijs mogen instellingen variëren in de hoogte van het collegegeld	4	22	24	28	8	15

9.4.6.12 Studiehouding studenten

<i>% Nederlanders</i>	++	+	+/-	-	--	?
Van studenten mag worden verwacht dat zij zich inzetten voor maximale studieresultaten in plaats van maar net een voldoende halen	23	50	14	6	1	5
Studenten moeten 40 uur per week besteden aan hun studie	10	35	28	16	2	8
Het is goed als studenten naast hun studie een bijbaan hebben	10	54	21	9	1	6
Het is goed als studenten meer collegegeld moeten betalen wanneer ze langer over hun studie doen	17	44	16	14	4	6
De werkdruk van studenten is te hoog	2	10	26	34	6	22
Opleidingen in het hoger onderwijs besteden voldoende individuele aandacht aan studenten wanneer het gaat om studiebegeleiding	2	17	27	21	4	29
Studenten in Nederland houden bij het kiezen van de studie voldoende rekening met de kansen op de arbeidsmarkt	2	20	30	27	4	18

Bijlage 4 Tabellen

9.4.6.13 De concurrentiepositie van de Nederlandse economie

Om de Nederlandse economie concurrerend te houden ...

% Nederlanders	++	+	+/-	-	--	?
...moeten er meer hoog opgeleiden komen	12	31	30	15	2	9
moet Nederland excellente opleidingen hebben	15	38	26	9	2	10

9.4.7. Mediagebruik

Hoe vaak volgt u in de media (radio, TV, kranten en Internet) berichten over onderwijs?

%	Nederlanders	Ouders
Altijd	11	10
Meestal wel	45	52
soms	36	28
Nooit	5	1
Weet niet	2	9

Waarvan krijgt u de meest bruikbare informatie van wat er op scholen gebeurt?

%	Nederlanders	Ouders
Media (TV, radio of kranten)	67	63
Eigen waarneming en ervaring	33	52
Gesprekken met bekenden	32	22
Internet	8	12
Via school	6	13
Anders	2	1
Geen opgave	2	0

Bijlage 4 Tabellen

9.4.8. Achtergrondkenmerken

Leeftijd

%	Nederlanders	Ouders
18 t/m 29 jaar	20	1
30 t/m 39 jaar	21	33
40 t/m 49 jaar	20	51
50 t/m 59 jaar	16	14
60 jaar en ouder	21	1
Geen opgave	2	0

Geslacht

%	Nederlanders	Ouders
Man	49	47
Vrouw	51	53

Werkt u in het onderwijs, of heeft u de afgelopen 5 jaar in het onderwijs gewerkt?

%	Nederlanders		Ouders	
		PO	VO	
Ja	11	9	10	
Nee	89	91	90	

In welk schooltype zit uw kind?

%	Ouders VO
VMBO	45
HAVO	23
VWO	25
Schooltype nog niet gekozen (brugklas/ basisvorming)	7
Geen opgave	1

Hoe hoog is uw totale netto inkomen per maand (indien tweeverdieners netto-inkomen beide partners)?

%	Nederlanders	Ouders
Lager dan € 1.750 per maand	31	17
Tussen de € 1.750 en € 2.750 per maand	31	38
Hoger dan € 2.750 per maand	17	27
Wil ik niet zeggen/ weet ik niet	21	17
Geen opgave	0	0

Bijlage 4 Tabellen

Waar zijn uw ouders geboren?

%	Nederlanders	Ouders
1. Nederland	91	81
2. Middellandse Zee landen (Marokko, Turkije, etc.)	0,0	0,2
3. Suriname en Nederlandse Antillen	0,9	0,2
4. Europa, Australië, Noord-Amerika (Canada en VS)	1,7	2,9
5. Afrika, Azië, Zuid- en Midden-Amerika	0,6	1,1
Combinatie 1-5	3,1	10,9
Geen opgave	2,1	3,7

Kerkelijke of levensbeschouwelijke groepering?

%	Nederlanders	Ouders
Rooms-katholiek	28	26
Nederlands-Hervormd	12	9
Protestants christelijk	6	6
Gereformeerd	5	5
Islamitisch	0	0
Joods	0	0
Hindoeïstisch	0	0
Humanistisch	1	1
Geen enkele	41	40
Anders	4	4
Weet niet/ geen opgave	2	9

Hebt u voor de school van uw kind een voorkeur voor een bepaalde levensbeschouwelijke richting of maakt de richting niet uit?

	Ouders PO	Ouders VO
Maakt niet uit	57	63
Wel een voorkeur	43	19
Geen opgave	0	18

Voor welke school zou u kiezen, als de kwaliteit en de afstand tot de school gelijk zouden zijn?

%	Ouders PO	Ouders VO
Openbaar	19	20
Algemeen bijzonder (neutraal bijzonder)	3	1
Protestants Christelijk	36	49
Gereformeerd	10	5
Rooms-katholiek	27	15
Islamitisch	-	-
Joods	-	-
Vrije school	-	4
Anders	3	6
Geen opgave	1	-

9.5. **Nomogram**

Bijlage 5 Nomogram

**Nomogram
Afwijkingsmarges bij 95% betrouwbaarheid**

$$\text{marge } m = 1.96 \cdot \sqrt{\frac{p^*(100-p)}{n}}$$

<i>n</i> =steekproef- omvang	<i>p</i> =gevonden percentage													
	1 99	2 98	3 97	4 96	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
20	4,4	6,1	7,5	8,6	9,6	13,1	15,6	17,5	19,0	20,1	20,9	21,5	21,8	21,9
30	3,6	5,0	6,1	7,0	7,8	10,7	12,8	14,3	15,5	16,4	17,1	17,5	17,8	17,9
40	3,1	4,3	5,3	6,1	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
50	2,8	3,9	4,7	5,4	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
60	2,5	3,5	4,3	5,0	5,5	7,6	9,0	10,1	11,0	11,6	12,1	12,4	12,6	12,7
70	2,3	3,3	4,0	4,6	5,1	7,0	8,4	9,4	10,1	10,7	11,2	11,5	11,7	11,7
80	2,2	3,1	3,7	4,3	4,8	6,6	7,8	8,8	9,5	10,0	10,5	10,7	10,9	11,0
90	2,1	2,9	3,5	4,0	4,5	6,2	7,4	8,3	8,9	9,5	9,9	10,1	10,3	10,3
100	2,0	2,7	3,3	3,8	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
125	1,7	2,5	3,0	3,4	3,8	5,3	6,3	7,0	7,6	8,0	8,4	8,6	8,7	8,8
150	1,6	2,2	2,7	3,1	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,6	7,8	8,0	8,0
175	1,5	2,1	2,5	2,9	3,2	4,4	5,3	5,9	6,4	6,8	7,1	7,3	7,4	7,4
200	1,4	1,9	2,4	2,7	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
225	1,3	1,8	2,2	2,6	2,8	3,9	4,7	5,2	5,7	6,0	6,2	6,4	6,5	6,5
250	1,2	1,7	2,1	2,4	2,7	3,7	4,4	5,0	5,4	5,7	5,9	6,1	6,2	6,2
300	1,1	1,6	1,9	2,2	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,4	5,5	5,6	5,7
350	1,0	1,5	1,8	2,1	2,3	3,1	3,7	4,2	4,5	4,8	5,0	5,1	5,2	5,2
400	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
450	0,9	1,3	1,6	1,8	2,0	2,8	3,3	3,7	4,0	4,2	4,4	4,5	4,6	4,6
500	0,9	1,2	1,5	1,7	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4
600	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0
700	0,7	1,0	1,3	1,5	1,6	2,2	2,6	3,0	3,2	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
800	0,7	1,0	1,2	1,4	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5
900	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	2,0	2,3	2,6	2,8	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3
1000	0,6	0,9	1,1	1,2	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
1500	0,5	0,7	0,9	1,0	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
2000	0,4	0,6	0,7	0,9	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2
2500	0,4	0,5	0,7	0,8	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
3000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8
5000	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4